

DISERTAČNÍ PRÁCE

Kupní smlouva a smlouva o dílo v mezinárodním pohledu

Knihovna UK PF

3125072175

Univerzita Karlova
Fakulta právnická

Školitelka: Prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc.
Doktorandka: Mgr. Alena Rozkošná

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování své školitelce Prof. JUDr. Monice Pauknerové, CSc. za laskavou pomoc při zpracování tématu této práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto disertační práci zpracovala samostatně a vyznačila jsem prameny, z nichž jsem čerpala, a to způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Ve Zlíně dne 28. 11. 2006

Alena Rozkošná

OBSAH

1. Úvod	6
2. Mezinárodní právo soukromé	9
2.1. Pojem a předmět	9
2.2. Postavení MPS v systému práva	12
3. Prameny MPS v českém právu	16
3.1. Vnitrostátní právní normy	18
3.2. Mezinárodní smlouvy	19
3.3. Právo ES/EU	21
4. Lex mercatoria	31
4.1. Pojem a prameny	31
4.2. Kritika systému	35
4.3. Centrum pro transnacionální právo	36
4.4. Česká věda a její postoj k lex mercatoria	39
5. Unifikace práva v oblasti mezinárodní kupní smlouvy a mezinárodní smlouvy o dílo	41
5.1. Subjekty unifikačních snah	41
5.2. Současný stav v oblasti unifikace hmotného práva v oblasti mezinárodní kupní smlouvy	51
5.3. FIDIC - obchodní podmínky pro dodávku staveb a investičních celků, jejich historie a současné užití	52
5.4. Definice mezinárodní smlouvy o dílo	56
5.5. Ekonomicky významné nesmluvní státy Vídeňské úmluvy	60
6. Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží	68
6.1. Charakteristika Úmluvy	68
6.1.1. Struktura Úmluvy	69
6.1.2. Rozsah aplikace Úmluvy	71
6.1.3. Možnosti výhrad a prohlášení k Úmluvě	74
6.1.4. Konkurence Úmluvy k jiným úmluvám upravujícím mezinárodní kupní smlouvu	77

6.2.	Interpretace Úmluvy	77
6.2.1.	Pravidla stanovená Vídeňskou úmluvou o smluvním právu	77
6.2.2.	Pravidla stanovená Vídeňskou úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží	80
6.2.3.	Interpretační metody	83
6.2.4.	Obecné zásady Úmluvy	84
6.3.	Interpretace chování stran	90
7.	Definice kupní smlouvy podle Úmluvy	92
7.1.1.	Předmět koupě podle Úmluvy	92
7.1.2.	Kupní cena	98
7.1.3.	Mezinárodní povaha kupní smlouvy podle Úmluvy	100
7.2.	Vymezení kupní smlouvy vůči jiným smluvním typům	103
7.3.	Legislativní historie čl. 3 Úmluvy	105
7.4.	Interpretace čl. 3 Úmluvy	111
8.	Doporučení pro praxi	137
9.	Závěr	144
	Seznam použité literatury	147

Příloha: Smlouva o dílo spolu s nabídkou a rozhodčí doložkou z Obchodních podmínek FIDIC pro dodávky stavebních částí se vzory nabídky a smlouvy - Červená kniha

1. Úvod

Zásada volného pohybu zboží v Evropském společenství dává českému podnikateli široké možnosti pro jeho obchodní aktivity. Vnitřní trh charakterizovaný absencí vnitřních hranic však neznamena unifikaci hmotněprávní úpravy smluvního práva v tomto prostoru. Neprávnícká veřejnost však má mnohdy opačný pocit, který vzniká možná díky změnám v českém vnitrostátním právu, které jsou často odůvodňovány povinnostmi z přistoupení k ES/EU. Setkávám se s drobnými podnikateli, kteří se často domnívají, že není třeba věnovat pozornost smlouvě při vztahu s podnikatelem z jiného členského státu, protože se jejich smluvní vztah bude řídit nějakým jednotným právem, který zná každý český právník. Když už jsem se setkala s požadavkem podnikatele na posouzení jejich smlouvy s mezinárodním prvkem, kterou obdrželi od svého obchodního partnera, jedním z primárních požadavků bylo, abych ve smlouvě nenavrhovala příliš změn, protože bych ohrozila rychlost uzavření smlouvy. Netvrdím, že tento stav je převažující, ale četnost případů, se kterými jsem se takto setkala, mne překvapila.

Existence Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (dále jen „Vídeňská úmluva“ nebo jen „Úmluva“), která je přímou normou, je v takových případech významným ulehčujícím nástrojem. Stejně pozitivně však nenahlížím na různé vzorové smlouvy, návody, doporučení, formulářové smlouvy nebo podmínky, které existují v oblasti smluvního práva. Jejich množství je tak vysoké, že si troufám tvrdit, že i odborná právnícká

veřejnost zná výhody a nevýhody jen některých těchto dokumentů a o jiných má jen fragmentární znalosti. V takové situaci považují za přínosné, dochází-li k vyhodnocení přínosů jednotlivých mezinárodních úmluv, soukromých kodifikací popř. vznikají-li doporučení pro užívání jednotlivých norem nebo je upozorňováno na jejich limity či nedostatky.

Z tohoto důvodu vznikla i tato práce, která má pomoci objasnit vymezení hranice mezi mezinárodní kupní smlouvou definovanou ve Vídeňské úmluvě a mezinárodní smlouvou o dílo, pro kterou neexistuje žádná unifikovaná přímá norma. Vídeňská úmluva při definování rozsahu své aplikace reflektuje hospodářský i právní vývoj a z něj vyplývající variabilitu a složitost závazkových vztahů a mezinárodní kupní smlouvu definuje nejen závazkem typu „dare“, ale i závazkem typu „facere“, který je typický pro smlouvu o dílo. Z rozdílnosti názorů jednotlivých právních teoretiků a různých rozhodnutí soudů popř. rozhodčích orgánů vyplývá, že interpretace úpravy obsažené v Úmluvě, která se vztahuje k vymezení rozdílu mezi kupní smlouvou a smlouvou o dílo, stále není jednotná a tak mohou v určitých případech vznikat problémy, zda se má využít Úmluvy jako unifikované přímé normy, anebo zda se při absenci volby práva stranami musí podle kolizních pravidel mezinárodního práva soukromého najít právo, kterým se smluvní vztah mezi stranami řídí, když tento vztah nespadá do rozsahu aplikace Úmluvy.

Tato práce je rozdělena do několika kapitol, když první kapitoly definují obecné pojmy a prameny práva v oblasti mezinárodního práva soukromého vyskytující se v oblastech

mezinárodní kupní smlouvy a smlouvy o dílo. Další kapitola pak charakterizuje Vídeňskou úmluvu a pravidla pro její interpretaci. Následují kapitoly, které definují mezinárodní kupní smlouvu podle Úmluvy, shrnují jednotlivé dosud publikované teoretické názory na interpretaci čl. 3 Úmluvy a podávají přehled o dosavadní judikatuře k tomuto článku. Následuje zhodnocení a pokus o definování možného vývoje v této oblasti spolu s doporučením pro sestavování mezinárodních kupních smluv obsahujících mimo závazku k dodání zboží také závazek k vykonání práce.

2. Mezinárodní právo soukromé

2.1. Pojem a předmět

Mezinárodní právo soukromé (dále také „MPS“) je soubor právních norem vnitrostátního práva, které upravují soukromoprávní vztahy (tj. zejména vztahy práva občanského, obchodního, pracovního, rodinného) s mezinárodním prvkem, který je dostatečně významný a nikoli zjevně zanedbatelný. Označení „mezinárodní“ se nevztahuje k normotvornému původu, ale k předmětu právních vztahů. Mezinárodní prvek ve vztahu je dán tehdy, jestliže je vztah k zahraničí u a) subjektu právního vztahu, b) skutečnosti právně významné pro vznik a existenci právního vztahu, c) předmětu právního vztahu, d) právního vztahu, který právně souvisí s jiným právním vztahem, jestliže se tento vztah (hlavní) řídí cizím právem.¹

Dnes je do mezinárodního práva soukromého bez větší názorové ambivalence zařazováno i mezinárodní civilní procesní právo², které řeší problematiku a) pravomoci resp. příslušnosti tuzemských soudů, b) uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů, c) právní postavení cizinců, d) zjišťování cizího práva, e) právní pomoc ve styku s cizinou. Dřívější

¹ K definici blíže Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, 6. vydání, Doplněk, Brno 2004, s. 21 a násl., Kučera, Z., Tichý, L.: Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním, Panorama, Praha, 1989, s. 7.

² Pojem „mezinárodní civilní právo procesní“ použila Prof. Pauknerová v článku Mezinárodní civilní procesní právo po vstupu České republiky do EU - vybrané otázky, Právní rozhledy, 2004, č. 9, s. 333 a násl. Tento pojem (popřípadě jeho zkratku „procesní právo“) ve své práci používám namísto tradičního pojmu „mezinárodní právo procesní“, protože podle mne lépe vystihuje okruh otázek, které řeší a dále také z důvodu narůstajícího množství norem v oblasti mezinárodní trestní spolupráce podle kapitoly VI.

kritický přístup k řazení mezinárodního civilního procesního práva do mezinárodního práva soukromého vyplýval ze skutečnosti, že zatímco pro soubor právních norem upravujících soukromoprávní vztahy s cizím prvkem je charakteristický poměr rovnosti subjektů v těchto vztazích, pro vztahy procesní je typický vztah nadřazenosti a podřazenosti.³

Tento argument pro vyčlenění procesního práva je převážen jinými důvody pro řazení mezinárodního civilního práva procesního do mezinárodního práva soukromého, a to užší souvislosti mezi těmito normami, než je obvyklý vztah hmotného a procesního práva. Tento užší vztah je popisován takto⁴:

- a) mezinárodní prvek se vyskytuje v procesním právu v takovém řízení, kde je předmětem vztah s mezinárodním prvkem,
- b) rozhodnutí o otázce pravomoci soudu v řízení s mezinárodním prvkem má vliv na věcný výsledek řízení, protože soud určuje rozhodné právo podle kolizních norem lex fori (pokud rozhodné právo není určeno na základě volby práva),
- c) v některých případech se po určení pravomoci orgánu daného státu stanoví použití hmotného práva tohoto státu (např. § 42, 43 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním),
- d) procesní normy v některých státech vedou k častějšímu používání hmotného práva lex fori.

Smlouvy o Evropské unii, které se také týkají mezinárodního práva procesního.

³ Másičko, V., Steiner, V. : Mezinárodní právo soukromé v praxi, Orbis, Praha 1976, s. 10, 11.

⁴ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, 6. vydání, Doplněk, Brno 2004, s. 18.

Teorie práva při začlenění procesního práva do mezinárodního práva soukromého dává jistou míru volnosti při řešení tohoto problému, a to skrze použití subjektivního kritéria a historické tradice. Stručně shrnuto, teorie práva systematizuje právo podle tří kritérií, a to a) podle předmětu práva, tj. podle společenských vztahů na jednotlivá právní odvětví, a to zejm. ústavní, trestní, občanské, správní, obchodní, pracovní, b) podle metody právní úpravy soukromoprávní nebo veřejnoprávní na právo soukromé nebo veřejné, a c) podle účelu právní úpravy na právo hmotné a procesní.

Jednotlivá právní odvětví jak jsou dnes uváděna však vždy neobstojí při důsledném dodržení shora uvedených logických kritérií třídění a je nutné akceptovat, že utváření odvětví právní vědy závisí i na společenských podmínkách, potřebách a zájmech ve vývojové etapě konkrétního státu, na vědeckých tradicích, na stabilizaci jednotlivých disciplín na právnických fakultách.⁵ Z daného vyplývá, že začlenění procesního práva do mezinárodního práva soukromého jako jednoho odvětví vyplývá zřejmě z tradice, kterou vytváří zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním tím, že upravuje vedle sebe oba druhy norem, a dále z přístupu pedagogů tohoto práva na právnických fakultách, kteří učí mezinárodní právo soukromé a procesní společně a tyto normy od sebe neoddělují a v odborné literatuře akcentují spíše důvody pro vnímání procesního práva jako součásti mezinárodního práva soukromého. Osobně tento způsob vítám, protože je to usnadňuje aplikační praxi.

2.2. Postavení mezinárodního práva soukromého v systému práva

Historicky nebylo mezinárodní právo soukromé vždy vnímáno jako samostatné právní odvětví. Velké kodifikace občanského práva na přelomu 18. a 19. století upravovaly hranice pro působení vlastního (národního) práva a těmto normám se říkalo hraniční a byly považovány za součást občanského práva. Soukromoprávní poměry s cizím prvkem nebyly považovány za natolik významné jako v pozdější době. Historickým vývojem se však hraniční právo vyčlenilo v samostatné právní odvětví, když důvodem byl prvek odlišnosti, tedy mezinárodní aspekt těchto vztahů.⁶

Dále se objevilo tzv. internacionalistické pojetí mezinárodního práva soukromého, které toto právo popisovalo jako součást veřejného práva s odůvodněním, že rozhraničení působnosti právních řádů jednotlivých států má za úkol „mezinárodní společenství států“ a dále, že mezinárodní právo veřejné obsahuje obecné základní závazné normy, ze kterých lze dovodit úplný systém kolizních norem.

Odmítnutí tohoto pojetí bylo vyargumentováno následovně:

Mezinárodní právo veřejné i mezinárodní právo soukromé mají odlišné prameny práva. U mezinárodního práva veřejného to jsou mezinárodní smlouvy a obyčeje, tedy pravidla vyjadřující vůli více států, avšak u mezinárodního práva soukromého to jsou vnitrostátní normy vyjadřující vůli jednoho státu, ale dále

---

⁵ Gerloch, A.: Teorie práva, Aleš Čeněk, Dobrá Voda 2001, s. 113 a násl., Boguszak, J., Čapek, J., Gerloch, A.: Teorie práva, ASPI, 2003, s. 89 a násl.

⁶ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, ORBIS, Praha, 1975, s. 15-17.

také mezinárodní smlouvy. V tomto případě se uvádí, že skutečnost, že soukromoprávní vztah je upravován mezinárodní smlouvou, tedy normou mezinárodního práva veřejného, nemůže mít za následek, že předmět těchto vztahů patří do mezinárodního práva veřejného⁷.

Předmětem mezinárodního práva veřejného jsou vztahy mezi státy a účelem tohoto práva je vytýčit všeobecně uznávané zásady, které je nutno zachovávat v mezinárodních vztazích mezi státy samotnými. Naproti tomu předmětem mezinárodního práva soukromého jsou soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem, tedy ne vztahy mezi státy.

Dřívější problematičnost rozlišování mezi mezinárodním právem soukromým a veřejným se již v současných učebnicích mezinárodního práva veřejného nezmiňuje⁸.

V těchto souvislostech působí poněkud překvapivě článek v časopise *International & Comparative Law Quarterly* od Alexe Millse⁹, ve kterém autor vyzývá k novému zamyšlení nad vztahem těchto dvou odvětví. Podle něj je dáno vnímání mezinárodního práva soukromého jako vnitrostátní právní disciplíny historickým vývojem, který vyvrcholil v 19. století, kdy převážil pozitivistický přístup k právu nad ostatními přístupy. Mills po stručném shrnutí historie mezinárodního práva soukromého, která je jeho v podání propojena s historií vývoje mezinárodního práva veřejného, upozorňuje na potřebu

---

⁷ Bystrcký, R.: *Základy mezinárodního práva soukromého*, ORBIS, Praha, 1958, s. 24.

⁸ Seidl-Hohenveldern, I.: *Mezinárodní právo veřejné*, ASPI Wolters Kluwer, Praha, 2006, s. 13, dále Čepelka, Č., Šturma, P.: *Mezinárodní právo veřejné*, Eurolex Bohemia, Praha, 2003.

⁹ Mills, A.: *The Private History of International Law* (January 2006) v časopisu *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 55, Issue 1, s. 1-50, 2006, k dispozici také <http://ssrn.com/abstract=914890>.

nového definování vzájemných vztahů těchto dvou nyní samostatných právních disciplín. Toto stanovisko odůvodňuje stále zvyšující se mírou globalizace, která umenšuje význam jednotlivých národních právních řádů. Na závěr autor konstatuje, že jeho příspěvek nemůže být odpovědí na jím položené otázky, ale že jde pouze o první krok pro další zkoumání.

Definice mezinárodního práva soukromého v českém právu, jak byla uvedena v předchozím textu, je vodítkem pro vymezení tohoto odvětví vůči jiným právním odvětvím (mezinárodnímu právu veřejnému a jeho subsystému mezinárodnímu ekonomickému právu) a jiným systémům jako jsou „mezinárodní obchodní transakce“ a „právo mezinárodního obchodu“.

Vymezení vůči právu mezinárodního obchodu vyplývá ze skutečnosti, že právo mezinárodního obchodu nelze na rozdíl od mezinárodního práva soukromého pokládat za jedno odvětví právního řádu, protože nejde o relativně samostatnou část právního řádu, která má vlastní předmět úpravy. Právo mezinárodního obchodu je účelově uspořádaný soubor norem z různých právních odvětví (např. právo správní, finanční, obchodní, občanské, ale také mezinárodní právo soukromé) a různého původu, které spojuje jejich společný účel upravovat právní vztahy vznikající při uskutečňování mezinárodního obchodu a mezinárodního hospodářského styku vůbec.

Mezinárodní právo soukromé je nutné odlišit od mezinárodního ekonomického práva, které je subsystém mezinárodního práva veřejného. O samostatnosti těchto dvou

oborů bylo uvedeno shora. Mezinárodní ekonomické právo jako takové není jednolitý celek, protože se jedná soubor právních norem, které upravují veškeré hospodářské činnosti, které mají mezinárodní prvek (tj. nejen v oblasti mezinárodního obchodu, ale i v oblasti měnové a finanční, v oblasti zřizování a ochrany mezinárodních investic). Upravuje převážně makroekonomické vztahy, tj. veřejnoprávní rámce pro činnost soukromých subjektů mezinárodních hospodářských vztahů. Naproti tomu mezinárodní právo soukromé reguluje mikroekonomické vztahy.¹⁰

---

¹⁰ Balaš, V., Šturma, P.: Kurs mezinárodního ekonomického práva, C.H.BECK, Praha, 1997, s. 4.

3. Prameny mezinárodního práva soukromého v českém právu

Každá právní norma, v níž se nachází platné právo mezinárodního práva soukromého, je jeho formálním pramenem. Tyto prameny práva lze roztřídit, když třídícím kritériem může být tvůrce konkrétního pramene práva nebo stupeň právní síly dané normy.

Určení stupně právní síly normy má význam například při rozhodování soudu, kdy podle čl. 88 Ústavy je ústavní soudce vázán při svém rozhodování pouze ústavním pořádkem a zákonem, který stanoví, kdo a za jakých podmínek je oprávněn podat návrh na zahájení řízení a další pravidla o řízení před Ústavním soudem. Podobně čl. 95 Ústavy stanoví pravidla pro rozhodování soudce, který je vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, a dále je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.

Hierarchickou pyramidu norem podle stupně právní síly tvoří normy s nejvyšší právní silou, tj. normy tvořící ústavní pořádek České republiky, dále následují mezinárodní smlouvy a právo Evropských společenství popř. Evropské unie, následují zákony a pod nimi leží podzákonné akty jako nařízení vlády a vyhlášky. Ústavní pořádek podle § 112 odst. 1 Ústavy tvoří Ústava, Listina základních práv a svobod, ústavní zákony přijaté podle této Ústavy a ústavní zákony Národního shromáždění Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady upravující státní hranice České republiky a ústavní zákony

české národní rady přijaté po 6. červnu 1992. V této souvislosti je zajímavé zmínit sporně komentovaný¹¹ nález ústavního soudu č. 403/2002 Sb., ve kterém se Ústavní soud vyjádřoval k návrhu na zrušení některých ustanovení zákona o konkurzu a vyrovnání, a kde mimo jiné uvedl, že považuje za součást ústavního pořádku i ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách.

Ústavní pořádek je významný pro mezinárodní právo soukromé např. z důvodu interpretace pojmu „veřejného pořádku“, který se objevuje v § 36 ZMPS. Nutnost vykládat obecné právo právně ústavně konformním způsobem byla opakovaně vyjádřena v nálezech ústavního soudu ČR, a to v nálezu ze dne 22. 10. 1996 III ÚS 277/96: „V situaci, kdy určité ustanovení právního předpisu umožňuje různé interpretace, je při jeho aplikaci úkolem všech státních orgánů interpretovat jej ústavně konformním způsobem“ a v nálezu ze dne 21. 1. 1999 III ÚS 293/98: „Jedním z důsledků přímé závaznosti Ústavy ČR jako bezprostředního pramene práva je nezbytnost ústavně konformní interpretace jednoduchého práva ze strany obecné justice“. Proto smluvní strany, které případně předloží svou věc k projednání soudu, by měly takový výklad práva předvídat a své právní úkony činit v souladu s požadavkem ústavně konformního výkladu práva, aby mohly očekávat úspěch ve své věci. Tím tato povinnost ústavně konformního výkladu zprostředkovaně dopadá i na jiné subjekty než soudy a státní orgány.

¹¹ Malenovský, J.: Mezinárodní smlouvy podle čl. 10a Ústavy ČR, Právník 2003, č. 9, s. 841 - 853.

Při třídění pramenů práva podle jejich tvůrce pak rozlišujeme skupinu norem vnitrostátních, mezinárodních a skupinu norem práva evropského.

V českém právu nejsou za pramen práva považovány normy obecného mezinárodního práva a pramenem práva také není judikatura.¹²

3.1. Vnitrostátní právní normy

Základním pramenem mezinárodního práva soukromého je zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen „ZMPS“). Další zákony jsou již pramenem práva jen v některých svých ustanoveních. Jedná se zejména o tyto zákony:

- zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, a to v části § 36 - § 40,
- zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, který je účinný do 31. 12. 2006, a to v části § 6 a § 42 odst. 3 a zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který je účinný od 1. 1. 2007, a to v části § 48 odst. 3, § 188, § 319 a § 346,
- zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, a to v čl. I § 91 - 98 a v čl. II § 69 - § 75,
- zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a to v § 107,
- zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, a to v § 76,
- zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, a to v § 46 odst. 1,

---

¹² Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, Doplněk, Brno, 2004, s. 57.

- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, a to v § 21 - § 26 a § 729 - § 755,
- zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, a to v § 35i,
- zákon č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě, a to v § 31.

3.2. Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouva je v chápání mezinárodního práva veřejného ujednání dvou nebo více subjektů mezinárodního práva [veřejného], které má z vůle těchto subjektů mezinárodněprávní účinky a řídí se mezinárodním právem¹³. To znamená, že mezinárodní smlouvy nejsou automaticky součástí vnitrostátního práva subjektů, které tuto smlouvu sjednaly, ale důležité je splnění podmínek vyplývajících z podmínek právního řádu daného státem, a to obvykle ústavními předpisy. Tuto situaci řeší v ČR Ústava v čl. 10 (dnešní znění platné od 1. 6. 2002), který stanoví poměr právní síly mezinárodních smluv a zákona: „Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“

Čl. 10 Ústavy zároveň řeší vztah vnitrostátních předpisů a mezinárodních smluv. Shodným způsobem se v § 2 ZMPS uvádí, že „ustanovení tohoto zákona [ZMPS] se použije, jen pokud nestanoví něco jiného mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána“. Z daného vyplývá, že je-li otázka upravena oběma

---

¹³ Malenovský, J.: Mezinárodní právo veřejné obecná část, Doplněk, Brno, 1993, str. 118.

dotčenými normami stejně (tj. jak zákonem tak mezinárodní smlouvou), není důvod pro přednostní použití normy sjednané mezinárodní smlouvou, protože zde nedochází k porušení smlouvy. O jinou úpravu v mezinárodní smlouvě jde tehdy, jestliže mezinárodní smlouvou je stanovena jiná kolizní norma, norma upravující jinak postavení cizinců, nebo jiná norma mezinárodního práva procesního a také v případě, že mezinárodní smlouvou jsou stanovené přímé normy, následkem čehož odpadá použití kolizních norem.

Mezinárodních smluv v oblasti mezinárodního práva soukromého je velké množství a lze je systematizovat do těchto oblastí:

- smlouvy o právních stycích a o výkonu soudních rozhodnutí,
- smlouvy unifikující kolizní normy,
- smlouvy unifikující hmotněprávní přímé normy,
- smlouvy v oblasti rozhodčího řízení,
- smlouvy v oblasti obchodu a hospodářských styků,
- smlouvy upravující soukromoprávní vztahy ze smluv o přepravě v oblasti mezinárodní přepravy,
- smlouvy v oblasti ochrany práv autorských a průmyslových,
- úmluvy o diplomatických a konzulárních stycích.

Přehled o jednotlivých mezinárodních smlouvách závazných pro ČR podává Kučera.¹⁴ Vzhledem k jejich velkému množství je pochopitelné, že se vyskytují situace, kdy pro úpravu určité

otázky či vztahu přichází v úvahu použití ustanovení více než jedné z mezinárodních smluv, které zavazují stát. Tento stav se označuje jako střet mezinárodních smluv. Kučera uvádí, že „...často ve skutečnosti o střet nejde, zejména je-li vztah dotčených smluv alespoň v některé z nich výslovně upraven. Vhodnější by bylo mluvit o souběhu, konkurenci smluv. Protože právní normy obsažené v těchto smlouvách se staly součástí právního řádu smluvního státu, lze také mluvit o otázce pořadí právních norem mezinárodního původu, převzatých do právního řádu tohoto státu...“¹⁵ Při řešení problematiky střetu smluv se musí zohlednit pravidla pro řešení střetu obsažené ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu ze dne 23. 5. 1969 vyhlášené pod č. 15/1988 Sb., když výsledné řešení nemůže porušit závazek, který stát převzal mezinárodní smlouvou.

3.3. Právo ES/EU

Právo Evropských společenství je samostatný právní řád, který se opírá o vlastní základní normy ústavní povahy, a výklad a aplikace tohoto práva je podřízen jediné vlastní instanci. Přestože je právo Evropských společenství svou povahou fragmentární, tj. neobsahuje komplexní úpravu všech vztahů a institutů, vystačí si tento právní řád sám o sobě. Právo ES je v České republice závazné od 1. 5. 2004, tedy od platnosti Smlouvy mezi členskými státy Evropské unie a Českou republikou o přistoupení ČR k Evropské unii, která byla

---

¹⁴ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, 6. vydání, Doplněk, Brno 2004, s. 48 a násl.

¹⁵ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, 6. vydání, Doplněk, Brno 2004, s. 49.

vyhlášena pod č. 44/2004 Sb. m. s. Česká republika tak převzala celé právo Evropských společenství platné k tomuto dni. Přestože je tedy právo ES samostatným právním řádem, je součástí právního řádu použitelného na území každého členského státu. Vztah práva členského státu, tedy i ČR, a práva ES je řešen těmito principy: a) princip aplikační přednosti, tj. při střetu působnosti normy národní s normou práva ES má přednost norma práva ES, b) princip bezprostřední použitelnosti způsobuje přímé právní účinky norem práva ES na subjekty členských států bez potřeby recepce vnitrostátním právním aktem, c) princip přímého účinku, který umožňuje jednotlivcům dovolat se v případě porušení jejich práv, jež měla vyplynout z práva ES, jehož nejsou adresáty, před orgány členských států.¹⁶

Od pojmu práva Evropských společenství je nutné odlišovat pojem právo Evropské unie, který bývá používán ve dvou rovinách. V širším pojetí jde o právo Evropských společenství spolu s právem Evropské unie, někdy se vyskytuje též užití pojmu „unijní právo“. V užším pojetí jde jen o právo týkající se Evropské unie.

Dále je třeba odlišovat pojem *acquis* (od původního *acquis communautaire* se postupně upouští), který označuje vše čeho se dosáhlo v systému ES a EU. *Acquis* tak zahrnuje nejen právní normy, ale např. i judikaturu Evropského soudního dvora. Tento

---

¹⁶ Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, C.H.BECK, Praha, 1999, s. 196 - 219.

pojem se objevuje ve Smlouvě EU, ale nikoli ve smlouvách komunitárních.¹⁷

Prameny práva ES lze systematizovat. V ustanoveních základních smluv nefiguruje žádná výslovná typologie pramenů komunitárního práva, a proto je třeba při třídění pramenů práva zohlednit nejen zakládací smlouvy ale také praxi institucí a členských států.¹⁸ V základní rovině se rozlišují prameny práva primární a sekundární a případně i terciální¹⁹. Někteří však při systematice pramenů práva uvádí následující dělení: primární právo, obecné zásady právní, sekundární právo, soudní rozhodnutí, smlouvy uzavřené společenstvími a členskými státy s třetími subjekty, právní obyčeje, smlouvy uzavřené členskými státy v oblastech spolupráce ES resp. EU²⁰. Existují však i daleko složitější systematizace²¹.

Primární právo je z hlediska svého významu a vztahu k ostatním pramenům práva považováno za „ústavní právo“. Tvoří ho zakládací smlouvy, jejich změny a doplňky, dále přílohy, protokoly, prohlášení k těmto smlouvám a také smlouvy o přistoupení. Pro mezinárodní právo soukromé je významný čl. 65 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“) ve znění Amsterodamské smlouvy nazvaný „Justiční spolupráce v civilních věcech“. Čl. 65 SES: Opatření v oblasti justiční spolupráce v civilních věcech s mezinárodním prvkem vydávaná

¹⁷ Kučera, Z., Pauknerová, M., Růžička, K., Zunt, V.: Úvod do práva mezinárodního obchodu, Aleš Čeněk, 2003, s. 145.

¹⁸ Simon, D.: Komunitární právní řád, ASPI, Praha, 2005, s. 315.

¹⁹ Kučera, Z., Pauknerová, M., Růžička, K., Zunt, V.: Úvod do práva mezinárodního obchodu, Aleš Čeněk, 2003, s. 146 a násl.

²⁰ Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, C.H.BECK, Praha, 1999, s. 153 a násl.

²¹ Simon, D.: Komunitární právní řád, ASPI, Praha, 2005, s. 316 - 318.

podle článku 67 a pokud je to nutné k náležitému fungování vnitřního trhu, zahrnují:

a) zlepšení a zjednodušení

- systému mezinárodního doručování soudních a mimosoudních písemností;
- spolupráci při opatřování důkazů;
- uznání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí v civilních a obchodní věcech;

b) podporu slučitelnosti kolizních norem platných v členských státech a předpisů k řešení jurisdikčních konfliktů;

c) odstraňování překážek pro hladký průběh civilněprávního řízení, v případě nutnosti podporou slučitelnosti civilněprocesních předpisů platných v členských státech.

Na základě tohoto článku byly přijaty nařízení, které jsou významným posunem v harmonizaci mezinárodního práva soukromého a o nichž bude uvedeno podrobněji níže.

Obecné právní zásady jsou z hlediska právní síly nadřazené sekundárnímu právu. Evropský soudní dvůr tyto zásady přejímá z jednotlivých právních řádů, třeba i po určité úpravě, avšak teprve poté, co se zhodnotí soulad se strukturou a cíli evropského právního řádu. Jde tedy o zásady, které jsou společné všem členským státům. Hlavní část těchto zásad souvisí s ochranou základních lidských práv, další pravidla se týkají zásady právního státu, spravedlnosti, dobrých mravů, právní jistoty nebo zákazu zpětného působení zákonů.

Sekundární právo zahrnuje právní normy vytvořené orgány evropských společenství, a ty se dělí na tzv. typické právní akty (nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení, stanovisko) a

tzv. netypické, tj. takové právní normy, které SES nevyjmenovává, ale nazývá je „ostatní právní akty“ (např. opatření). Z hlediska právní síly platí, že akty sekundárního práva musí být v souladu s prameny primárního práva. V rámci jednotlivých právních aktů sekundárního práva platí zvláštní pravidla, a to že prováděcí právní akt sekundárního práva má nižší právní sílu než právní akt sekundárního práva, k jehož provedení byl vydán a na jehož základě musí být též prováděcí akt vykládán, dále že akty abstraktní mají přednost před individuálními úpravami a dále, že akty vydané Radou a akty vydané společně Radou a Evropským parlamentem, jsou na stejné úrovni.

Nařízení má podle čl. 249 SES obecnou závaznost a je závazné ve všech svých částech a bezprostředně použitelné v každém členském státě, tedy bez potřeby vnitrostátního prováděcího předpisu. Jak již bylo uvedeno, v oblasti mezinárodního práva soukromého jsou tato nařízení přijímána na základě čl. 65 SES. K nejvýznamnějším patří:

- nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech,
- nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000,
- nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech,

- nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech,
- nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky,
- nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. 10. 2001, o statutu evropské společnosti (SE),
- nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. 7. 1985, o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení,
- nařízení Rady (ES) č. 1435/2003 ze dne 22. 7. 2003, o statutu Evropské družstevní společnosti,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

Vedle možnosti vydávání nařízení je zachována možnost přijímání mezinárodních úmluv dle čl. 293 SES a dále přijímání směrnic.²² Za situace, kdy se paralelně vedle sebe připravují nařízení i směrnice, když jejich přípravou jsou pověřeny rozdílné orgány ES, mohou vyplývat jisté problémy. Uvádí se, že výsledek jejich práce někdy vede k vysoké složitosti a deficitu transparentnosti při aplikační praxi.²³

---

²² Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní - aktuální otázky, Právní rozhledy, příloha Evropské právo, 2003, č. 8, s. 1- 6.

²³ Basedow, J.: Princip země původu a mezinárodní právo soukromé na evropském vnitřním trhu služeb, Právní fórum, 2006, č. 4, s. 53 a násl.

Směrnice je podle čl. 249 SES závazná pro každý stát, kterému je určena, a to pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo. Volba formy a prostředků jak dosáhnout tohoto výsledku je ponechána vnitrostátním orgánům. Směrnice přijímané v oblasti mezinárodního práva soukromého, resp. pokud se týkají kolizního práva, bývají kritizovány, protože jejich implementace do vnitrostátního práva bývá nedokonalá a dochází k interpretačním problémům²⁴. K platným směrnicích v oblasti mezinárodního práva soukromého patří zejm.:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2000/31/ES ze dne 8. 6. 2000, o určitých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického styku na vnitřním trhu,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005, o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách),
- směrnice Rady č. 90/314/EHS ze dne 13. 6. 1990, o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy,
- směrnice Rady č. 85/577/EHS ze dne 20. 12. 1985, o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory,
- směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. 10. 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců,

---

²⁴ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní - aktuální otázky, Právní rozhledy, příloha Evropské právo, 2003, č. 8, s. 1- 6.

- směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003, o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech,
- směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany,
- Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

V oblasti mezinárodního práva soukromého se očekává přijetí nařízení, které přejímají již předtím přijaté mezinárodní úmluvy, a to:

- návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o právu použitelném na mimosmluvní závazky, přebírá úmluvu označovanou jako „Řím II“,

- návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, přebírá úmluvu označovanou jako „Řím I“.

Soudní rozhodnutí (Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně) mají mimořádný význam, kterým se odlišují od obdobného pramene vnitrostátního práva mnohých kontinentálních členských států. Jen některá z těchto rozhodnutí však obsahují obecně závazná právní pravidla. V takovém případě jde o tzv. soudcovskou tvorbu práva. V žádném případě však nelze evropským soudům připisovat obecně normativní či normotvornou funkci. Na rozdíl od anglosaského systému nelze tvrdit, že by v komunitárním právním řádu existoval precedens jako pramen práva. Tvrdit v konkrétním případě, že z určitého rozhodnutí se vyvinulo právní pravidlo obyčejového práva lze jen tehdy, jestliže se jedná o takový názor, který není zpochybňován a z něhož soudní praxe nepřetržitě vychází.²⁵

Smlouvy uzavřené společenstvími a členskými státy s třetími subjekty, zejména s mezinárodními organizacemi a především s třetími státy (tzv. smlouvy o přidružení).

Právní obyčej obsahuje pravidla přijatá dlouhodobým používáním v praxi orgánů společenství a členských států. Ve svém výsledku však nehraje obyčejové právo ve srovnání s mezinárodním právem veřejným významnější úlohu.

---

²⁵ Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, C.H.BECK, Praha, 1999, s. 165.

Smlouvy uzavřené členskými státy v oblastech spolupráce ES resp. EU. Po Amsterodamské revizi SES resp. nového čl. 65 je sice zachována možnost přijímat smlouvy dle čl. 293 SES, ale dává se přednost nařízením. Formou těchto komunitárních smluv, kterých se nemohli účastnit jiné státy než členské státy ES, byla v minulosti uzavřena především Bruselská úmluva o soudní pravomoci a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z r. 1968 (dnes je nahrazeno nařízením č. 44/2001) a Římská úmluva o právu použitelném na smluvní závazky z r. 1980, tzv. Řím I, která v České republice vstoupila v platnost dne 1. 7. 2006 (v ČR publikováno pod č. 64/2006 Sb. m. s.).

4. Lex mercatoria

Vedle pramenů práva uvedených v předchozí kapitole se objevují prostředky vytvořené mezinárodní obchodní praxí, které se snaží zjednodušit právní vztahy vyplývající z různých právních řádů. K těmto prostředkům patří mezinárodní obchodní zvyklosti, vykládací pravidla, vzorové smlouvy, obchodní podmínky, různé návody. Pro souborné označení těchto prostředků se někdy používá pojem lex mercatoria

4.1. Pojem a prameny

V české literatuře se nejčastěji setkáváme s definicí²⁶, která lex mercatoria popisuje jako koncepci, která obsahuje myšlenku existence zvláštního a samostatného systému norem, resp. samostatného právního odvětví nebo systému práva, jež upravuje vztahy vznikající v mezinárodním obchodním styku, kdy toto lex mercatoria je nezávislé jak na národních právních řádech, tak na právním řádu mezinárodním. O lex mercatoria se tedy hovoří jako o třetím právním systému.

I v zahraniční literatuře je nejčastější definice obdobná: lex mercatoria je soubor právních pravidel, které nevznikly klasickou legislativní činností konkrétního státu, ale praxí jednotlivých obchodních organizací (tedy pravidla obchodních asociací, mezinárodní vykládací pravidla, vzorové smlouvy a

---

²⁶ Ondřej, J.: Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní, Aleš Čeněk, Plzeň, 2004, s. 344.

obchodní podmínky), tedy subjektů, které nemají zákonodárnou pravomoc²⁷.

Pokusů o popis tohoto fenoménu existuje mnoho. Množství existujících definic můžeme rozčlenit podle toho, jak popisují vztah systému lex mercatoria k národnímu právu nebo jak popisují základní vlastnosti tohoto systému²⁸. Při definování podle základních vlastností existují tři základní koncepce, které popisují lex mercatoria jako:

- autonomní právní pořádek nezávislý na národních právních řádech, nebo
- soubor pravidel schopných pracovat jako alternativa (volba) k národnímu právu, které by se aplikovalo podle kolizních pravidel, nebo
- souhrn zvyklostí a domněnek v mezinárodním obchodě, které doplňují národní právo, které se aplikuje.

Tyto koncepce se však většinou vyskytují ve smíšené podobě.

Pro popis vztahu národního práva a systému lex mercatoria existují tyto přístupy:

Autonomní přístup

Tento přístup popisuje lex mercatoria jako systém s autonomním charakterem, který je nezávislý na jednotlivých národních právních řádech a to z důvodu, že jde o soubor norem tvořených obecnými principy, zvyklostmi či jinými pravidly, které vznikly bez vztahu na kterýkoli národní právní řád.

---

²⁷ Rodríguez, A.M.L.: Lex Mercatoria, www.rettid.dk/artikler/20020046.pdf .

²⁸ Rodríguez, A.M.L.: Lex Mercatoria, www.rettid.dk/artikler/20020046.pdf .

Pozitivistický přístup

Lex mercatoria je v tomto případě souborem norem, které existují jen z vůle státu, a to protože stát předvídá vytvoření takových pravidel (obyčejů). Jedná se tedy o pravidla ve svém původu nadnárodní, ale existující jen z vůle státu. Proto v tomto přístupu nejde o vytvoření systému mimo národní právní řád.

Existují i další popisy systému lex mercatoria²⁹.

Sociologický přístup zdůrazňuje význam jednotlivých společenství obchodníků. Tato společenství mají podle tohoto přístupu takovou autoritu, že jednotliví členové akceptují normy vydávané těmito společenstvími, když závaznost těchto norem vynucuje společenství vlastním systémem sankcí např. disciplinárními opatřeními, uložením pokut, penále, vyloučením ze společenství atd. Tento přístup nevylučuje použití norem jednotlivých právních řádů.

Institucionální přístup je shodný se sociologickým přístupem, avšak vylučuje použití norem jednotlivých států.

V transnacionálním přístupu se o lex mercatoria hovoří jako o pracovní metodě a nikoli o systému právních norem. V tomto případě se tedy nehovoří o svébytném právním systému. Tato pracovní metoda vytváří mezinárodně spojené státní právo, kde jde o soubor všech norem, které platí stejně nebo podobně pro

---

²⁹ Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita Brno, 2001, s. 130 a násl.,
Rozehnalová, N.: Lex mercatoria - fikce či realita, Právník č. 10-11, 1998, s. 932 a násl.

určité právní situace ve sféře dvou či více národních právních řádů.

Někteří autoři používají pojem *lex mercatoria* jako synonymum pro transnacionální právo (transnational law), jiní namítají, že transnacionální právo je pojem se širokým obsahem, protože zahrnuje všechny druhy práva, které se týkají přeshraničních aktivit, včetně norem mezinárodního práva veřejného, norem mezinárodního práva soukromého a jiných norem dalších oborů práva, které nespádají do těchto dvou kategorií a *lex mercatoria* je mnohem užší, protože se vztahuje pouze k části obchodního transnacionálního práva, které je nepsané.³⁰

Vzhledem k této definiční nejasnosti ani nepřekvapí, že někteří právníci existenci *lex mercatoria* potvrzují Vídeňskou úmlouvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.³¹

Z důvodu neexistence jednotné definice není dosud vyřešena ani otázka pramenů systému *lex mercatoria*. Zahrnují se zde pravidla obchodních asociací, mezinárodní vykládací pravidla, vzorové smlouvy, obchodní podmínky vytvořené organizacemi (např. Incoterms, pravidla pro dokumentární akreditivy), ale podle některých sem náleží také obecné principy práva. Lando navrhoval rozšířit prameny *lex mercatoria* dokonce o pravidla mezinárodního práva veřejného, vzorové zákony a vyhlášené rozhodčí nálezy.

---

³⁰ Goode, R.: Rule, Practice and Pragmatism in Transnational Commercial Law, *International & Comparative Law Quarterly*, ročník 54, číslo 3, červen 2005, s. 545 a násl.

³¹ Např. předseda obchodního kolegia francouzského kasačního soudu, uvedeno ve Sborníku přednášek francouzských učitelů na Právnické fakultě MU v letech 1997 - 1998, *Acta Universitatis Brunensis*, Brno, 1998, s. 92.

4.2. Kritika systému

Teorie lex mercatoria je stále kontroverzní.³² Normativní teorie práva nepřipouští systém norem, které stojí mimo národní a mezinárodní právo, a které by měly vytvářet třetí systém práva. Někteří autoři popírají její existenci, jiní ji charakterizují jako vágní a nekompletní systém. Zdůrazňuje se, že nemá žádnou závaznost, protože tento systém nebyl přijat zákonodárným orgánem a nebyl ani sjednán samostatnými suverénními státy jako mezinárodní smlouva. Rovněž se kritizuje, že systému lex mercatoria chybí obecnost vzhledem k existující rozporuplnosti vzorových smluv a obchodních zvyklostí, a to z důvodu, že každá taková vzorová smlouva nebo obchodní zvyklost odráží smysl práva v konkrétním oboru resp. profesi, které jsou natolik rozdílné, že není možné vytvořit homogenní prameny práva pro všechny tyto profese. Rovněž se konstatuje, že je publikováno jen málo rozhodčích nálezů, a proto není možné s právní jistotou očekávat výsledky budoucích sporů rozhodovaných na základě systému lex mercatoria.

Je vhodné zmínit přístup Evropské unie k této problematice. V návrhu nařízení Evropského Parlamentu a Rady ze dne 15. 12. 2005 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy dochází k některým změnám oproti právní povaze mezi Římskou úmluvou o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy. Jednou z těchto změn je i možnost smluvních stran zvolit jako rozhodné právo soubor zásad UNIDROIT nebo Principy evropského smluvního práva, avšak je zakázána volba lex mercatoria, když tento systém není

---

³² Salač, J.: Lex mercatoria - nástin vývoje a význam, Právník č. 5, 1998, s. 409 a násl.

označen za uznávaný na mezinárodní úrovni. Text čl. 3 odst. 2 navrhovaného nařízení: „Strany si mohou rovněž zvolit jako rozhodné právo zásady a normy hmotného závazkového práva; uvedené zásady a normy musí být uznávány na mezinárodní úrovni i na úrovni Společenství. Nicméně otázky týkající se oblastí, které jsou upraveny těmito zásadami nebo normami a které jimi nejsou výslovně vyřešeny, budou vyřešeny podle obecných zásad, z nichž vycházejí, nebo, pokud takové zásady neexistují, podle rozhodného práva při neexistenci volby ve smyslu tohoto nařízení.“

Příznivci teorie *lex mercatoria* by tak měli zintenzivnit svou práci na propracování dané teorie, protože se jim dosud nepodařilo úspěšně reagovat na kritické připomínky svých oponentů.

4.3. Centrum pro transnacionální právo

Hlavním centrem, které v dnešní době přispívá k poznání pojmu *lex mercatoria* je **Centrum pro transnacionální právo**³³ /transnacionálním právem³⁴ je myšleno *lex mercatoria*/ na německé univerzitě v Kolíně, kde byl vytvořen pod záštitou Bergera projekt s označením „The Transnational Law Database“ (TLDB). Jde o seznam zásad a pravidel *lex mercatoria*, který podle tvůrců umožňuje rychlou, spolehlivou a levnou variantu přístupu ke stanoviskům a rozhodnutím zobrazujících *lex*

---

³³ www.tldb.de

³⁴ Setrvávám u českého překladu „transnacionální právo“, který používá prof. Rozehnalová ve své učebnici *Právo mezinárodního obchodu*, Masarykova univerzita, Brno, 2001.

mercatoria. Tato stanoviska a rozhodnutí jsou výsledkem obsáhlých srovnávacích studií, což je výhodou pro rozhodce jednotlivých arbitráží, protože nemusí vždy studovat objemné komparativní studie. Tento projekt také soustřeďuje odkazy na rozhodnutí soudů, arbitráží, články, na jednotlivé národní právní řády, mezinárodní konvence a modelové zákony. Podle vyjádření tvůrců obsahuje největší bibliografii k tématu lex mercatoria na internetu.

Seznam pravidel a zásad lex mercatoria je zde označován také jako Creeping codification. Tím má být vyjádřeno, že takový seznam nemůže být nikdy úplný, protože jde o pojmenovávání obecných principů práva, které se stále nacházejí anebo mohou být vytvořeny ad hoc při rozhodování konkrétního případu. Berger u této kodifikace upozorňuje, že nevyzývá k izolovanému použití seznamu pravidel a zásad a že neodmítá při tvorbě rozhodnutí použití komparativní metody, uvádí, že s ní právě naopak počítá, protože se tak mohou objevit nové principy, které budou do tohoto seznamu doplněny. Tak odmítá kritiku, že tato Creeping codification popírá podstatu lex mercatoria, jestliže se nepoužije při každém posuzovaném případě srovnávací metoda.

V moderní historii se objevuje několik pokusů o vytvoření souboru obecných principů soukromého práva. V roce 1987 publikuje Schmitthoff seznam pěti principů³⁵ systému lex

---

³⁵ Schmitthoff, C.M.: International Trade Usages, Institute of International Business Law and Practice Newsletter, Zvláštní číslo, publikační číslo ICC 440/4, Paříž, 1987, http://tldb.uni-koeln.de/php/pub_show_document.php?pubdocid=108100 .

mercatoria. Následuje Molineaux s desíti principy³⁶ a Mustill jich pojmenovává dokonce dvacet³⁷. Seznam těchto principů se stále rozšiřuje³⁸.

Jako zdroje poznání lex mercatoria jsou označovány³⁹ také Evropské principy smluvního práva⁴⁰ a UNIDROIT principy⁴¹. Oba systémy smluvních principů vznikly jako akademické iniciativy s představou využívání norem jak obchodní praxí, tak i jako inspirace pro zákonodárce. Evropské principy smluvního práva ve svém textu dokonce s pojmem lex mercatoria pracují, a to ve svém prvním oddílu - článek 1:101 odstavec 3 písm. a): Tyto principy se mohou použít, jestliže smluvní strany dohodly, že jejich právní vztah se bude řídit obecnými principy práva popř. lex mercatoria.

Toto ustanovení zřejmě odráží reálný stav, kdy v praxi obchodníci odkazují na systém lex mercatoria. Rozhodci tento systém používají nejen tehdy, jestliže strany sporu odkázaly na lex mercatoria nebo na obecné mezinárodní principy, ale také v případě, kdy strany daly rozhodci strany možnost postupovat podle „*amiable compositeur*“ nebo „*ex aequo et bono*“ anebo i v případě, kdy rozhodci musí vyplnit mezery v právu, podle kterého rozhodují konkrétní spor.

³⁶ Molineaux, Ch.: Moving Moving toward a Lex Mercatoria - A Lex Constructionis, 14 Journal of International Arbitration, 1, 1997, s. 55-66, http://tldb.uni-koeln.de/php/pub_show_document.php?pubdocid=126700 .

³⁷ Mustill, M.J.: The New Lex Mercatoria: The First Twenty-Five Years, 4 Arbitration International, 1988, s. 86-119, http://tldb.uni-koeln.de/php/pub_show_document.php?pubdocid=126900 .

³⁸ www.tldb.de .

³⁹ Rodríguez, A.M.L.: Lex Mercatoria, www.rettid.dk/artikler/20020046.pdf .

⁴⁰ <http://www.storme.be/PECL.html> .

⁴¹ <http://www.unidroit.org/french/principles/contracts/main.htm> .

4.4. Česká věda a její postoj k lex mercatoria

Kučera k systému lex mercatoria zaujímá negativní postoj⁴², který opírá o argument, že právní normy mohou být vytvářeny jen státy. Rozehnalová tento systém popisuje a shrnuje různé názory na tuto problematiku, který uzavírá konstatováním, že je nepopíratelná existence normativních pravidel, která jsou vydávána mezinárodními organizacemi a které vznikají a působí bez ingerence států.⁴³ O popis vývojových tendencí systému lex mercatoria se pokusil také Salač.⁴⁴ Šturma podobně jako Rozehnalová konstatuje nepopíratelnou existenci normativních pravidel, která nevznikla činností státu a která se označují jako lex mercatoria. Dále konstatuje, že tato pravidla vydávaná mezinárodními organizacemi popř. pravidla společenstev obchodníků mohou vznikat a působit praxí obchodníků, tedy bez ingerence států. Nepovažuje však tento systém za výlučný a uzavřený, protože přestože se strany v případě sporů mohou opírat o mezinárodní obchodní arbitráž, k výkonu těchto arbitrážních rozhodnutí již strany potřebují stát a jeho donucovací systém. Tím upozorňuje na meze tohoto systému a problematiku lex mercatoria ukončuje názorem, že tento systém nepovažuje za řešení existujících globalizačních tendencí. Východisko Šturma spatřuje ve sjednávání mezinárodních úmluv.

Ačkoliv považují myšlenku lex mercatoria za přitažlivou pro její snahu o zjednodušení podmínek obchodování, nemohu souhlasit s tímto konceptem jako samostatného právního řádu,

---

⁴² Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, Doplněk, Brno, 2004, s. 217.

⁴³ Rozehnalová, N.: Lex mercatoria - fikce či realita, Právník č. 10-11, 1998, s. 932, dále, Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita, Brno, 2001, s. 127 - 140.

protože je pro mne nepřijatelné, aby právní normy tvořil subjekt, který nemá státem nebo dohodou států danou pravomoc k tvorbě takových norem. Mnohdy také pravidla, která jsou označována za prameny *lex mercatoria*, tvoří obchodní zvyklosti vytvořené praxí, jejichž existenci ale zákon předvídá, v České republice konkrétně § 730 ve spojení s § 264 obchodního zákoníku a dále čl. 9 odst. 2 Vídeňské úmluvy.

Jsem si vědoma toho, že tento názor je výrazně ovlivněn pozitivistickou výchovou, které se mi dostalo na právnické fakultě a nezobrazuje souvislosti, které by mohly být nahlíženy prostřednictvím přirozenoprávního přístupu, popřípadě jiného známého právně-filozofického konceptu.

---

⁴⁴ Salač, J.: Nástin vývoje a význam, *Právník č. 5*, 1998, s. 409.

5. Unifikace práva v oblasti mezinárodní kupní smlouvy a mezinárodní smlouvy o dílo

5.1. Subjekty unifikačních snah

Pro 19. století bylo charakteristické, že jednotlivé státy připravovaly kodifikace soukromého resp. občanského práva. Století dvacáté můžeme označit jako dobu vzniku nespočtu mezinárodních organizací a skupin, které usilovaly mimo jiné o mezinárodní unifikaci různých oblastí jednotlivých právních odvětví.

Unifikací se rozumí záměrná, společná činnost unifikujících subjektů za účelem vytvoření jednotného textu právních norem, který bude uveden jako platné právo do právních řádů těchto subjektů na základě jejich mezinárodněprávního závazku.⁴⁵

Z hlediska unifikačních snah týkajících se mezinárodní kupní smlouvy a mezinárodní smlouvy o dílo byly nebo jsou významné následující organizace a skupiny.

UNIDROIT - Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva⁴⁶ založený v Římě roku 1926 jako pomocný orgán Ligy národů. Po ukončení činnosti Ligy národů se činnost UNIDROIT znovu zahájila až v roce 1940, a to jako mezinárodní mezivládní organizace nyní s 60 členy (státy), jejímž cílem je studovat potřeby a metody pro modernizaci a harmonizaci soukromého a

---

⁴⁵ Kučera, Z.: K pojmu a předmětu unifikace v mezinárodním právu, Právník, 1987, č. 4, s. 299.

zejména obchodního práva jak států tak skupin států. Činnost je omezena především na sjednocování úpravy cestou unifikace kolizních norem. Za dobu svého působení připravila nebo se podílela na přípravě mnoha materiálů, z nichž některé nabyly velkého významu a jiné nikoli.⁴⁷ Z hlediska tématu této práce je nutné zmínit

- i) Jednotný zákon o mezinárodní koupi zboží ze dne 1. 7. 1964 (Uniform Law on the International Sale of Goods - tzv. ULIS)⁴⁸, který vstoupil v platnost 18. 8. 1972,
- ii) Jednotný zákon o uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží ze dne 1. 7. 1964 (Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods - tzv. ULF)⁴⁹, který vstoupil v platnost 23. 8. 1972,
- iii) Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT vypracované v roce 1994 (The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts).

ULIS a ULF nemají takové široké uplatnění jako Vídeňská úmluva. ULIS podepsalo celkem 13 států, avšak některé z nich tuto úmluvu dál neratifikovaly (Francie, Řecko, Maďarsko, Vatikán), jiné státy z důvodu podpisu Vídeňské úmluvy ULIS vypovědělo (Belgie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemí). K dnešnímu dni tak má ULIS tyto smluvní státy: Gambie, Izrael, San Marino a Velká Británie.⁵⁰

---

⁴⁶ <http://www.unidroit.org/>

⁴⁷ <http://www.unidroit.org/english/presentation/achievements.htm> údaje ke dni 28. 8. 2006.

⁴⁸ Text úmluvy <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/ulis.html>

⁴⁹ Text úmluvy <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/ulf.html>

⁵⁰ <http://www.unidroit.org/english/implement/i-main.htm>

Haagská konference mezinárodního práva soukromého - je mezivládní organizace, jejímž účelem je připravovat moderní unifikace pravidel mezinárodního práva soukromého. Její činnost je zaměřena na normy kolizní a normy mezinárodního práva procesního. Tato konference poprvé svolána v roce 1893 vládou Holandského království z iniciativy T.M.C. Assera, pozdějšího nositele Nobelovy ceny za mír. Do roku 1955 byly tyto konference nepravidelné, nyní se konají každé čtyři roky. Výsledkem činnosti je 34 mezinárodních smluv⁵¹, např.:

- i) Úmluva o právu rozhodném na smlouvy při mezinárodní koupi zboží ze dne 2. 12. 1986 (Convention on the Law Applicable to Contracts for the International Sale of Goods),
- ii) Úmluva o právu rozhodném při mezinárodní koupi zboží ze dne 15. 6. 1955 (Convention on the Law Applicable to International Sales of Goods),
- iii) Úmluva o právu, jímž se řídí přechod vlastnického práva při mezinárodní koupi zboží ze dne 15. 4. 1958 (Convention on the Law Governing Transfer of Title in International Sales of Goods).

OSN - v rámci organizace spojených národů byla založena v roce 1966 Komise pro mezinárodní právo obchodní - tzv. UNCITRAL⁵², jejímž cílem je připravovat podklady pro harmonizaci a unifikaci práva hmotněprávních norem v oblasti mezinárodního obchodu. Komise je rozdělena do šesti pracovních skupin, jejichž náplň práce se obměňuje podle oblastí, kterým je věnována pozornost (současné skupiny: vládní dodávky,

⁵¹ http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.listing seznam úmluv a jejich texty ke dni 28. 8. 2006.

mezinárodní arbitráž a conciliace, přepravní právo, elektronický obchod, insolvenční právo, zajišťovací právo)⁵³. Komise měla původně 36 členů, dnes je však počet členů stanoven na 60 a jednotliví členové jsou voleni valným shromážděním na dobu 6 let, když volby jsou každé tři roky a dochází k obměně poloviny členů. K dnešnímu dni Komise vytvořila 29 dokumentů⁵⁴ (vzorových zákonů, příruček a právních návodů). Nejvýznamnější jsou:

- i) Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží ze dne 11. 4. 1980 (United nation Convention on Contracts for the International Sale of Goods),
- ii) Úmluva o promlčení při mezinárodní koupi zboží ze dne 14. 6. 1974 (Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods),
- iii) Legal Guide on Drawing Up International Contracts for the Construction of Industrial Works.

EU - Evropský parlament dal v roce 1989 podnět⁵⁵ k započetí přípravných prací na Evropském kodexu soukromého práva. Přes dosud vyvíjenou aktivitu (např. v roce 2001 byla přijata rezoluce⁵⁶ Komise týkající se evropského smluvního práva a další rezoluce⁵⁷ v roce 2003) není patrný významnější posun v této

⁵² <http://www.uncitral.org/uncitral/en/index.html>

⁵³ http://www.uncitral.org/uncitral/en/commission/working_groups.html

⁵⁴ http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts.html

⁵⁵ Rezoluce Evropského parlamentu publikovaná v Úředním věstníku C 158, 26.5. 1989, str. 400 ~ 40.1

⁵⁶ Rezoluce Komise publikovaná v Úředním věstníku C 255, 13. 9. 2001, <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOIndex.do?year=2001&serie=C&textfield2=255&Submit=Search>. V této rezoluci je mimo jiné seznam harmonizovaných otázek a jejich stav v členských státech.

⁵⁷ Rezoluce Komise publikovaná v Úředním věstníku C 63, 15. 3. 2003: http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=EN&numdoc=52003DC0068&model=guichett.

otázce. V rezoluci z roku 2003 jsou shrnuty názory vlád členských států, právních praktiků i teoretiků a také zástupců obchodníků k vytvoření nového kodexu. Obchodníci považují Vídeňskou úmluvu a existující komunitární právo v oblasti mezinárodní kupní smlouvy za dostatečnou právní úpravu a k Evropskému kodexu smluvního práva přistupují zdrženlivě; federace Orgalime dokonce odmítavě. Právní teoretici považují za nutné přistoupení k Úmluvě státy Velké Británie, Irsko a Portugalska.

O činnosti ES resp. EU v oblasti mezinárodního práva soukromého srov. kapitulu 3.3.

ICC - Mezinárodní obchodní komora⁵⁸ v Paříži založená v roce 1919 má široké pole působnosti a svou činnost zaměřuje na mnoho oblastí s cílem vytvářet pro obchodníky příznivé podmínky. Komora stanovila pro výklad nejdůležitějších dodacích doložek používaných v mezinárodním obchodě soubor mezinárodních pravidel tzv. Incoterms, aby se odstranila rozdílnost ve výkladu těchto doložek. Incoterm jsou omezeny na záležitosti týkající se práv a povinností stran kupní smlouvy se zřetelem na dodávku prodávávaného zboží. Poprvé byl tento soubor podmínek vydán v r. 1936. V pozdějších letech došlo k revizi (r. 1953, 1967, 1976, 1980, 1990) a naposledy byla tato pravidla vydána v roce 2000. Při posledních revizích se dbalo o to, aby používané termíny byly shodné jako termíny obsažené ve Vídeňské úmluvě.⁵⁹

---

⁵⁸ <http://www.iccwbo.org/>

⁵⁹ Mezinárodní pravidla pro výklad dodacích doložek Incoterms 2000, ICC, PP Agency, 2000, s. 14, 20.

OSN - Organizace spojených národů a její Hospodářská komise pro Evropu⁶⁰ zřízená v roce 1947 v Ženevě vydala množství vzorových všeobecných podmínek a právních návodů⁶¹, např.:

- i) General Conditions for the Supply of Plant and Machinery ofr Export no. 188,
- ii) General Conditions for the Supply and Erection of Plant and Machinery ofr Import and Export No. 188A,
- iii) Additional Clauses for Supervision of Erection of Plant and Machinery Abroad, No. 188B,
- iv) General Conditions for the Erection of Plant and Machinery Abroad, no 188D,
- v) General Conditions for the Supply of Plant and Machinery for Export, No. 574,
- vi) Guide on Drawing up Contracts for Large Industrial Works,

a dále mnoho dalších všeobecných podmínek a návodů, které se týkají jednotlivých obchodních komodit.

FIDIC - Mezinárodní federace konzultačních inženýrů (zkratka z francouzského názvu federace - Federation Internationale des Ingénieurs - Conseils)⁶², která byla založena v roce 1913 a dnes sdružuje 68 členů ze všech částí světa. Od padesátých let 20. století vydávají dokumenty, které se stávají obchodními standardy při dodávkách investičních celků. Tyto dokumenty jsou stále revidovány a znovu vydávány. Podrobně bude popsáno v kapitole 5.3.

---

⁶⁰ <http://www.unece.org/>

⁶¹ <http://www.unece.org/leginstr/legpract.htm>

⁶² www.fidic.org

ORGALIME - nadnárodní evropské federace⁶³ sdružující strojírenské a elektrotechnické svazy ze zemí EU, která v současné době klade důraz na prezentování členů asociace v zahraničí, rozšiřování možnosti přímých kontaktů členů se zahraničními partnery a podpoře členů při jejich účasti na vybraných projektech EU. Tato federace, která byla založena v roce 1973, má za cíl poznávat vědecké, technické a ekonomické aspekty strojírenské oblasti a dále zkoumat a nacházet řešení pro problémy, které v této oblasti vznikají na mezinárodní úrovni. Tak v průběhu její činnosti vznikla řada právních dokumentů jak v oblasti mezinárodní kupní smlouvy tak mezinárodní smlouvy o dílo, které mají napomáhat podnikům při mezinárodním obchodě.

Právní dokumenty vydané federací ORGALIME se dělí do několika skupin.

- a) Vzorové formuláře smluv, které obsahují alternativní ustanovení, kdy strany volí pro jejich smlouvu nejvhodnější. Obsahují také blanketní místa, které strany musí doplnit.
- Model form of Agency Contract - International Agency on an Exclusive Basis,
  - Model form on Consortium agreement,
  - Model form of Exclusive agreement with distributors abroad - Revision of the model contract,
  - Model for an International technology licence agreement (outside EU/EEA),
  - Model for an International technology licence agreement (inside EU/EEA),
  - Model for an Original equipment manufacturer contract,

---

⁶³ www.orgalime.org

b) Právní návody

- Průvodce navržením mezinárodní smlouvy pro vývoj (angl.: Guide for drawing up an international development contract),
- Security for payment in credit sales,
- Co-operation agreements: A short guide to the creation of a Joint Venture,
- Competition Guide,
- Guide on S2000,
- Pressure Equipment Directive,
- Drawings and technical documents - ownership and protection against improper use,
- Understanding WEEE Guide,
- WEEE & RoHS Scope Guide ,
- Guide to contractual options for B-2-B equipment under WEEE,
- Guide to Defect Liability In Europe,

c) Všeobecné podmínky jsou koncipovány tak, aby mohly být stranami použity bez jakéhokoli doplnění či dodatku. Zřejmě nejdůležitější podmínky jsou S2000 a SE 01, které jsou modernější verzí dnes již zastaralých podmínek UN ECE 188 a 188A, které byly vydány v 50. letech 20. st. Podle údajů organizace ORGALIME bylo prodáno milion výtisků těchto nových podmínek.

- S2000: všeobecné podmínky pro dodávky mechanických, elektrických a elektronických výrobků (angl. S2000: General Conditions for the Supply of Mechanical, Electrical and Electronic Products (ex-S92)),

- SE 01: všeobecné podmínky pro dodávku a montáž strojních, elektrických a elektronických výrobků (angl. SE 01: General Conditions for the Supply and Erection of Mechanical, Electrical and Electronic Products),
- SW 01: General Conditions for Computer Software, supplement to Orgalime S2000 & Orgalime SE01 (ex-SE94),
- S2000S: Supplementary Conditions for the Supervision of Erection of mechanical, electrical and electronic Products, delivered in accordance with S2000,
- SC 96/06 (Revised version - Apr 06): General Conditions for the Supply of Specially Designed and Manufactured Components,
- SP 99: General Conditions for Series Processing,
- R02: všeobecné podmínky pro opravy strojů a zařízení (angl. R 02: General Conditions for the Repair of Machinery and Equipment),
- M2000: General Conditions for Maintenance,
- Všeobecné podmínky pro vysílání technického personálu do zahraničí (angl.: General Conditions for the Provision of Technical Personnel Abroad),
- Smlouva o dodávce na klíč (angl.: Turnkey Contract).

Společnost chemických inženýrů (angl. Institution of Chemical Engineers) je nadnárodní společnost, která pro své členy vydala k usnadnění jejich práce tyto vzorové podmínky:

- i) vzorové podmínky pro kontrakty, pro celky s procesní technologií - vhodné pro kontrakty s pevnou cenou uzavírané ve Spojeném království („Červená kniha“), (angl.: Model Form of Conditions of Contract for Process

- Plants - Suitable for Lumpsum Contracts in the United Kingdom - The Red Book), 2. vydání v roce 1995,
- ii) vzorové podmínky kontrakty, pro celky s procesní technologií - vhodné pro kontrakty s cenou určenou na základě krytí nákladů rozpočtovým způsobem uzavírané ve Spojeném království („Zelená kniha“), (angl.: Model Form of Conditions of Contract for Process Plants - Suitable for Reimbursable Contracts in the United Kingdom - „The Green Book“), vydání 1992,
  - iii) Vzorové podmínky pro subkontrakty pro celky s procesní technologií („Žlutá kniha“), (angl.: Model Form of Conditions of Subcontract for Process Plants - „The Yellow Book“), vydání 1992,

Společnost elektrotechnických inženýrů (Institution of Electrical Engineers) společně s „Institution of Mechanical Engineers“ a s doporučením „Association of Consulting Engineers“) pro usnadnění obchodování v oblasti elektrotechnických činností vydala tyto dokumenty:

- i) vzorové všeobecné smluvní podmínky pro dodávky elektronických, elektrických a mechanických zařízení s montáží MF/1 včetně subdodávek (angl.: MF/1 Model Form of General Conditions of Contract. Home or Overseas Contract for the Supply of Electrical, Electronic or Mechanical Plant - with erection. A Form of Sub-contract is also included), 3. revize tohoto dokumentu v roce 1988,
- ii) vzorové všeobecné smluvní podmínky pro dodávky elektronických, elektrických a mechanických zařízení MF/2 včetně subdodávek a dozoru (angl.: MF/2 Model Form

of General Conditions of Contract. Home or Overseas Contract for the Supply of Electrical, Electronic or Mechanical Plant. A Form of Subcontract and a Form of Supervision Contract are also included), vydáno v roce 1991.

5.2. Současný stav v oblasti unifikace hmotného práva v oblasti mezinárodní kupní smlouvy

Z textu předchozí kapitoly je zřejmé, že existovalo mnoho pokusů o unifikaci práva v oblasti mezinárodní kupní smlouvy. Historie unifikačních snah je popsána v řadě prací, např. v přípravných textech k Úmluvě⁶⁴ a v literatuře komentující Úmluvu⁶⁵.

V současné době tedy vedle sebe existují dvě platné mezinárodní smlouvy, které řeší hmotněprávní problematiku mezinárodní koupě zboží, a to ULIS a Vídeňská úmluva, když prvně zmiňovaná z důvodu nízkého počtu smluvních států nemá v současném mezinárodním obchodě velký význam. Vedle toho existuje nepředstavitelné množství vzorových obchodních podmínek, které se ve svém obsahu překrývají s Vídeňskou úmluvou. Na první pohled se zdá zarážející, že v době velké rozšířenosti Vídeňské úmluvy (dnes 67 smluvních států) vytvářejí jednotlivé společnosti popřípadě organizace stále

---

⁶⁴ Např.: A/C.6/L.572

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/commission/sessions/1st.html>

⁶⁵ Schlechtriem P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sales of Goods, Manz, 1986, dostupné rovněž <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/slechtriem.html#a4> .

Rozehnalová N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita v Brně, 2001, str. 170 a násl.

nové verze svých předchozích obchodních podmínek, popřípadě vypracovávají nové typy těchto podmínek, když obsah těchto podmínek se mnohdy překrývá s částmi Vídeňské úmluvy, avšak v těchto částech na Vídeňskou úmluvu neodkazují, ani ji nezmiňují.

5.3. FIDIC - obchodní podmínky pro dodávku staveb a investičních celků, jejich historie a současné užití

Současná nestátní pravidla vytvořená organizací FIDIC vznikla na pokusech národních organizací Velké Británie o vytvoření formulářové smlouvy pro stavbu budov a smluv pro strojírenství. Na konci 19. století byla vytvořena Královským institutem britských architektů tzv. „Standardní smlouva na postavení budovy“. Tato vzorová smlouva byla úspěšně znovuvydávána v letech 1909 - 1957 a vžilo se pro ni označení „RIBA Form“. Tato vzorová smlouva se poté revidovala a byla vydána pod označením JCT Form (Joint Contracts Tribunal), a to v letech 1963 a 1980. V Irsku „RIBA Form“ vystřídala tzv. RIAI Articles of Agreement and Schedule of Conditions of Building Contract vydané Královským institutem architektů Irska.

Ve Velké Británii bylo v oblasti strojírenství používáno mnoho formulářových smluv, které byly před 2. světovou válkou Institutem civilního strojírenství a Federací obchodníků s civilním strojírenstvím přetransformovány do jednoho dokumentu tzv. ICE Form (General Conditions of Contract and Forms of Tender, Agreement and Bond for Use in Connection with Works for Use of Civil Engineering Construction). Tyto podmínky

byly vydány v prosinci roku 1945 a dále revidovány v letech 1950, 1951, 1955, 1971, 1973, 1991. ICE Form podmínky byly převzaty mnoha profesními institucemi po celém světě, které dodatkem k základu ICE Form inkorporovali místní terminologii a zvláštnosti právního řádu. Nicméně tyto ICE Form byly tvořeny primárně pro národní obchodní vztahy. Nutnost mezinárodní úpravy vztahů vznikajících při strojírenské výrobě byla reflektována ve Velké Británii Asociací konzultačních inženýrů a Exportní skupinou pro strojírenský průmysl. V říjnu 1956 byly publikovány tzv. ACE Form - Overseas (Civil) Condition of Contracts, které byly velmi podobné původním ICE Form. Z těchto ICE Form byly vytvořeny později vzorové podmínky FIDIC.⁶⁶

Aktuální soubor FIDIC dokumentů lze rozdělit na tzv. původní dokumenty vydávané z období 1987- 1997 a nové dokumenty vydávané od roku 1999.

Původní dokumenty zahrnují:

- Obchodní podmínky pro dodávky stavební části se vzory nabídky a smlouvy - tzv. Červená kniha (angl: Conditions of Contract for Works of Civil Engineering Construction with Forms of Tender and Agreement - The Red Book),
- Obchodní podmínky pro investiční celky z oblasti elektrotechniky a strojní (včetně montáže na staveništi) se vzory nabídky a smlouvy - tzv. Žlutá kniha (angl: Conditions of Contract for Electrical & Mechanical Works - The Yellow Book),

---

⁶⁶ Bunni Nael G.: The FIDIC Form of Contract, Blackwell Science, 1997, str. 3 a násl.

- Obchodní podmínky pro stavby typu vyprojektuj a postav - tzv. Oranžová kniha (angl: Conditions of Contract for Design - Build and Turnkey - The Orange Book),
- Obchodní podmínky subdodávek pro stavební část (angl: Conditions of Subcontract for Works of Civil Engineering Construction),
- Mezinárodní všeobecná pravidla pro uzavření dohody o inženýrské činnosti ve výstavbě (angl.: International General Rules of Project Management Agreement).

Nové dokumenty jsou výsledkem revize vydaných obchodních podmínek iniciované vedením „Komise pro kontrakty FIDIC“ a za účasti velmi početné celosvětové skupiny právníků a stavebních inženýrů. Tyto podmínky byly vydány v roce 1999 a zahrnují:

- přepracovanou verzi Červené knihy a Žluté knihy,
- doplnění sady původních dokumentů o:
  - o Obchodní podmínky pro jednoduché stavby - tzv. Zelená kniha (angl: The Short Form of Contract - The Green Book),
  - o Obchodní podmínky staveb na klíč - tzv. Stříbrná kniha (angl: Conditions of Contract for EPC Turnkey Projects - The Silver Book).

Při použití dokumentů FIDIC se uplatňuje princip existence dvou částí obchodních podmínek:

- všeobecné podmínky - obecně platné - obsahují všeobecně použitelné ustanovení pro příslušný typ zakázky,
- zvláštní podmínky zohledňují individuální podmínky realizace konkrétní stavby tak, aby odpovídaly relevantním okolnostem, povaze a specifikům pro konkrétní dílo. Pro

jejich sestavení je vydána tzv. Pomůcka pro přípravu zvláštních podmínek.

Doporučení pro použití podmínek je takové, že „Všeobecné podmínky“ se mají použít bez úprav v originálním znění, přičemž se změní, upraví nebo doplní ustanoveními „Zvláštních podmínek“ podle konkrétního případu popřípadě příslušného právního řádu. Vzorové texty obsažené v Přílohách obchodních podmínek jsou pouze návodem a mohou být měněny v závislosti na zvyklostech nebo požadavcích subjektů, kterých se týkají. Smlouvu o dílo tak tvoří obchodní podmínky samotné smlouvy spolu se „všeobecnými podmínkami“ a „zvláštními podmínkami“.

Obsah těchto všeobecných podmínek FIDIC je v České republice znám velmi úzké skupině odborné veřejnosti, přestože lze říct, že o existenci těchto podmínek je povědomí poměrně velké. To je možná způsobeno i tím, že federace FIDIC si obsah svých dokumentů chrání a na internetu do nich není možné bezplatně nahlédnout. Přestože existují knižní odborné komentáře k těmto vzorovým podmínkám⁶⁷, publikované články⁶⁸ se většinou zabývají jen obecnými informacemi, které jsou srovnatelné se shora uvedenými. Na webových stránkách federace

---

⁶⁷ Např. Nael G. Bunni, který opakovaně vydává knihu The FIDIC Form of Contract v nakladatelství Blackwell Publishing, naposledy 2005, Sawyer J.G., Gillot C.A.: The FIDIC Conditions, Digests of Contractual relationships and responsibilities, Thomas Thelford, 1985, Totterdill B.W.: FIDIC User's Guide - a practical guide to the 1999 red book, Thomas Thelford, 2001, Hök G.S.: Handbuch des Internationalen und Ausländischen Baurecht, Springer, 2005.

⁶⁸ Serafín P., Veselý V.: Obchodní podmínky FIDIC dostupné na <http://www.cace.cz/publikace.php>, Hök G.S.: Are Germans fit for FIDIC? dostupné na <http://www.dr-hoek.de/EN/beitrag.asp?t=Germans-Fit-For-FIDIC>.

FIDIC sice existuje seznam literatury vztahující se k jejích dokumentům, avšak tento seznam je poměrně málo obsáhlý⁶⁹.

V centrální knihovně České komory autorizovaných inženýrů a architektů je možné nahlédnout do českých překladů některých FIDIC dokumentů, v žádné jiné veřejné knihovně se nevyskytují. Je otázkou, zda se na tyto překlady vztahuje zákonná povinnost vydavatele odevzdat příslušný počet výtisků neperiodické publikace vybraným knihovnám, a to v souladu se zákonem č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Podle mého názoru tato povinnost byla dána. Je možné se jen dohadovat, že vydavatel těchto českých překladů - Česká asociace konzultačních inženýrů⁷⁰, u kterého lze tyto překlady objednat - zastává zřejmě názor, že se jedná o rozmnoženinu, která slouží jeho provozní potřebě při výrobě a odbytu výrobků nebo při poskytování služeb, a že je tedy tento případ vyloučen ze zákonné povinnosti odevzdat vybraným knihovnám výtisk českého překladu.

5.4. Definice mezinárodní smlouvy o dílo

V římském právu byla smlouva o dílo zcela oddělena od kupní smlouvy. Termín „locatio conductio“ označoval společně tři smlouvy, které spojovalo to, že za peněžní úplatu se poskytovala nikoli věc, jako tomu bylo při tržové smlouvě (kupní), nýbrž užívání nebo požívání věci (locatio conductio

⁶⁹

<http://www1.fidic.org/resources/contracts/default.asp?back=/resources/default.asp#Articles>

⁷⁰ <http://www.cace.cz/publikace.php>

rei), práce (locatio conductio operarum) nebo výsledek práce, dílo (locatio conductio operis)⁷¹. Pro poslední typ bylo charakteristické, že kdo provedení díla zadával, přinášel obyčejně materiál, který se měl zpracovat. Když zhotovitel pracoval s materiálem vlastním, nejednalo se podle římských právníků o smlouvu o dílo, ale o smlouvu trhovou (kupní).⁷²

Vzhledem k tomu, že neexistuje mezinárodní úmluva, která by regulovala hmotněprávní problematiku v oblasti mezinárodní smlouvy o dílo, je nutné zohlednit při její definici jednotlivé národní úpravy. Srovnávací studie⁷³, která zkoumala pojem smlouvy o dílo ve vnitrostátních právních řádech, ukázala, že lze konstatovat, že tento institut má svůj obvyklý obsah. Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje k provedení určitého díla a objednatel se zavazuje k zaplacení ceny za jeho provedení. Tento obsah má podle uvedené studie institut smlouvy o dílo v těchto státech: Argentina, Rakousko, Belgie, Brazílie, Chile, ČR, Anglie, Egypt, Etiopie, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Japonsko, Lucembursko, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Španělsko, Švýcarsko a USA.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.1., mezinárodní prvek je ve vztahu dán a) subjekty právního vztahu (tzv. subjektivní hledisko), kdy smluvní strany smlouvy mají svá místa podnikání popř. bydliště v různých státech, b) předmětem právního vztahu (tzv. objektivní hledisko), např. kdy předmět smlouvy má být

---

⁷¹ Pelikánová, I.: Obchodní právo, II díl, Codex Bohemia, Praha, 1998, s. 279.

⁷² Kincl, J., Urfus, V.: Římské právo, Panorama, Praha, 1990, s. 311 - 313.

⁷³ Lorenz, W.: Contracts for Work on Goods and Building Contracts, International Encyclopedia of Comparative Law, svazek VIII - Specific contracts, Kapitola 8, s. 5 - 11.

dodán z jednoho státu do druhého, c) skutečnostmi právně významnými pro vznik a existenci právního vztahu nebo d) návazností právního vztahu na hlavní právní vztah, který se řídí cizím právem. Pro vymezení mezinárodní povahy smlouvy o dílo bych primárně použila subjektivní hledisko, podobně jako ve Vídeňské úmluvě pro vymezení mezinárodního prvku pro kupní smlouvu⁷⁴. V ostatních případech nemusí být mezinárodní prvek dostatečně významný, aby vždy zakládal mezinárodní povahu smlouvy o dílo.

Mezinárodní smlouva o dílo je tedy smlouva, ve které se zhotovitel zavazuje provést určité dílo a objednatel se zavazuje zaplatit cenu za jeho provedení, přičemž smluvní strany mají své místo podnikání popř. bydliště v různých státech. Z definice vyplývá, že dílem je vždy určitá činnost. Od „díla“ je nutno odlišit „předmět díla“, kterým je výsledek činnosti, která je dílem, tj. určitá nově vytvořená věc či změna věci (např. u opravy), nebo jiný hmotně zachycený výsledek činnosti.

Tuto definici je možné dovodit nejen z jednotlivých národních právních řádů, ale také ze současné mezinárodní úpravy na úrovni nestátních pravidel, např. z obchodních podmínek vytvořených organizací FIDIC. Ze vzoru smlouvy o dílo uvedeném v Obchodních podmínkách pro dodávky stavebních částí se vzory nabídky a smlouvy - Červená kniha, verze 1999 (tato smlouva tvoří přílohu č. 1 této práce) je patrné, že předmětem smlouvy je závazek zhotovitele provést a dokončit stavbu a

---

⁷⁴ Kanda, A.: Mezinárodní kupní smlouva, Academia, Praha, 1988, s. 11.

odstranit na ní všechny vady a závazek objednatele zaplatit zhotoviteli cenu za dílo.

Závazek zhotovitele je dále specifikován v čl. 4.1. Obchodních podmínek pro dodávky stavební části se vzory nabídky a smlouvy - Červená kniha, verze 1999 takto:

„Zhotovitel vyprojektuje (v rozsahu stanoveném smlouvou o dílo), provede a dokončí stavbu v souladu se smlouvou o dílo a s pokyny správce stavby a odstraní veškeré vady na stavbě.

Zhotovitel poskytne zařízení a dokumenty zhotovitele uvedené ve smlouvě o dílo a veškerý personál zhotovitele, zboží, spotřebovávané a jiné věci a služby, ať dočasné či trvalé povahy, vyžadované pro tento projekt, jeho realizaci, dokončení a odstranění vad.

Zhotovitel bude odpovídat za přiměřenost, stabilitu a bezpečnost veškerých operací na staveništi a veškerých metod stavby. S výjimkou rozsahu stanoveného ve smlouvě o dílo bude zhotovitel (i) odpovídat za veškeré dokumenty zhotovitele, pomocné práce a takové zajištění každé položky zařízení a materiálů, jaké se vyžaduje k tomu, aby byla daná položka v souladu se smlouvou o dílo, a (ii) nebude odpovídat za správnost projektem navržených zhotovovacích prací a jejich technických podmínek.

Zhotovitel předloží podrobnosti o opatřeních a metodách, které navrhuje přijmout pro realizaci stavby, kdykoli o to bude správcem stavby požádán. Bez předchozího oznámení správcem stavby nebude provedena žádná významná změna těchto opatření a metod“.

Kromě základních povinností ke zhotovení díla a zaplacení ceny se ve smlouvě o dílo, resp. mezinárodní smlouvě o dílo budou objevovat pravidelně i následující:

- povinnost provést dílo na svůj náklad a své nebezpečí ve sjednané době,
- povinnost objednatele převzít předmět díla,
- oprávnění zhotovitele použít subdodavatele,
- povinnost zhotovitele opatřit si věci nutné ke zhotovení díla,
- v případě převzetí věcí od objednatele povinnost zhotovitele tyto věci opatrovat,
- právo objednatele kontrolovat provádění díla a právo dožadovat se toho, aby bylo prováděno řádným způsobem,
- povinnost zhotovitele upozornit objednatele na nevhodnost povahy věcí převzatých od objednatele nebo objednatelových pokynů ke zhotovování díla,
- povinnost zhotovitele předat dílo v dohodnutém v místě,
- povinnost provést dohodnuté zkoušky,
- povinnost objednatele použít předmět díla jen k účelu stanoveném ve smlouvě, je-li předmětem díla výsledek činnosti, který chráněn podle práva průmyslového či jiného duševního vlastnictví,
- povinnost prohlédnout dílo.

5.5. Ekonomicky významné nesmluvní státy Vídeňské úmluvy

Podle údajů Světové obchodní organizace z roku 2004 se podílí 67 států, které jsou smluvními stranami Úmluvy, na

světovém obchodu 70 procenty. Mezi ekonomicky významné nesmluvní státy patří Japonsko, Velká Británie, Irsko, Indie, Brazílie, Saudská Arábie a Thajsko. Dále jsou uvedeny dostupné zprávy z jednotlivých států o důvodech přijetí či nepřijetí Úmluvy.

Velká Británie

Velká Británie stále vystupuje vůči Úmluvě velmi odmítavě. Již v roce 1980 bylo vydáno negativní stanovisko, které nedoporučovalo ratifikaci Úmluvy. Zdůrazňovány byly dva důvody, a to rozdílnost mezi národním právem v oblasti kupní smlouvy a Úmluvy a dále Úmluva byla vnímána jako ohrožení pro vnitrostátní právo v oblasti mezinárodní kupní smlouvy, když toto ohrožení bylo vztahováno mj. i na potenciální snížení počtu projednávaných případů na území Velké Británie⁷⁵. Negativní postoje byly způsobeny také nedůvěrou k faktické účinnosti prostředků kupujícího při porušení smlouvy prodávajícím stanovených Úmluvou ve srovnání s prostředky stanovenými anglickým právem. Rovněž se uvádí, že Velká Británie nepřistoupila k Úmluvě z důvodu, že rozsah působnosti Úmluvy byl stanoven příliš široce a nebyl akceptován požadavek Velké Británie, aby se Úmluva vztahovala pouze na smlouvy o mezinárodní koupi zboží mezi stranami, které s její aplikací souhlasí.⁷⁶

---

⁷⁵ Forte, A.: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Reason or Unreason in the United Kingdom, 26 University of Baltimore Law Review, 1997, s. 51-66, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/forte.html> .

⁷⁶ Loewe, R.: The Sphere of Application of the UN Sales Convention, Pace International Law Review, svazek 10, 1998, s. 79 - 88 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/Loewe.html> .

Negativní postoj ovšem není ve Velké Británii výlučný. V roce 1989 bylo publikováno stanovisko, které označovalo výhody přistoupení Velké Británie k Úmluvě⁷⁷. V první řadě byl zdůrazňován pozitivní aspekt unifikace práva týkajícího se mezinárodní koupě zboží. Jako další pozitivní aspekt bylo označeno snížení nákladů na projednávání sporných otázek smluvních stran kupní smlouvy. Naposled byl zmiňován možný vliv anglického soudnictví na vývoj judikatury k Úmluvě.

Na konferenci rozhodců a mediátorů pořádané v Austrálii v roce 2006 bylo konstatováno, že Velká Británie podle lorda Sainsburyho, státního podsekretáře Department of Trade and Industry in the House of Lords, hodlá Úmluvu ratifikovat⁷⁸.

V současné době není ve Velké Británii psaná kodifikace mezinárodního práva soukromého, avšak v některých předpisech je obsažena problematika kolizních otázek. Značný vliv na anglickou soudní praxi mělo dílo Dicey's Conflict of Laws, které vyšlo již v mnoha vydáních a je vlastně soukromou kodifikací soudních precedentů.⁷⁹ Pro oblast mezinárodní kupní smlouvy platí mezinárodní úmluva, a to Jednotný zákon o mezinárodní koupě zboží ze dne 1. 7. 1964 (Uniform Law on the International Sale of Goods). Tato úmluva se nepoužije přímo jako Vídeňská úmluva, ale pouze v případě, že na Jednotný zákon

---

⁷⁷ Forte, A.: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Reason or Unreason in the United Kingdom, 26 University of Baltimore Law Review, 1997, s. 51-66, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/forte.html> .

⁷⁸ Douglas, J.: Arbitration of the International Sale of Goods Disputes under the Vienna Convention, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/douglas.html>

⁷⁹ Kučera, Z.: Vybrané otázky srovnávacího mezinárodního práva soukromého, Karolinum, Praha, 1996, s. 26.

smluvní strany kupní smlouvy odkáží. Nedávno však bylo konstatováno, že není znám žádný případ, kdy by tak strany učinily.⁸⁰

Při soudním řízení vedeném ve Velké Británii musí být v souladu s tradičním anglickým pojetím pro svou aplikaci cizí právo navrženo a přezkoušeno jako skutečnost. Nestane-li se tak, bude aplikováno anglické právo⁸¹. Anglický zákon o prodeji zboží⁸² z r. 1979 definuje kupní smlouvu v článku 2 odst. 1 jako smlouvu, ve které prodávající převádí vlastnické právo ke zboží nebo se zavazuje toto vlastnické právo převést, a to za peněžité protiplnění nazývané kupní cena. V čl. 5 odst. 1 upravuje smlouvu o koupi věci vyrobené v budoucnu.

Japonsko

Uvádí se, že v japonské praxi není obvyklé odkazovat na Úmluvu jako na soubor pravidel, které mohou zjednodušit právní vztah mezi prodávajícím a kupujícím⁸³. Existuje však snaha Úmluvu propagovat, a to na akademické úrovni. Na právnických fakultách se rozšiřuje výuka k tomuto tématu a také byla zřízena webová prezentace, která má Úmluvu Japoncům

⁸⁰ Rezoluce Komise publikovaná v Úředním věstníku C 63, 15. 3. 2003: http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=EN&numdoc=52003DC0068&model=guichett .

⁸¹ Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách, Masarykova Univerzita, Brno, 2003, s. 53.

⁸² <http://www.jus.uio.no/lm/england.sale.of.goods.act.1979/> , podrobně k tomuto zákonu v: Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, MU, Brno, 2001.

⁸³ Nottage, L.: Who's afraid of the Vienna Sales Convention (CISG)?, Victoria University of Wellington Law Review, ročník 36, s. 815, <http://www.austlii.edu.au/nz/journals/VUWLR/2005/39.html> .

přibližovat.⁸⁴ Dále byla vytvořena srovnávací studie relevantního japonského práva a Úmluvy.⁸⁵

Thajsko

V polovině minulého desetiletí byla v Thajsku ustavena komise, která měla definovat varianty pro přípravu vhodné normy upravující oblast mezinárodní koupě zboží. Z navrhovaných možností, a to doplnit současný občanský a obchodní zákoník o ustanovení týkající se mezinárodní koupi zboží, nebo přijmout zvláštní zákon v dané oblasti, nebo přijmout Úmluvu, je v současné době širokou právníckou veřejností preferována třetí varianta. Proces přijetí Úmluvy je ale zřejmě časově obtížnější, protože místní specialisté upozorňují na zvláštní povahu thajského jazyka, který je obtížný na překlad nejen právních textů.⁸⁶

Indie

Viceprezident unie indických advokátů na konferenci v Singapuru v roce 2005 uvedl, že indiští právníci mohou za pomoci rozvinuté judikatury určit poměrně přesně úpravu mezinárodní kupní smlouvy, a to na základně indického zákona o koupi zboží z roku 1930, který je inspirován anglickým zákonem o koupi zboží z roku 1893. Pro myšlenku přijetí Úmluvy v Indii

⁸⁴ http://www.juris.hokudai.ac.jp/%7Esono/cisg/eng_index.html

⁸⁵ Kagayama, S.: A Comparative Study of the Japanese Civil Code and the CISG, <http://www.law.osaka-u.ac.jp/~kagayama/Expert/Civ-CISG/CivCISG.html> .

⁸⁶ Chuerboonchai, T.: International Sales Law: the CISG and Thailand, předneseno na konferenci: "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Singapur, 22 - 23. 9. 2005, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/chuerboonchai.html> .

je tak podle něj třeba označit další důvody, které převáží nevýhody přijetí. Ve svém příspěvku shrnul přínosy a negativa vyplývající z přijetí Úmluvy.⁸⁷

Za přínosy Úmluvy byly označeny tyto skutečnosti:

- Úmluva dosáhla zjednodušení a unifikaci práva vztahující se k mezinárodní koupi zboží,
- více než dvě třetiny států světa již Úmluvu ratifikovalo,
- na unifikaci interpretace a aplikace Úmluvy se podílí vynikající právní teoretikové,
- jednotlivá rozhodnutí jsou shromažďována v systému CLOUT, což podporuje větší jednotnost interpretace a aplikace,
- Úmluva zcela vytlačila ULIS,
- indický zákon není lepší než Úmluva,
- aplikace Úmluvy je příznivější řešení problému volby práva než výběr neznámého cizího práva,
- dává stranám možnost použít „neutrální právo“,
- strany mají vysokou smluvní volnost.

Nevýhody Úmluvy jsou:

- právní nejistota, která vznikne zavedením nového systému pravidel pro koupi zboží,
- právní nejistota způsobená vágními formulacemi a novými termíny, které byly vytvořeny praxí soudu a rozhodčích orgánů, a to bez jakékoli podřízenosti principu „stare decisis“,

---

⁸⁷ Dholakia, S.: Ratifying the CISG - India's Options, předneseno na konferenci: "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Singapur, 22 -23. 9. 2005, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/dholakia.html> .

- zavedení nového řešení pro dobře známé situace,
- z důvodu vysoké smluvní volnosti mohou strany tuto Úmluvu téměř vyloučit,
- kompromisní charakter Úmluvy, která se mnohdy vyhýbá řešení konkrétního problému,
- absence určitosti obecných zásad Úmluvy,
- úprava kupní smlouvy by přijetím Úmluvy ztratila svou pružnost, protože tuto Úmluvu je takřka nemožné změnit,
- integrita Úmluvy je ohrožena různými interpretačními přístupy.

Hong-kon, Tchajwan

Při popisu významných ekonomik, které nejsou smluvními státy Úmluvy, je problematické, zda k těmto subjektům přiřadit i Hong-kong a Tchajwan, u kterých bývají zveřejňovány údaje o jejich obchodu Světovou obchodní organizací zvláště mimo údaje vztahující se k Číně, jakoby šlo o samostatné státy. Problematiku Tchajwanu z důvodů politických ponechám zcela stranou, avšak u Hong-kongu, jehož právní postavení se nezpochybňuje, si dovoluji malou poznámku. Ústava Číny aplikuje k administrativní oblasti Hong-kong zvláštní režim, který akceptuje její rozdílný právní systém vycházející z práva Anglie a Walesu, tedy z právního systému jehož součástí Úmluva nebyla. Hong-kong je však od 1. 7. 1997 součástí Číny na základě Společného britsko-čínského prohlášení ze dne 27. 5. 1985⁸⁸. Za situace, kdy Vídeňská úmluva je pro Čínu platná od 1. 1. 1988 a Čína neučinila výhradu podle čl. 93, tedy, že se

---

⁸⁸ Tomášek, M.: Dějiny čínského práva, Academia, 2004, s. 220 - 223 a dále s. 340 - 341.

Úmluva na určité územní oblasti nevztahuje, mohu se domnívat, že Úmluva platí i na území Hong-kongu, byť je jí ponechávána právní samostatnost. Význam této nejasnosti je možná patrnější při srovnání údajů o zahraničním obchodu (převzato z údajů Světové obchodní organizace) Hong-kongu (v roce 2004 podíl na celosvětovém exportu zboží ve výši 2,89 %, import ve výši 2,86 %) a České republiky (v roce 2004 podíl na celosvětovém exportu zboží ve výši 0,75 %, import ve výši 0,73 %) ⁸⁹.

---

⁸⁹ http://www.wto.org/english/thewto_e/what1s_e/tif_e/org6_e.htm .

6. Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

6.1. Charakteristika Úmluvy

Vídeňská úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží byla přijata na diplomatické konferenci ve Vídni dne 11. 4. 1980 po pěti týdnech trvání této konference, kde se setkali zástupci 62 států a osmi mezinárodních organizací⁹⁰ a kde se projednával návrh Úmluvy předložený členským státům v roce 1978. V průběhu konference došlo k modifikaci navrhovaného znění Úmluvy z roku 1978 u několika ustanovení, a to: čl. 7 odst. 2 - doplnění principu obecných zásad při vyplňování mezer Úmluvy, čl. 55 - případ, kdy cena není vyjádřena ve smlouvě, čl. 68 - nebezpečí škody na zboží, které je v době prodeje přepravováno, čl. 71 - pozastavení plnění jednou ze stran z důvodu nebezpečí porušení povinnosti druhou stranou, čl. 78 - úrok z prodlení při opožděné platbě.⁹¹

Úmluva vstoupila v platnost dne 1. 1. 1988 poté, co podle čl. 99 odst. 1 uplynulo 12 měsíců od uložení desáté listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu k této Úmluvě u deponitáře Úmluvy, kterým je podle čl. 89 generální tajemník OSN. Úmluva tak vstoupila v platnost po dvaceti letech od rozhodnutí komise UNCITRAL o přípravě takového dokumentu.

---

⁹⁰ Světová banka, Rada Evropy, Evropské ekonomické společenství, Haagská konference mezinárodního práva soukromého, UNIDROIT, Mezinárodní obchodní komora a dále „Bank for International Settlements“ a „Central Office for International Railway Transport“.

⁹¹ Honnold, J.O.: *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention*, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 55.

V dnešní době má Úmluva 67 smluvních států⁹² (oproti původním jedenácti) a předpokládá se, že se tento počet bude nadále rozšiřovat. Komise UNICTRAL se snaží propagovat Úmluvu na různých konferencích, kde jsou dosud nesmluvní státy zvány k přistoupení. Například na konferenci v Káhiře v roce 2005 bylo deklarováno pozvání nesmluvním arabským zemím⁹³. Úmluva má šest jazykových verzí, a to anglickou, arabskou, čínskou, francouzskou, ruskou a španělskou, a tyto jsou podle čl. 101 odst. 2 věta poslední stejně autentické.

6.1.1. Struktura Úmluvy

Úmluva se skládá z preambule a 4 částí. Zařazení preambule do textu Úmluvy nebylo původně plánováno a její text vznikl až několik dnů před přijetím Úmluvy. Preambule obsahuje prohlášení o důvodech vzniku Úmluvy.⁹⁴

Část I v člancích 1 až 13 definuje předmět úpravy Úmluvy a obecná ustanovení o interpretaci úmluvy, vyplnění mezer Úmluvy a také o mezinárodních obchodních zvyklostech.

Část II v člancích 14 až 24 vymezuje pravidla pro uzavírání smlouvy, tj. náležitosti návrhu na uzavření smlouvy,

---

⁹²

http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html

⁹³ Final statement and recommendations of the participants to the Conference "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)" pořádáno v Káhiře, Egypt, 14. - 15. 9. 2005 <http://www.uncitral.org/uncitral/en/about/news.html> .

⁹⁴ Honnold, J.O.: *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention*, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 598.

možnost odvolání a zrušení návrhu na uzavření smlouvy a doba vázanosti návrhem, vznik smlouvy z pohledu časového, modifikované přijetí, forma smlouvy, specifika vzniku smlouvy pomocí obchodních podmínek.

Část III tvoří články 25 až 88, které obsahují pravidla pro práva a povinnosti kupujícího a prodávajícího. Tyto články jsou rozděleny do čtyř kapitol a některé kapitoly se dále dělí do oddílů. Kapitola I obsahuje obecná ustanovení. Kapitola II s názvem Povinnosti prodávajícího se dále dělí do třech oddílů, kdy první oddíl obsahuje ustanovení o dodání zboží a předání dokladů, oddíl druhý definuje zboží bez vad a stanoví nároky třetích osob, oddíl třetí obsahuje ustanovení o právech kupujícího při porušení smlouvy prodávajícím, kapitola III s názvem Povinnosti kupujícího je také dále dělena na tři oddíly. V oddílu prvním jsou ustanovení o placení kupní ceny, v oddílu druhém ustanovení o převzetí dodávky a v oddílu třetím jsou ustanovení o právech prodávajícího při porušení smlouvy kupujícím. Kapitola IV obsahuje ustanovení o přechodu nebezpečí na zboží a kapitola V s názvem Společná ustanovení o povinnostech prodávajícího a kupujícího se opět dělí na oddíly, kterých je v této části šest. Oddíl první se vztahuje k ohrožení plnění smlouvy a smlouvy s dílčím plněním, oddíl dva upravuje institut náhrady škody, oddíl tři upravuje otázku úroků, oddíl čtyři stanovuje podmínky vyloučení odpovědnosti, oddíl pátý upravuje účinky odstoupení od smlouvy a poslední oddíl kapitoly IV, tedy oddíl šestý, obsahuje ustanovení o povinnosti jednotlivých stran zachovat zboží.

Část IV s názvem Závěrečná ustanovení je tvořena články 89 až 101 a řeší otázky vztahu Úmluvy k jiným mezinárodním dohodám, ustanovení o podpisu, ratifikaci a přijetí Úmluvy, dále o možnosti smluvních států učinit prohlášení o výhradách, ustanovení o prohlášeních států, které mají více územních jednotek s různými právními řády, ustanovení o platnosti Úmluvy, vypovězení Úmluvy.

6.1.2. Rozsah aplikace Úmluvy

Úmluvu lze charakterizovat podle rozsahu její aplikace⁹⁵.

Věcný rozsah aplikace je vymezen v člancích 1 až 5 Úmluvy dvojím způsobem, a to pozitivním a negativním výčtem. Čl. 1 za předmět Úmluvy označuje mezinárodní smlouvu o koupi zboží (podrobně k definici mezinárodní kupní smlouvy a pojmu místo podnikání viz. kapitola 7), který je v čl. 3 odlišen od smlouvy o dílo a dále do rozsahu Úmluvy patří proces uzavírání smlouvy o mezinárodní koupi zboží. Podle čl. 92 však může smluvní stát učinit výhradu, že nebude částí II, tedy částí o uzavírání smlouvy, vázán. Tuto výhradu učinily severské státy Evropy, tedy Dánsko, Švédsko, Norsko a Finsko. Tyto státy tak nejsou považovány za smluvní státy vzhledem k části, ke které učinily výhradu.

Negativní vymezení Úmluvy je dáno čl. 2, kterým dochází k vyloučení vybraných převodů (podrobně viz. kapitola 7.1.1.)

z rozsahu Úmluvy, dále čl. 5, kterým se vylučuje z rozsahu Úmluvy problematika odpovědnosti prodávajícího za smrt nebo ublížení na zdraví, způsobené zbožím kterékoli osobě.

Úmluva se dále nevztahuje (pokud není v Úmluvě stanoveno něco jiného) na platnost smlouvy nebo kteréhokoli jejího ustanovení nebo jakékoli zvyklosti a na účinky, které může mít smlouva na vlastnické právo k prodávanému zboží, a to podle čl. 4 písm. a) a b).

Časová působnost Úmluvy určuje, kdy počíná a kdy popřípadě končí nutnost aplikovat Úmluvu. Při uzavírání smluv se Úmluva podle čl. 100 odst. 1 použije pouze v případech, kdy návrh na uzavření smlouvy je učiněn dne, kdy Úmluva nabyla platnosti pro smluvní státy uvedené v článku 1 odst. 1 písm. a) nebo smluvní stát uvedený článku 1 odst. 1 písm. b), nebo po tomto dni. Na uzavřené smlouvy se podle čl. 100 odst. 2 Úmluva použije, jestliže Úmluva nabyla platnosti pro smluvní státy uvedené v článku 1 odst. 1 písm. a) nebo smluvní stát uvedený v čl. 1 odst. 1 písm. b), nebo po tomto dni. Seznam smluvních států je dostupný na internetu.⁹⁶ Z daného vyplývá, že je použita zásada zákazu retroaktivity, která je známá jak v systému kontinentálního práva tak v anglo-americkém systému⁹⁷.

---

⁹⁵Loewe, R.: The Sphere of Application of the UN Sales Convention, Pace International Law Review, svazek 10, 1998, s. 79 - 88, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/Loewe.html> .

⁹⁶http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html .

⁹⁷Borisova, B.: Geographic sphere of application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 2002, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/borisova.html> .

S otázkou časové aplikace souvisí problematika účinnosti projevu vůle. Obecně existují dvě teorie. Prvou variantou známou i v českém vnitrostátním právu je tzv. „teorie příjemce či doručení“ (angl. theory of reception), podle které je učiněný projev vůle vůči druhé osobě účinný okamžikem, kdy tato druhá osoba održela projev vůle první osoby do sféry svého vlivu; nevyžaduje se tedy, aby druhá osoba tento projev vůle četla, resp. aby se s ním fakticky seznámila. Druhou teorií je „teorie odeslání“ (angl. „postal rule“ nebo také „mail-box-rule“), kde platí pravidlo opačné, tedy že projev vůle první osoby je účinný již v době odeslání takového projevu vůle. V Úmluvě se objevují obě pravidla, teorie doručení se vztahuje podle čl. 23 a 18 na proces uzavírání smlouvy a teorie odeslání je pak podle čl. 27 určena po uzavření smlouvy s určitými výjimkami pro ostatní oznámení, žádosti nebo jiná sdělení (podrobněji o teorii odeslání srov. kapitola 6.2.4.).

Aplikace Úmluvy je však ovlivněna ještě dalšími prvky, a to zda došlo k volbě práva stranami a jaká tato volba byla (zvolené právo v sobě obsahuje, popř. neobsahuje Úmluvu), dále kde je umístěný soud, který rozhoduje spor ze smlouvy a nakonec zda smluvní strany mají své sídlo (popř. místo podnikání či bydliště) na území smluvních států Úmluvy či nikoli. V literatuře byly popsány varianty těchto vstupních podmínek.⁹⁸

---

⁹⁸ Winship, P.: The Scope of the Vienna Convention on International Sales Contracts, *International Sales: The United Nations Convention for the International Sale of Goods*, s. 1-53 (Nina M. Galston & Hans Smit eds., 1984, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/winship5.html>).

6.1.3. Možnosti výhrad a prohlášení k Úmluvě

Rozsah aplikace Úmluvy, tak jak byl popsán shora, se může omezit, a to z důvodu, že smluvní státy mají možnost učinit k Úmluvě různé výhrady popřípadě prohlášení podle čl. 92 - 96.

Podle čl. 92 může smluvní stát učinit výhradu, že nebude vázán částí II Úmluvy, tedy částí o uzavírání smlouvy. Tuto výhradu učinily severské státy Evropy, tedy Dánsko, Švédsko, Norsko a Finsko. Tyto státy tak nejsou považovány za smluvní státy vzhledem k části, ke které učinily výhradu.

Podle čl. 93 odst. 1 může smluvní stát, který má dvě nebo více územních jednotek, v nichž podle jeho ústavy platí různé právní řády ve věcech upravených Úmluvou, prohlásit, že Úmluva se vztahuje na všechny jeho územní jednotky nebo pouze na jednu nebo několik z nich, a toto prohlášení může kdykoli doplňovat jiným prohlášením. Tuto možnost využil stát Kanada, který postupně rozšiřoval aplikaci Úmluvy na všechny své provincie.⁹⁹ Článek 93 odst. 4 konstatuje, že pokud smluvní stát podle odstavce 1 takové prohlášení neučiní, vztahuje se Úmluva na všechny jeho územní jednotky.

V souladu s čl. 94 je možné, aby dva nebo více smluvních států, které mají tutéž nebo velmi podobnou právní úpravu věci, na kterou se vztahuje Úmluva, učinily prohlášení, že se Úmluva nebude vztahovat na smlouvy o koupi nebo jejich uzavírání mezi

---

⁹⁹ Kanada nejprve učinila prohlášení o aplikaci Úmluvy na 9 těchto územních jednotek z celkového počtu 13. Následovalo prohlášení Kanady o aplikaci Úmluvy na další tři územní jednotky a k poslední územní jednotce učinila Kanada prohlášení o aplikaci v roce 2003.

stranami, jež mají místo podnikání na území těchto států. Taková prohlášení mohou být učiněna společně nebo vzájemnými jednostrannými prohlášeními. Tuto možnost využily opět severské státy Evropy (Švédsko, Dánsko, Norsko, Finsko a Island), a to na jejich vzájemné obchodní vztahy.¹⁰⁰

Podle čl. 95 je možné učinit prohlášení, že smluvní stát nebude vázán ustanovením článku 1 odst. 1 písm. b) Úmluvy. Čína, Česká republika, Singapur, Slovensko, Spojené státy americké a Svatý Vincent a Grenadiny jsou státy, které jsou nyní vázány tímto prohlášením. Kanada učinila prohlášení podle tohoto článku ve vztahu k územní jednotce Britská Kolumbie, později ovšem toto prohlášení vzala zpět.

Úmluva původně možnost výhrady podle čl. 95 neměla obsahovat. Vzhledem k tomu, že již při přípravě Úmluvy byly ke koncepci obsažené v čl. 1 odst. 1 písm. b) ze strany USA a tehdejších socialistických zemí (ČSSR a ČLR) vznášeny kritické připomínky, připravila se do návrhu Úmluvy rovněž možnost prohlášení dnes obsaženého v čl. 95.

Účinek této výhrady je v některých případech sporný, a to například v situaci, kdy se má spor z mezinárodní kupní smlouvy projednávat ve smluvním státě, který výhradu podle čl. 95 neučinil a má být aplikováno právo smluvního státu, který výhradu podle čl. 95 učinil, přičemž jedna ze stran smlouvy má

---

¹⁰⁰ Vzhledem k tomu, že Norsko, Švédsko, Dánsko a Finsko učinili také prohlášení podle čl. 92 (tedy vyloučení částí II Úmluvy), vztahuje se prohlášení podle čl. 94 u těchto států na zbývající části Úmluvy; vzhledem k Islandu je učiněno prohlášení podle čl. 94 i na část II Úmluvy, tedy na proces uzavírání smlouvy.

své sídlo v nesmluvním státu Úmluvy. Podle některých autorů¹⁰¹ se Úmluva nemá použít právě z důvodu výhrady učiněné státem, jehož právo se má aplikovat, když toto cizí právo se má aplikovat stejně jako je aplikují národní soudy na území státu, který učinil výhradu. Existuje však i přístup opačný¹⁰², který se odůvodňuje tak, že výhrada, kterou učinil jiný stát, nemůže být závazná pro nikoho jiného než právě pro tento stát s provedenou výhradou a dále, že podle práva státu, ve kterém soud rozhoduje spor, jsou splněny všechny podmínky stanovené v čl. 1 odst. 1 písm. b), tudíž má dojít k aplikaci Úmluvy.

Podle čl. 96 Úmluvy může smluvní stát, jehož právní předpisy vyžadují, aby smlouva o koupi byla uzavřena nebo prokazována písemně, kdykoli učinit prohlášení podle článku 12, že ustanovení čl. 11, čl. 29 nebo části II Úmluvy, která připouštějí, aby smlouva o koupi zboží byla uzavřena, dohodou měněna nebo ukončena nebo aby nabídka, její přijetí nebo jiný projev vůle se uskutečnil v jakékoli jiné formě než písemně, neplatí, jestliže kterákoli strana má místo podnikání na jeho území. Výhradu podle tohoto článku učinily dosud tyto státy: Argentina, Bělorusko, Chile, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Paraguay, Rusko, Ukrajina (k tomuto podrobněji kapitola 6.2.4.).

¹⁰¹ Schlechtriem, P.: Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG, Victoria University of Wellington Law Review, číslo 4, 2005, s. 781-794, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/slechtriem9.html#11>

¹⁰² Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html>

6.1.4. Konkurence Úmluvy k jiným úmluvám upravující mezinárodní kupní smlouvu

Článek 99 odst. 3 řeší vztah Úmluvy k Jednotnému zákonu o uzavírání smluv z roku 1964 tak, že stát, který ratifikuje, přijme, schválí nebo přistoupí k Vídeňské úmluvě a je zároveň smluvní stranou prvně jmenované úmluvy nebo Haagské úmluvy o mezinárodní koupi zboží z 1. 7. 1964, vypoví současně Haagské úmluvy, u kterých je smluvní stranou. Z tohoto důvodu vypověděly Haagské úmluvy Belgie, Německo, Itálie, Lucembursko a Nizozemí. Žádný stát tedy nemůže být zároveň smluvní stranou Haagských úmluv a zároveň Vídeňské úmluvy.

Výslovné řešení daného problému usnadňuje otázku, která úmluva má být použita. Nicméně i kdyby Úmluva samotná tento vztah neřešila, bylo by možné konkurenci dvou úmluv vyřešit pomocí pravidel stanovených Vídeňskou úmluvou o smluvním právu.

6.2. Interpretace Úmluvy

6.2.1. Pravidla stanovená Vídeňskou úmluvou o smluvním právu

Výklad unifikovaných přímých norem vykazuje zvláštnosti proti výkladu jiných soukromoprávních norem vnitrostátního původu. Při jejich výkladu je třeba vycházet z výkladových pravidel používaných při výkladu mezinárodních smluv, obsažených ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu ze dne 23. 5. 1969, publikované v ČR pod č. 15/1988 Sb. Obecné pravidlo výkladu je stanoveno v čl. 31 takto:

Odst. 1.: Smlouva musí být vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím k předmětu a účelu smlouvy.

Odst. 2.: Pro účely výkladu smlouvy se kromě textu, včetně preambule a příloh, celkovou souvislostí rozumí:

- a) každá dohoda vztahující se ke smlouvě, k níž došlo mezi všemi stranami v souvislosti s uzavřením smlouvy;
- b) každá listina vyhotovená jednou nebo více stranami v souvislosti s uzavřením smlouvy a přijatá ostatními stranami jakožto listina vztahující se ke smlouvě.

Odst. 3.: Spolu s celkovou souvislostí bude brán zřetel:

- a) na každou pozdější dohodu, týkající se výkladu smlouvy nebo provádění jejích ustanovení, k níž došlo mezi stranami;
- b) na jakoukoliv pozdější praxi při provádění smlouvy, která založila dohodu stran, týkající se jejího výkladu;
- c) na každé příslušné pravidlo mezinárodního práva použitelné ve vztazích mezi stranami.

Odst. 4.: Výraz bude chápán ve zvláštním smyslu, potvrdí-li se, že to bylo úmyslem stran.

Doplňkové prostředky výkladu jsou stanoveny v čl. 32: Doplnkových prostředků výkladu, včetně přípravných materiálů na smlouvě a okolností, za nichž byla smlouva uzavřena, lze použít buď pro potvrzení významu, který vyplývá z použití článku 31, nebo pro určení významu, když výklad provedený podle článku 31:

- a) buď ponechává význam nejednoznačným nebo nejasným; nebo
- b) vede k výsledku, který je zřejmě protismyslný nebo nerozumný.

Pravidlo pro výklad smluv, jejichž původní vyhotovení je ve dvou nebo více jazycích stanoví čl. 33:

Odst. 1.: Byla-li smlouva původně vyhotovena ve dvou nebo více jazycích, má její text stejnou platnost v každém z těchto jazyků, pokud smlouva nestanoví nebo se strany nedohodnou, že v případě rozdílnosti je rozhodující určitý text.

Odst. 2.: Znění smlouvy v jiném jazyce, než v jednom z těch, v němž byl text původně vyhotoven, bude považováno za původní text jen v případě, že to stanoví smlouva nebo se strany na tom dohodly.

Odst. 3.: Předpokládá se, že výrazy použité ve smlouvě mají v každém z původních textů stejný význam.

Odst. 4.: Dojde-li při porovnání původních textů k rozdílnostem ve významu, které nemohou být odstraněny použitím článků 31 a 32, přijme se, s výjimkou případu, kdy určitý text je podle odstavce 1 rozhodující, ten význam, který se zřetelem k předmětu a účelu smlouvy tyto texty nejlépe sblízuje.

Vídeňská úmluva o smluvním právu tak vyřešila spory o použití interpretačních postupů a zvolila jediné, souhrnné interpretační pravidlo. Podle něho je text smlouvy věrným vyjádřením skutečného úmyslu stran, a proto je třeba zjišťovat obvyklý význam použitých výrazů (tzv. gramatický výklad). Dále termíny nutno posuzovat v kontextu s jinými příslušnými výrazy a částmi smlouvy (tzv. systematický výklad)¹⁰³ a přitom přihlídnout k pozdějším dohodám a praxi smluvních států a mít

---

¹⁰³ David, V., Sladký, P., Zbořil, Z.: Mezinárodní právo veřejné, Linde, Praha, 2004, s. 104.

na zřeteli předmět a účel smlouvy (tzv. účelový výklad). Jako doplňkový se může uplatnit i výklad historický¹⁰⁴.

V literatuře se uvádí¹⁰⁵, že není jednoznačné, nakolik se vzhledem k Vídeňské úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží použijí shora uvedená pravidla Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Považuje se však za nesporné použití čl. 33 (principy platné pro výklad vícejazyčných textů)¹⁰⁶. V ostatních případech jsou podle kritiků tyto principy výkladu smluv nepřiměřené, anebo se překrývají s principy používanými v oblasti výkladu civilního práva.

6.2.2. Pravidla stanovená Vídeňskou úmluvou OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

Úmluva stanoví pravidla pro interpretaci jak samotné Úmluvy, tak pro otázky spadající do předmětu úpravy Úmluvy, které v ní nejsou výslovně řešeny, a to v čl. 7.

Čl. 7 odst. 1: Při výkladu této Úmluvy se přihlédne k její mezinárodní povaze a k potřebě podporovat jednotnost při jejím použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodu.

Čl. 7 odst. 2: Otázky spadající do předmětu úpravy této Úmluvy, které v ní nejsou výslovně řešeny, se řeší podle obecných zásad, na nichž Úmluva spočívá, nebo, jestliže takové zásady

---

¹⁰⁴ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, Doplněk, Brno, 2004, s. 206.

¹⁰⁵ Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 159; Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, ASPI Wolters Kluwer, Praha, 2006, s. 274.

¹⁰⁶ Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 62.

chybějí, podle ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého.

Návrh Úmluvy v sobě obsahoval pouze ustanovení nyní obsažené v čl. 7 odst. 1 a odstavec druhý byl doplněn teprve na diplomatické konferenci ve Vídni.

Pravidla pro interpretaci Úmluvy jsou tedy charakterizována třemi základními požadavky, a to zohlednění mezinárodní povahy, potřeba podpory jednotnosti při použití Úmluvy a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodě. Obsahu jednotlivých požadavků je třeba rozumět níže uvedeným způsobem.

Zohlednění mezinárodní povahy

Toto pravidlo je nutné mít stále na zřeteli, a to bez ohledu na použitou metodu interpretace (způsobu postupu, kterým se dochází k poznatkům o smyslu textu). Soud podle tohoto pravidla nemá přikládat pojmům Úmluvy významy, které jsou charakteristické pro vlastní vnitrostátní právní řád, ale má vykládat pojmy Úmluvy autonomně. Požadavek na zohlednění mezinárodní povahy samozřejmě není splněn, jestliže soudce použije interpretaci z jiného než vlastního vnitrostátního práva. Při aplikaci je třeba také brát v úvahu kontext vykládaného ustanovení s ostatními ustanoveními Úmluvy, případně dalšími souvisejícími normami, jako např. Úmluvu OSN o promlčení při mezinárodní kupní smlouvě, Úmluvou o smlouvách o zastoupení při uzavírání mezinárodních kupních smluv. V konkrétním případě může požadavek zohlednění mezinárodní povahy také znamenat nutnost porovnat jednotlivé oficiální jazykové verze Úmluvy, byť mají být stejně autentické. Při zjištění jazykových rozdílů bývá doporučováno použití anglické

a francouzské verze, a to z důvodu, že všechny přípravné materiály byly vyhotovovány v těchto jazycích, takže by tyto verze měly nejlépe zobrazovat záměr tvůrců Úmluvy.¹⁰⁷ Uvádí se, že jazykové nesrovnalosti obsahuje arabská verze.¹⁰⁸

Podpora jednotnosti při použití Úmluvy

Daný požadavek souvisí s nutností zohlednit mezinárodní povahu. Soud má při vydání svého rozhodnutí vzít v úvahu existující judikaturu jiných soudů (tj. zejm. zahraničních), a to z důvodu, aby aplikace Úmluvy byla jednotná. Splnění tohoto požadavku mohlo být v prvních letech platnosti Úmluvy obtížné, protože oproti dnešní době bylo méně způsobů jak informovat o rozhodnutích vztahujících se k Úmluvě. Komise UNICTRAL stále přichází s dalšími způsoby, jak o jednotlivých rozhodnutích informovat. V roce 1988 bylo rozhodnuto o vytvoření systému, ve kterém se měla shromažďovat všechna vydaná rozhodnutí týkající se Úmluvy. Tak došlo k vytvoření informačního systému „CLOUT“ - Case Law on UNCITRAL Texts. Vzhledem k tomu, že se počet rozhodnutí v systému CLOUT stále zvyšoval, přistoupila Komise v roce 2001 k vytvoření tzv. „Digest“¹⁰⁹, které byly dokončeny a zveřejněny v roce 2004, a které obsahují ke každému článku Úmluvy stručný výklad s uvedením případných teoretických přístupů a to vše s velmi podrobnými odkazy na jednotlivá rozhodnutí již dříve uveřejněná v systému CLOUT. Dalším systémem sledujícím rozhodovací praxi ve vztahu k Úmluvě je

¹⁰⁷ Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 17 a 64.

¹⁰⁸ Final statement and recommendations of the participants to the Conference "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)" pořádané v Káhiře ve dnech 14. - 15. 9. 2005, <http://www.uncitral.org/uncitral/en/about/news.html>.

¹⁰⁹ <http://www.uncitral.org/uncitral/en/case-law/digests.html>

system zajišťovaný institutem „Pace Institute of International Commercial Law“ v New Yorku¹¹⁰.

Dobrá víra v mezinárodním obchodě

V praxi existují dva přístupy na nahlížení požadavku dobré víry. První uvádí, že jde o požadavek vztahující se pouze k soudům, jiní princip dobré víry vidí jako obecnou zásadu Úmluvy, který má být vztažen i na strany mezinárodní kupní smlouvy.¹¹¹ Zásada dobré víry je známa jak v systému common law tak v kontinentálním systému. Avšak výklad požadavku dobré víry v mezinárodním obchodě nelze z důvodu principu zohlednění mezinárodní povahy Úmluvy převzít z konceptu dobré víry některého vnitrostátního právního řádu.

6.2.3. Interpretační metody

Přestože Úmluva neobsahuje výslovný výčet interpretačních metod, s ohledem na shora uvedené principy interpretace Úmluvy je zřejmé, že by soudci neměli brát v úvahu pouze interpretační metody obvyklé v jejich vnitrostátním právním řádu, a to z důvodu zohlednění mezinárodní povahy Úmluvy. Soudci by tak měli využívat všechny dostupné známé výkladové metody, kterými jsou metoda jazykového výkladu, dále logického, systematického, účelového a výkladu historického¹¹². Je známo, že v zemích se

¹¹⁰ <http://cisgw3.law.pace.edu/>

¹¹¹ Koneru, P.: The International Interpretation of the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods: An Approach Based on General Principles, 6 Minnesota Journal of Global Trade, 1997, s. 105 - 152, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/koneru.html> .

¹¹² Koch, R.: The Concept of Fundamental Breach of Contract under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), Review

systemem práva common law se dlouhou dobu neužíval výklad historický. Teprve před nedávnou dobou Nejvyšší soud USA konstatoval, že při výkladu mezinárodních úmluv je možné přihlídnout k historii jejich přijetí.¹¹³

6.2.4. Obecné zásady Úmluvy

Význam obecných zásad Úmluvy vyplývá z textu čl. 7 odst. 2, podle kterého se otázky spadající do předmětu úpravy této Úmluvy, které v ní nejsou výslovně řešeny, se řeší podle obecných zásad, na nichž Úmluva spočívá, nebo, jestliže takové zásady chybějí, podle ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého.

Ačkoli mají zásady pro Úmluvu takový význam, Úmluva seznam těchto obecných zásad neobsahuje. Problém může vznikat při pojmenovávání jednotlivých zásad v tom smyslu, že některé nalezené principy mohou mít natolik malou míru obecnosti, že již nejde o zásadu. O zásadě tedy můžeme hovořit tehdy, je-li dané pravidlo použitelné i pro jiný případ stanovený v daném ustanovení Úmluvy.¹¹⁴ Obtížnost při pojmenovávání zásad také vyplývá z toho, že kromě zásad v Úmluvě výslovně vyslovených, jsou i zásady, které se dovozují z textu Úmluvy. Proto asi

---

of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) 1998, Kluwer Law International (1999), s. 177 - 354, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/koch.html> .

¹¹³ Ferrari, F.: Uniform Interpretation of the 1980 Uniform Sales Law, 24 Georgia Journal of International and Comparative Law, 1994, s. 183 - 228 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/1ferrari.html> .

¹¹⁴ Ferrari, F.: Uniform Interpretation of the 1980 Uniform Sales Law, 24 Georgia Journal of International and Comparative Law, 1994-95 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/1ferrari.html>

nepřekvapí, že seznam zásad uváděný jednotlivými autory se liší. K tomu je možné poznamenat, že postupné identifikování zásad v textu výslovně neuvedených připomíná postupné nalézání a pojmenovávání principů v tzv. Creeping codification (srov. kapitolu 4.3.), což může způsobit nežádoucí pocit právní nejistoty.

Zásada smluvní volnosti stran - jde snad o nejvýznamnější zásadu Úmluvy. Tato zásada je vyjádřena v čl. 6: Strany mohou vyloučit použití této Úmluvy nebo, s výjimkou článku 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo jeho účinky změnit.

Při přípravě tohoto ustanovení se navrhovalo, aby mohlo dojít k platnému vyloučení Úmluvy pouze pokud strany označí právo, kterým se smlouva má řídit. Tento požadavek byl odmítnut.¹¹⁵

Vysoká míra smluvní volnosti daná Úmluvou mohla být poskytnuta po vyloučení určitých vztahů z rozsahu Úmluvy, na které se mnohdy vztahují nutně použitelná ustanovení národního právního řádu (např. spotřebitelské obchody, odpovědnost za smrt nebo ublížení na zdraví způsobené zbožím, blíže kapitola 7.1.1.).

Smluvní volnost má však své meze dané tím, že Úmluvu lze částečně nebo zcela vyloučit, jestliže jsou splněny podmínky aplikace. Úmluva neobsahuje ustanovení, které by řešilo otázku, zda smluvní strany mohou svou dohodou aplikaci Úmluvy rozšířit na vztahy vyloučené z rozsahu Úmluvy (tj. na vztahy uvedené v čl. 2, 3 a 5, popřípadě, zda si Úmluvu mohou platně zvolit smluvní strany, které mají sídlo ve stejném státu). Tento

---

¹¹⁵ UNCITRAL Yearbook I z roku 1968, s. 168
<http://www.uncitral.org/uncitral/en/publications/yearbook.html>

problém souvisí s používáním imperativních předpisů. Uvádí se, že např. není důvod pro odepření smluvního rozšíření Úmluvy na vztahy vyloučené na základě čl. 3.¹¹⁶

Můžeme se domnívat, že smluvní volnost je také omezena konstrukcí čl. 28, podle kterého není soud v určitém případě povinen rozhodnout o naturálním plnění.¹¹⁷

Zásada neformálnosti právních úkonů - tato zásada je úzce spjata se shora uvedenou zásadou smluvní volnosti stran. Je vyjádřena v čl. 11: Smlouva o koupi nemusí být uzavřena nebo prokazována písemně a nevyžadují se u ní žádné jiné formální náležitosti; lze ji prokazovat jakýmkoli prostředky, včetně svědků. Zmíněná neformálnost se však neuplatňuje absolutně, je ohraničena čl. 29 Úmluvy a omezena čl. 12, ke kterému se vztahuje možnost prohlášení smluvního státu podle článku 96 Úmluvy. Výhradu podle tohoto článku učinily dosud tyto státy: Argentina, Bělorusko, Chile, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Paraguay, Rusko, Ukrajina. Z daného ovšem nevyplývá, že smluvní strany mající sídlo v těchto státech musí uzavřít kupní smlouvu nebo ji změnit či ukončit pouze písemně; tato výhrada pouze znamená nevázanost státu tímto ustanovením. Další režim pro formu smlouvy se řídí podle práva určeného mezinárodním právem soukromým. Takový postup uplatnil maďarský soud¹¹⁸, který projednával vztah německého prodávajícího a maďarského

¹¹⁶ Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 132.

¹¹⁷ Felemegas, J.: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Article 7 and Uniform Interpretation, Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), Kluwer Law International, 2000-2001, s. 115-265, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/felemegas.html>

kupujícího, kteří dohodli koupi zboží po telefonu. Kupující po dodávce odmítl zaplatit s tím, že smlouva nebyla uzavřena písemně. Soud aplikoval Úmluvu a ve vztahu k formě smlouvy díky výhradě Maďarska aplikoval podle maďarského mezinárodního práva soukromého německé právo, které nevyžaduje pro kupní smlouvu písemnou formu.

Zásada dodržování dobré víry v mezinárodním obchodě - tato zásada je vyjádřena v čl. 7 odst. 1: Při výkladu této Úmluvy se přihlídně k její mezinárodní povaze a k potřebě podporovat jednotnost při jejím použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodu. Ačkoli je tato zásada zmíněna v souvislosti s problematikou výkladu Úmluvy, vztahuje se tato zásada na celou Úmluvu a lze ji považovat za jednu ze základních zásad. Zásadu dobré víry je možné vidět i v čl. 16 odst. 2 písm. b), čl. 21 odst. 2, čl. 29 odst. 2, čl. 37, 40, 47 odst. 2 Úmluvy.

Zásada dodržování zvyklostí platných v mezinárodním obchodě - čl. 9 odst. 2: Pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímo dohodly, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována. K této zásadě je vhodné poznamenat, že Úmluva neřeší otázku platnosti těchto zvyklostí (čl. 4 písem a). K takovému posouzení je třeba použít právo

---

¹¹⁸ Rozhodnutí soudu v Budapešti ze dne 24. 3. 1991
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/920324h1.html> .

určené na základě pravidel mezinárodního práva soukromého¹¹⁹. Takto určené zásady mají přednost před úpravou Úmluvy samotné.

Zásada placení úroku z prodlení - tato zásada vyjadřuje ideu, podle které je strana porušující smlouvu prodlením s poskytnutím peněžitého plnění, je povinna platit úrok z prodlení. Zásada je vyjádřena v čl. 78: Jestliže strana se opozdí s placením kupní ceny nebo jiné peněžité částky, má druhá strana nárok na úroky z prodlení, aniž by byly dotčeny jakékoli nároky na náhradu škody podle článku 74.

Zásada odeslání - tato zásada je obsažena v čl. 27: Jestliže strana v souladu s touto částí Úmluvy [tedy částí III Úmluvy] učiní oznámení, žádost nebo jiné sdělení a zašle je prostředky přiměřenými okolnostem, opoždění nebo omyl při předávání nebo skutečnost, že nedošly do místa určení, nezbavuje tuto stranu práva se jich dovolávat, ledaže tato část Úmluvy výslovně nestanoví něco jiného. Zásada odeslání znamená, že oznámení jedné strany je účinné v okamžiku, kdy tento projev opustí sféru dispozice této první strany. Tato zásada je obecným principem obsaženým v Úmluvě, avšak za předpokladu, že strany již smlouvu uzavřely (pro uzavření smlouvy platí zásada opačná, tj. zásada přijetí) a uplatňuje se pro tyto situace: oznámení vad (čl. 39), nárok třetích osob (čl. 43), požadavek na plnění (čl. 46), snížení ceny (čl. 50), požadavek na náhradu škody (čl. 45 odst. 1 písm. b), úrok (čl. 78), prohlášení o odstoupení (čl. 49, 64, 72, 73), stanovení dodatečné lhůty k plnění (čl. 47, 63) a pro další oznámení např. v čl. 32 odst.

---

¹¹⁹ Digesta k čl. 9, s.2,

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/case-law/digests/cisg.html> .

1, čl. 67 odst. 2, čl. 88. Avšak Úmluva v části III pro některé případy stanoví výslovně zásadu přijetí, a to pro případy označené v čl. 47 odst. 2, 48 odst. 4, 63 odst. 2, 65, 79 odst. 4.

Zásada plné náhrady utrpěné škody - tato zásada je vyjádřena v čl. 74: Náhrada škody při porušení smlouvy jednou stranou zahrnuje částku odpovídající ztrátě, včetně ušlého zisku, kterou utrpěla druhá strana v důsledku porušení smlouvy. Náhrada škody nesmí přesáhnout ztrátu a ušlý zisk, kterou strana porušující smlouvu předvíдалa nebo měla předvídat v době uzavření smlouvy s přihlédnutím ke skutečnostem, o nichž věděla nebo měla vědět, jako možný důsledek porušení smlouvy.

Zásada zákazu bezdůvodného obohacení - zásada vyjádřena v čl. 84 odst. 1 a 2:

Článek 84 odst. 1: Je-li prodávající povinen vrátit kupní cenu, je rovněž povinen zaplatit z ní úroky od doby, kdy kupní cena byla zaplácena.

Článek 84 odst. 2: Kupující musí nahradit prodávajícímu všechny prospěch, který kupující získal ze zboží nebo z jeho části, jestliže a) musí vrátit zboží nebo jeho část, nebo b) je pro něho nemožné vrátit všechno zboží nebo jeho část v podstatě v takovém stavu, v jakém je obdržel, avšak přesto odstoupil od smlouvy nebo požádal, aby mu prodávající dodal náhradní zboží. Zásada zákazu bezdůvodného obohacení a zásada úplné náhrady škody spolu úzce souvisí.

Zásada rozumnosti popř. předvídatelnosti (angl. the concept of "reasonableness"), která vyjadřuje požadavek na

chování smluvních stran jako „rozumných osob“. Tato zásada je obsažena v čl. 8 odst. 2 a 3.

Zásada předcházení škodám resp. jejich zmírnění (angl. the principle of "mitigation"), podle které strany musí učinit rozumná opatření k omezení škod vyplývajících z porušení smlouvy. Tato zásada se vyvozuje z čl. 77: Strana, která uplatňuje porušení smlouvy, musí učinit okolnostem případu přiměřená opatření ke zmenšení ztráty, včetně ušlého zisku z porušení smlouvy.

6.3. Interpretace chování stran

Interpretační pravidla pro výklad chování stran vztahující se k části II a III Úmluvy je obsažen v čl. 8:

Odst. 1.: Pro účely této Úmluvy prohlášení nebo jiné chování strany se vykládají podle jejího úmyslu, jestliže druhé straně byl tento úmysl znám nebo jí nemohl být neznám.

Odst. 2.: Nepoužije-li se ustanovení předchozího odstavce, vykládají se prohlášení nebo jiné chování strany podle významu, který by jim přikládala za týchž okolností rozumná osoba v tomtéž postavení jako druhá strana.

Odst. 3.: Při určování úmyslu strany nebo významu, který by prohlášení nebo chování přikládala rozumná osoba, vezme se náležitý zřetel na všechny rozhodné okolnosti případu, včetně jednání o smlouvě, praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, zvyklosti a následného chování stran.

Tento článek tak v oblasti interpretace chování stran vylučuje použití vnitrostátních pravidel. První odstavec obsahuje subjektivní hledisko a odstavec druhý hledisko

objektivní, které se označuje jako zásada rozumnosti nebo předvídatelnosti.

Interpretace chování stran je podle čl. 9 odst. 3 ovlivněna také praxí, kterou strany mezi sebou zavedly, tj. takovou praxí, která vznikla v delším časovém období u stejného typu vztahů¹²⁰, popř. na které se dohodly (čl. 9 odst. 1).

---

¹²⁰ Digesta k čl. 9, s. 3 - 4,
http://www.uncitral.org/uncitral/en/case_law/digests/cisg.html .

7. Definice kupní smlouvy podle Úmluvy

Vídeňská úmluva neobsahuje výslovnou definici kupní smlouvy resp. mezinárodní kupní smlouvy, avšak tím, že vyjmenovává práva a povinnosti kupujícího a prodávajícího, vymezuje základní znaky tohoto pojmu. Právní teoretikové tak atrahovali z článků 30 a 53 (Čl. 30: Prodávající je povinen dodat zboží, předat jakékoliv doklady, které se k němu vztahují, a vlastnické právo ke zboží, jak vyžaduje smlouva a tato Úmluva za podmínek stanovených smlouvou a touto Úmluvou.; Čl. 53: Kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a touto Úmluvou.) s ohledem na smysl článku 1 odst. 1 následující definici kupní smlouvy: Kupní smlouva je smlouva, kde se prodávající zavazuje dodat zboží, předat dokumenty vztahující se k tomuto zboží a převést vlastnické právo, zatímco kupující se zavazuje zaplatit kupní cenu a převzít zboží.¹²¹

Definice se skládá tedy z několika pojmů, které je nutno podrobněji prozkoumat. Těmito složkami jsou předmět kupní smlouvy, kupní cena a mezinárodní povaha kupní smlouvy.

7.1.1. Předmět koupě podle Úmluvy

Ačkoli pojem zboží také není v Úmluvě definován, s ohledem na interpretační principy v čl. 7 odst. 1 Úmluvy bylo v

¹²¹ Tato definice je uváděna v komentářích: Bianca, C.M., Bonell, M.J.: *Commentary on the International Sales Law*, Giuffrè, Milan, 1987, s. 383; Schlechtriem, P.: *Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods*, Clarendon Press, Oxford, 1998; Honnold, J.O.: *Uniform Law for*

jednotlivých soudních rozhodnutích konstatováno, že za zboží ve smyslu Úmluvy je považováno zboží, které je v okamžiku doručení¹²² povahy movité a hmotné¹²³, a to bez ohledu na to, zda je toto zboží pevného skupenství či nikoli¹²⁴, bez ohledu na to, zda jde o zboží nové případně použité¹²⁵ a dále bez ohledu na to, zda předmět prodeje má povahu živou či ne¹²⁶.

Díky této definici pojmu nejsou za zboží považována: práva nehmotné povahy jako např. právo duševní vlastnictví, právo k ochranným známkám, know-how. Za převod zboží se také nepovažuje převod obchodního podílu ve společnosti¹²⁷, postoupení pohledávky a také prodej nemovitých věcí. Vyloučení těchto věcí se dovozuje z konstrukce jednotlivých ustanovení Úmluvy, které pracují s pojmem zboží; např. čl. 35 hovoří o množství zboží a jeho balení, čl. 46 hovoří o odstranění vadného plnění a dodání náhradního zboží, čl. 67 - 69 řeší problematiku přepravy zboží a škod při přepravě, čl. 73

International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991.

¹²² Rozhodnutí odvolacího soudu v Grenoblu ze dne 26. 4. 1995, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950426f2.html>

¹²³ Rozhodnutí švýcarského soudu v kantonu Zug ze dne 21. 10. 1999, kde předmětem sporu byla dodávka PVC a jiných syntetických materiálů určených k dalšímu prodeji, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021sl.html>; rozhodnutí německého soudu v Kolíně ze dne 26. 8. 1994, ve kterém se Úmluva nepoužila na objednanou, dodanou a nezaplacenou marketinkovou studii, protože smyslem vztahu mezi stranami nebylo předání listin, ale právo využívat intelektuální závěry zapsané na listině, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826g1.html>.

¹²⁴ Rozhodnutí rakouského nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 1995 uvedlo, že pod rozsah Úmluvy spadá i prodej propanového plynu.

¹²⁵ Rozhodnutí německého soudu v Kolíně ze dne 21. 5. 1996, kde předmětem sporu byl ojetý automobil, který neměl vlastností označené žalovaným, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960521g1.html>

¹²⁶ Rozhodnutí nizozemského soudu v Arnhemu ze dne 30. 12. 1993, který aplikoval Úmluvu na dodávku živých ovcí, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/931230n1.html>.

¹²⁷ Rozhodnutí maďarského rozhodčího soudu ze dne 20. 12. 1993, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/931220h1.html>

umožňuje dodání po částech, čl. 85 - 88 zachování a skladování zboží za účelem zabránění zhoršení stavu zboží.

Předmět kupní smlouvy podle Úmluvy však není ohraničen pouze výkladem pojmu zboží, ale také Úmluvou samotnou. Čl. 2 Úmluvy vylučuje výslovně z působnosti Úmluvy soubor věcí, které jsou definovány téměř shodným způsobem jako v čl. 5 ULIS.

Čl. 5 ULIS: „Tento zákon se nepoužije na prodej:

odst. 1 a) cenných papírů (akcie, obchodní podíly, investiční cenné papíry, cenné papíry převoditelné rubopisem) nebo peníze, b) lodě, čluny nebo letadla, která jsou předmětem registrace, c) elektrické energie, d) při výkonu rozhodnutí, soudním rozhodnutí nebo jiné exekuci.

odst. 2: Tento zákon se také nevylučuje aplikací kogentních ustanovení národního práva na ochranu smluvní strany, která zamýšlí realizovat koupi zboží nákupem na splátky.“

Rozsah věcí vyloučených Vídeňskou úmluvou je však ještě širší než v ULIS.

Okruhy vyloučené Úmluvou:

Podle čl. 1 písm. a) zboží kupované pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření nevěděl a ani nemohl vědět, že zboží je kupováno k takovému účelu.

Fakticky tak dochází k omezení Úmluvy pouze na obchodní smlouvy. Vyloučení tzv. spotřebitelských obchodů však není absolutní, rozhodná je znalost prodávajícího o účelu prodeje, a to v době uzavření smlouvy. Z daného vyplývá, že nejsou rozhodné informace, které prodávající obdrží po uzavření smlouvy a nerozhodné je také pro jaký účel bude zboží skutečně

používáno. Účel v době uzavírání smlouvy se dovozuje podle projevu vůle kupujícího a dále podle typu zboží, protože některé zboží bývá spojováno se soukromými účely např. jídlo a oblečení, případně podle množství nakupovaného zboží.

Podle čl. 1 písm. b) je vyloučeno zboží převáděné na dražbách. Prodej uskutečněný na dražbě je z hlediska uzavření smlouvy natolik odlišný od klasického prodeje (např. prodávající při tomto typu převodu nezná do okamžiku příklepu kupujícího), že tento druh prodeje byl vyloučen z rozsahu Úmluvy. Výjimečnost je dána také tím, že národní právní řády často uplatňují pro dražby zvláštní režim. ULIS převody na dražbách nevyklučovala.

Podle čl. 1 písm. c) je vyloučeno zboží nabývané při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu. Těmto převodům chybí jedna ze základních vlastností obvyklého vztahu mezi smluvními stranami a tou je smluvní volnost. Prodávající zde nemá možnost si vybrat druhou smluvní stranu a dále nemůže ovlivnit cenu za zboží. Je obvyklé, že na takové převody se vztahuje právní řád, který zakládá pravomoc orgánu provádějícího převod.

Podle čl. 1 písm. d) je vyloučen z rozsahu Úmluvy převod cenných papírů (akcie, obchodní podíly, investiční cenné papíry, cenné papíry převoditelné rubopisem) a peněz. Důvodem pro vyloučení je opět snaha vyhnout se konfliktu s kogentními ustanoveními národního práva. Z rozsahu Úmluvy je podle ustálené judikatury soudů také vyloučen prodej obchodního

podílu¹²⁸. Prodej nákladních listů (konosamentů) a skladištních listů, jejichž podstatou je kontrola dodávaného zboží, však podle Ferrariho¹²⁹ do rozsahu Úmluvy spadá, a to z důvodu, že skutečným obsahem dané transakce není prodej listinného dokumentu, ale zboží, se kterým je možné disponovat díky dané listině. Z hlediska peněz jsou vyloučeny pouze takové finanční prostředky, které jsou zákonným platidlem v některé zemi, tj. Úmluva se vztahuje na historická platidla.

Podle čl. 1 písm. e) jsou vyloučeny z rozsahu Úmluvy lodě, čluny, vznášedla a letadla. ULIS vylučovala tyto dopravní prostředky pouze v případě, kdy byly předmětem povinné registrace, rozsah výluky podle Úmluvy je tedy širší. Do rozsahu předmětu Úmluvy nespadá ani prodej lodí, člunů či plavidel, které jsou vyřazené z námořních rejstříků dané země a také takových prostředků, které jsou nefunkční¹³⁰. Poněkud restriktivní výklad rozsahu výluky z Úmluvy zaujal maďarský soud¹³¹, který konstatoval, že prodej jednotlivých dílů (leteckých motorů) se řídí Úmluvou.

Podle čl. 1 písm. f) je z Úmluvy vyloučena elektrická energie. Důvodem pro vyloučení je, že některými právními řády nebývá elektřina považována za věc. Nelze říct, že důvodem pro vyloučení je specifická povaha takového zboží, protože stejný

¹²⁸ Rozhodnutí maďarského soudu ze dne 20. 12. 1993 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/931220h1.html>; rozhodnutí švýcarského soudu v Ženevě ze dne 9. 10. 1998 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/981009sl.html>,

¹²⁹ Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, s. 1 - 126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html>.

¹³⁰ Rozhodnutí ruské námořní komise při obchodní a průmyslové komoře ze dne 19. 12. 1998 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/981218r1.html>.

problém by pak musel způsobovat prodej plynu nebo surové ropy, na které se Úmluva vztahuje.

Otázka, zda převod software je možné považovat za převod zboží ve smyslu Úmluvy je dalším problematickým bodem. Nejednotnost v řešení tohoto problému není charakteristická jen pro rozhodnutí vydávaná na základě aplikace Úmluvy, ale i pro rozhodnutí podle jednotlivých vnitrostátních právních řádů. V judikatuře tak existuje množství rozdílných názorů jako např. že použití Úmluvy závisí na tom, zda software byl vyroben na zakázku¹³² nebo jde o obvyklý produkt výrobce¹³³, zda je software dodáván spolu s hardwarovým zařízením nebo zda má být doručován nebo si ho kupující sám stáhne ze sítě, zda software kupující může používat dočasně nebo trvale. Schlechtriem vyjadřuje názor¹³⁴, že software, který strana získala bez časového omezení, je zbožím ve smyslu Úmluvy. Jestliže však má být software užíván jen po určitou dobu a užívání softwaru může být odepřeno administrátorem např. pro nezaplacení poplatku, jde o

---

¹³¹ Rozhodnutí maďarského soudu ze dne 25. 9. 1992
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/920925h1.html> .

¹³² Rozhodnutí německého soudu v Koblenz ze dne 17. 9. 1993, které posuzovalo situaci případ dlouhodobé smlouvy, která kupujícímu zaručovala exkluzivní právo obchodního zastoupení na území Německa pro vybrané zboží, a to tiskárny a další PC zařízení, které obsahovalo software. Po ukončení spolupráce zažaloval prodávající kupujícího za část neuhrazených faktur. Soud konstatoval, že jakýkoli druh software je možné považovat za zboží ve smyslu Úmluvy <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930917g1.html> .

¹³³ Rozhodnutí německého soudu v Mnichově ze dne 8. 2. 1995, ve kterém bylo rozhodnuto, že Úmluvu je možné použít na prodej běžného software spolu s jeho instalací <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950208g4.html> .

¹³⁴ Schlechtriem, P.: Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG, Victoria University of Wellington Law Review, číslo 4, 2005, S. 781 - 794.
<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem9.html> .

licenční smlouvu, která se neřídí Úmluvou. Podobný názor vyjadřuje Fairlie.¹³⁵

Rozsah Úmluvy z hlediska věcné působnosti však není dán pouze výkladem definice pojmu zboží a negativním vymezením v čl. 2, ale také vymezením kupní smlouvy vůči smlouvě o dílo v čl. 3, resp. zařazením smíšených smluv pod rozsah Úmluvy (k tomu podrobněji kapitola 7.4.).

7.1.2. Kupní cena

Základní ustanovení o kupní ceně je obsaženo v čl. 53: Kupující je povinen zaplatit za zboží kupní cenu a převzít dodávku v souladu se smlouvou a touto Úmluvou. Další ustanovení o kupní ceně jsou v čl. 54 - 59 Úmluvy.

Kupní cenu je možné určit výslovně popřípadě nepřímo (například odkazem na ceny v katalogu, na ceny na burze) nebo musí být určen způsob určení této ceny (tj. cenová kalkulace ceny). Nicméně čl. 55 Úmluvy vnáší jisté pochybnosti do konstrukce Úmluvy, a to z hlediska požadavku určitosti při stanovení kupní ceny, který je vyjádřen v čl. 14 odst. 1 (čl. 14 odst. 1: Návrh na uzavření smlouvy určený jedné nebo několika určitým osobám je nabídkou, jestliže je dostatečně určitý a projevuje vůli navrhovatele, aby byl zavázán v případě přijetí. Návrh je dostatečně určitý, je-li v něm označeno zboží a jestliže výslovně nebo nepřímo stanoví množství a kupní cenu zboží nebo obsahuje ustanovení umožňující jejich určení.). Čl.

---

¹³⁵ Fairlie, D.: A Commentary on Issues Arising under Articles 1 to 6 of the CISG (with special reference to the position in Australia), 2005,

55 totiž stanoví pravidlo pro náhradní určení kupní ceny (čl. 55: Jestliže smlouva byla platně uzavřena, avšak není v ní výslovně nebo nepřímo stanovena kupní cena a ani ustanovení umožňující její určení, má se za to, že strany, pokud neprojevily jinou vůli, nepřímo určily kupní cenu odpovídající kupní ceně, která se všeobecně účtovala v době uzavírání smlouvy za takové zboží za srovnatelných okolností v příslušném obchodním odvětví.). Zdánlivý rozpor obou ustanovení (tj. čl. 14 odst. 1 a čl. 55) je podle Rozehnalové¹³⁶ vysvětlitelný několika způsoby: a) požadavek na určitost kupní ceny se týká pouze oferty, b) umožnění konstrukce vzniku kupní smlouvy s výslovným stanovením, že kupní cena bude určena později, c) čl. 55 je řešení pro případné smluvní vyloučení požadavku na určitost oferty v části o kupní ceně díky čl. 6, d) z důvodu možnosti výhrady smluvních států k použití části II Úmluvy, kde je obsažen mj. požadavek na určení kupní ceny).

V praxi byl čl. 55 aplikován soudem tak, že nahradil neurčitou dohodu mezi stranami o ceně za zboží (bylo určeno rozpětím 25 - 65 DEM za kus) konkrétní částkou podle úrovně obvyklé ceny za dodané zboží.¹³⁷

Ve vztahu ke kupní ceně se také diskutovala otázka, zda se Úmluva omezuje prodej zboží pouze na smluvní vztahy, kde je za zboží placeno finančním protiplněním. Úmluva neobsahuje žádné omezení pojmu kupní cena. V čl. 53 se zmiňuje, že kupující musí zaplatit cenu za zboží, v čl. 55 - 59 rovněž nedochází

<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/fairlie.html> .

¹³⁶ Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita, 2001, s. 205.

k žádnému podobnému omezení. Z daného je možné dovodit, že se Úmluva vztahuje i na tzv. barterové transakce, tedy na transakce kde dochází k poskytnutí zboží za jiné zboží určené ve smlouvě¹³⁸. Ačkoli toto konstatování není v literatuře jednotné¹³⁹, domnívám se, že je převažující a argumentačně přesvědčivější.

Podle mého názoru se však již Úmluva nevztahuje na jiný proces, a to zúčtování jednotlivých dodávek vzájemně poskytnutých za stanovenou kupní cenu, tedy na stav, který lze podle českého práva označit jako zápočet.

7.1.3. Mezinárodní povaha kupní smlouvy podle Úmluvy

Úmluva upravuje pouze smlouvy o koupi zboží mezi stranami, které mají místa podnikání v různých státech, a to buď jestliže tyto státy jsou smluvními státy Úmluvy, nebo jestliže podle ustanovení mezinárodního práva soukromého se má použít právního řádu některého smluvního státu (čl. 1 odst. 1).

Ke skutečnosti, že strany mají místa podnikání v různých státech se nepřihlíží, jestliže tato skutečnost nevyplývá buď ze smlouvy nebo z jednání mezi stranami nebo z informací poskytnutých stranami kdykoli do uzavření smlouvy nebo při jejím uzavření (čl. 1 odst. 2).

---

¹³⁷ Rozhodnutí rakouského nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 1994, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/941110a3.html>.

¹³⁸ Fairlie, D.: A Commentary on Issues Arising under Articles 1 to 6 of the CISG (with special reference to the position in Australia), <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/fairlie.html>

¹³⁹ Schlechtriem, P.: Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG, Victoria University of Wellington Law Review, 4, 2005, s. 781-794, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/slechtriem9.html>.

Při určování použitelnosti této Úmluvy se nepřihlíží ke státní příslušnosti stran a ani k tomu, zda strany nebo smlouva mají občanskoprávní nebo obchodní povahu (čl. 1 odst. 3).

Mezinárodní prvek tak má svůj význam pouze do okamžiku uzavření smlouvy, vztahuje se ke stranám smlouvy a ne k místu uzavření smlouvy a nevztahuje se ani ke skutečnosti, zda převáděné zboží fakticky opustí hranice jednoho státu.

Mezinárodní prvek se tak určuje prostřednictvím místa podnikání smluvních stran, avšak tento pojem Úmluva neobsahuje.

Je možné říct, že pojem místo podnikání nemusí způsobovat problém, pokud smluvní strana vyvíjí svou činnost pouze na území jednoho státu. Problém může nastat v situaci, kdy subjekt vyvíjí činnost ve více místech a na území více států. Úmluva případnou kolizi řeší v čl. 10 takto: „Pro účely této Úmluvy a) v případech, kdy strana má více míst podnikání, je rozhodující místo podnikání, které má nejužší vztah ke smlouvě a jejímu plnění, s přihlédnutím k okolnostem stranám známým nebo stranami zamýšlenými kdykoli před uzavřením smlouvy nebo při jejím uzavření; b) v případech, kdy strana nemá místo podnikání, je rozhodujícím její bydliště (sídlo).“

Rozhodnutí, zda určitá složka podnikatele naplňuje pojem „místo podnikání“ podle Úmluvy, musí učinit soudce popř. rozhodce v každém jednotlivém případě. Přitom bude zřejmě hodnotit zpravidla (avšak ne výlučně) tyto aspekty:

- a) zda posuzovaná složka podnikatele je stabilní obchodní organizací (nestačí tedy dočasné zdržení se v konkrétním místě jako např. prodejní stánek na výstavě),

- b) zda posuzovaná složka podnikatele fakticky vyvíjí obchodní aktivitu,
- c) zda tato složka podnikatele má míru nezávislosti,
- d) zda tato složka má nejužší vztah ke smlouvě popřípadě jejímu plnění,
- e) zda smluvní strana měla možnost se seznámit se skutečnostmi, které tvoří mezinárodní povahu smlouvy (čl. 1 odst. 2 Úmluvy - požadavek zjistitelnosti je postaven na principu objektivní zjistitelnosti).

Z existující judikatury vztahující se k výkladu pojmu „místo podnikání“, případně kolize těchto míst, je zajímavé rozhodnutí německého soudu¹⁴⁰, který řešil vztah prodávajícího (společnosti s místem podnikání v Německu) a kupujícího (s místem podnikání ve Španělsku). Kontraktační proces probíhal z části mezi španělským kupujícím a španělskou společností sídlící v Madridu, z čehož mohl vyplynout závěr o neaplikování Úmluvy z důvodu nesplnění požadavku na mezinárodní povahu smlouvy. Kupující (Španěl) první objednávku zaslal právě této španělské společnosti, další korespondence však již probíhala mezi německým výrobním závodem a dodávku zboží zaslal německý výrobce rovněž přímo španělskému kupujícímu. Španělská společnost, která obdržela požadavek kupujícího, však měla shodný název společnosti jako německý prodávající, ovšem pouze s dodatkem „Madrid“ a nebylo zřejmé, zda jde o jakousi organizační složku nebo společnost, která nemůže zavazovat podnik výrobce v Německu. Soud při řešení tohoto problému nechal otevřené, zda španělská společnost s téměř shodným

---

¹⁴⁰ Rozhodnutí německého soudu ve Stuttgartu ze dne 28. 2. 2000
<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000228gl.html>

označením jako německý výrobce (a dále s téměř totožnými členy statutárních orgánů obou společností) a německý výrobce jsou v poměru dvou nezávislých společností (tj. výrobce a jeho obchodní zástupce) nebo zda je možné považovat španělskou společnost za místo podnikání německého výrobce a rovnou konstatoval, že při existenci více možných variant míst podnikání, které kupující znal, je nutné využít to, které mělo nejužší vztah ke smlouvě nebo k plnění, a tím bylo místo podnikání německé společnosti.

Dalším rozhodnutím, které stojí za pozornost, je rozsudek francouzského soudu¹⁴¹, kde francouzský kupující objednal zboží u německého prodávajícího, a to prostřednictvím „kontaktní kanceláře“ (anglicky: liaison office) německého prodávajícího ve Francii. Soud učinil závěr o aplikaci Úmluvy, který zdůvodnil závěrem, že kontaktní kancelář není místem podnikání ve smyslu Úmluvy, protože nemá náležitou právní subjektivitu.

7. 2. Vymezení kupní smlouvy vůči jiným smluvním typům

Nejen v teorii ale i praxi se řeší vztah jiných smluv k Úmluvě, a to takových smluv, kde obsah závazků či práv stran je částečně shodný s některými prvky závazků či práv kupujícího popřípadě prodávajícího při kupní smlouvě.

Leasingová smlouva je smluvní vztah mezi poskytovatelem leasingu a příjemcem leasingu, ve kterém poskytovatel leasingu pořizuje určitou věc či jinou majetkovou hodnotu, která má být

příjemcem leasingu užívána, a to za stanovenou úplatu. Podle typu leasingové smlouvy může být součástí smlouvy také právo příjemce leasingu na nabytí vlastnického práva k předmětu leasingu po splněním všech závazků příjemců leasingu ze smlouvy. Na základě leasingové smlouvy tedy může dojít podobně jako v kupní smlouvě k převodu vlastnického práva z jednoho subjektu na druhý za úplatu. Leasingová smlouva však podle Ferrariho¹⁴² nespadá do rozsahu Úmluvy, a to ani v případech kdy smlouva obsahuje možnost následné koupě pronajímaného předmětu.

Obsahem komisionářské smlouvy zpravidla bývá závazek komisionáře jednat za komitenta na jeho účet. Tak může dojít k předání zboží od komitenta komisionáři, aby toto zboží komisionář prodal třetí osobě a případně také závazek převést zboží neprodané třetí osobě zpět komitentovi. Komisionářská smlouva je také vyloučena z rozsahu Úmluvy, protože účelem této smlouvy není konkrétní prodej zboží, ale vytvoření vztahu mezi komitentem a komisionářem, jehož následkem bude teprve prodej zboží třetí osobě.

Distributorská smlouva je charakterizována tak, že se odběratel zavazuje organizovat distribuci výrobků (zboží) dodavatele ve stanovené územní oblasti¹⁴³. Mezi stranami se uzavírá smlouva, která obsahuje rámcovou úmluvu (např. z hlediska ceny, slev, dodacích podmínek) o budoucích kupních

---

¹⁴¹ Rozhodnutí francouzského soudu v Paříži ze dne 22. 4. 1992

<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/920422f1.html>

¹⁴² Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, s. 1 - 126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html> .

¹⁴³ Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita, Brno, 2001, str. 436.

smlouvách, které budou uzavírány až na základě dané distribuční smlouvy¹⁴⁴. Vzhledem k tomu, že tak na základě této smlouvy nedochází k převodu žádného zboží a tudíž ani žádné platbě kupní ceny, není důvod pro aplikaci Úmluvy. Tento závěr nevylučuje aplikaci Úmluvy na jednotlivé prodeje zboží.

Francizová smlouva je licenční smlouva svého druhu kombinovaná s prvky obchodního zastoupení a výhradního prodeje, jejímž obsahem je dlouhodobé oprávnění a povinnost franchisanta využívat ve vlastní podnikatelské činnosti silné pozice, ochranné známky, firemní jméno, design, výrobky a služby jiného subjektu (franchisora).¹⁴⁵ Taková smlouva také nespadá pod rozsah Úmluvy, ale podobně jako u distributorské smlouvy se jednotlivé prodeje zboží budou Úmluvou řídit.¹⁴⁶

Tzv. barterové obchody byly již zmíněny v předchozí kapitole v části o kupní ceně.

O vymezení kupní smlouvy a smlouvy o dílo dále kapitola 7.4.

7. 3. Legislativní historie čl. 3 Úmluvy

Podrobný popis legislativní historie uvádím z důvodu, že jedním ze způsobu interpretace současného znění čl. 3 je také zohlednění přípravných materiálů Úmluvy. V této části budu používat často jen anglické znění navrhovaného čl. 3, a to

¹⁴⁴ Rozhodnutí německého soudu ze dne 5. 11. 1997 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/971105g1.html>; dále rozhodnutí maďarského soudu ze dne 19. 3. 1996 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/960319h1.html>.

¹⁴⁵ Bejček, J., Eliáš, K, Raban, P. a kol.: Kurz obchodního práva - obchodní závazky, C.H.BECK, Praha, 2003, s. 343.

¹⁴⁶ Rozhodnutí švýcarského soudu v Lucernu ze dne 8. 1. 1997 <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/970108s1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 192.

z důvodu, že takový způsob v daném případě precizněji vyjadřuje historický vývoj tohoto ustanovení než případný překlad, který by nemusel být vždy přesný. V některých případech budu používat anglický i český text vedle sebe. V textu jsou podtrženy vždy ty pasáže, které jsou inovací oproti předcházející verzi čl. 3.

Text čl. 3 Úmluvy je jen s drobnými jazykovými úpravami stejný jako článek 6 ULIS a článek 1 odst. 7 ULF. [Čl. 6 ULIS: Smlouvy o dodávce zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoveno, se považují za smlouvy o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat nezbytnou a podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení. (angl.: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced shall be considered to be sales within the meaning of the present Law, unless the party who orders the goods undertakes to supply an essential and substantial part of the materials necessary for such manufacture or production], čl. 1 odst. 7 ULF: Smlouvy o dodávce zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoveno, se považují za smlouvy o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat nezbytnou a podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení. (angl.: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced shall be considered to be sales within the meaning of the present Law, unless the party who orders the goods undertakes to supply an essential and substantial part of the materials necessary for such manufacture or production].

Tato ustanovení předchozích úmluv byla základem pro návrh znění článku 3 Úmluvy.

Již v roce 1972 byl pracovní skupinou publikován návrh čl. 3 v tomto znění¹⁴⁷:

Article 3 par. 1.: The present Law shall not apply to contracts where the obligations of the parties are substantially other than the delivery of and payment for goods.

Article 3 par. 2.: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced shall be considered to be sales within the meaning of the present Law, unless the party who orders the goods undertakes to supply an essential and substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

V roce 1975 byl tento návrh článku změněn¹⁴⁸:

Art. 3 par. 1.: This Convention shall not apply to contracts in which the preponderant part of the obligations of the seller consists in the supply of labour or other services.

Art. 3 par. 2.: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced shall be considered to be sales within the meaning of the present Convention, unless the party who orders the goods undertakes to supply an essential and substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

Následuje další úprava v roce 1976 v tomto znění¹⁴⁹:

Art. 3 par. 1.: This Convention does not apply to contracts in which the preponderant part of the obligations of the seller consists in the supply of labour or other services.

¹⁴⁷ UNCITRAL Yearbook III z roku 1972, s. 74
<http://www.uncitral.org/uncitral/en/publications/yearbook.html>.

¹⁴⁸ UNCITRAL Yearbook VI z roku 1975, s. 51
<http://www.uncitral.org/uncitral/en/publications/yearbook.html>

¹⁴⁹ UNCITRAL Yearbook VII z roku 1976, s. 90
<http://www.uncitral.org/uncitral/en/publications/yearbook.html>.

Art. 3 par. 2.: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced are to be considered sales [...] unless the party who orders the goods undertakes to supply a [...] substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

V roce 1977 zůstalo navrhované znění čl. 3 stejné jako v předchozím roce, Komise také obdržela stanoviska delegací jednotlivých zemí a mezinárodních organizací. Žádné z četných připomínek¹⁵⁰ se však netýkaly čl. 3.

V roce 1978 byl dokončen konečný návrh celé Úmluvy, který byl určen pro přijetí na diplomatické konferenci ve Vídni. Znění návrhu¹⁵¹ článku 3 bylo identické s podobou znění z roku 1976. K tomuto návrhu úmluvy vydal Sekretariát komise UNCITRAL komentář, který obsahoval stručný výklad jednotlivých ustanovení. K čl. 3 obsahoval tento text¹⁵²:

„Článek 3 návrhu Úmluvy zpracovává dvě odlišné situace, kde je obsahem smlouvy kromě závazku dodání zboží i jiný závazek.

Čl. 3 odst. 1 souvisí se smlouvami, podle kterých se prodávající zavazuje dodat práci nebo služby vedle toho, že dodá zboží. Příklad takové smlouvy je, že se prodávající zavazuje dodat strojní zařízení a mimoto se dále zavazuje toto strojní zařízení uvést do provozu nebo vykonat dohled nad takovým uvedením do provozu. V takovém případě, jestliže „převažující“ (angl. preponderant part) závazku prodávajícího

¹⁵⁰ UNCITRAL Yearbook VIII z roku 1977, s. 110 - 137

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/publications/yearbook.html> .

¹⁵¹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/1978draft.html>

spočívá právě ve vykonání práce nebo poskytnutí služby, se nejedná o smlouvu podle Úmluvy."

Sekretariát dále zdůraznil, že tento článek se nedotýká určení, zda závazky vyjádřené v jednom dokumentu jsou ve skutečnosti vyjádřením jedné nebo dvou samostatných smluv. Tato otázka (tedy, zda závazky prodávajícího o prodeji zboží a dodávce služeb mají být považovány za dvě samostatné smlouvy - podle doktríny, která je někdy označována jako tzv. „severability of contracts“) musí být řešena podle pravidel národního práva, které určí kolizní normy.

Úvodní část článku 3 odst. 2 předpokládá, že prodej zboží, které má být teprve vyrobeno nebo vyhotoveno prodávajícím podle požadavku kupujícího, spadá do rozsahu Úmluvy stejně jako prodej zboží již vyrobeného.

Závěrečná část „ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení“ je konstruována tak, aby vyloučila z rozsahu Úmluvy ty smlouvy, podle kterých se kupující zavazuje dodat prodávajícímu podstatnou část nutných věcí, ze kterého se má zboží udělat nebo zhotovit, a to z důvodu, že takové smlouvy jsou více podobné smlouvám o dílo práce než smlouvě kupní.

Při samotné diplomatické konferenci byly navrhovány další změny¹⁵³ čl. 3, a to ze strany Norska, které navrhlo, aby se jednotlivé odstavce tohoto článku zaměnily. Československá delegace navrhla vypuštění odstavce 1 a odstavec druhý změnit tak, že aplikace Úmluvy bude vylučovat všechny případy, kdy se od kupujícího očekává dodání jakéhokoli materiálu nutného k výrobě zboží. Delegace Velké Británie konstatovala, že termín

---

¹⁵² Komentář k návrhu Úmluvy publikován pod č. UN DOC. A/CONF. 97/5
<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-03.html> .

„převažující část - preponderant part“ v odst. 1 způsobí nejistotu a bude interpretován různými způsoby. Zástupce Velké Británie navrhnul nový text tohoto odstavce jak uvedeno níže.

Norsko navrhlo nové znění odst. 2: The supply of goods to be manufactured or produced is to be considered a sale rather than when it is not to be considered a sale as in the present text.

Na počátku diplomatické konference jednotlivé delegace prezentovaly své připomínky a návrhy pro znění čl. 3:¹⁵⁴

Belgie považovala za nejlepší toto znění čl. 3: This Convention does not apply to contracts in which the supply of goods is accessory to other services by the party upon which the obligation falls.

Velká Británie učinila tento návrh:

Art. 3 par. 1: This Convention does not apply where the supply of labour or other services represents the major part in value of the seller's obligations.

Art. 3 par. 2: Contracts for the supply of goods to be manufactured or purchased are to be considered sales unless the party who orders the goods undertakes to supply:

- (a) a substantial part of the materials; or
- (b) the information or expertise necessary for such manufacture or production

ČSSR navrhovala vypustit první odstavec čl. 3, a to z důvodu, že termín „převažující část - preponderant part“ je velmi vágní a může vést k odlišným interpretacím a dále z důvodu, že Úmluva nepočítá s dodávkou práce nebo služeb, ale pouze s dodávkou zboží.

---

¹⁵³ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/Fdraft.html> .

¹⁵⁴ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/1stcommittee/summaryes3.html>

Francie navrhla nové znění odstavce 2: Contracts for the supply of goods to be manufactured or produced are to be considered sales unless the party who orders them supplies a substantial part of the materials necessary for such manufacture or production.

Norsko opět navrhlo zaměnit číslování odstavců čl. 3 a změnu odst. 2 navrhovali formulovat takto: Contracts for the supply of goods to be manufactured or purchased are to be considered sales where the party who takes the order undertakes to supply all, or the substantial part, of the materials necessary for such manufacture or production.

V průběhu diplomatické konference pak byl čl. 3 projednáván v rámci druhé, třetí, osmé a 35té schůzky. Na druhé schůzi delegace Velké Británie stáhla svůj návrh na výměnu pojmu „preponderant part“ za pojem „the major part in value“ v odstavci 1 a návrh ČSSR o vypuštění odstavce 1 byl odmítnut a požadavky Francie a Norska se dále projednávaly¹⁵⁵ a částečně byly schváleny. Proto došlo k výměně odstavců v článku 3. Další jednání již nemělo zásadní význam a nakonec byl připraven návrh¹⁵⁶ pro přijetí, v podobě jak jej známe z přijaté Úmluvy.

7.4. Interpretace čl. 3

Úmluva se vztahuje nejen na dodání zboží již vyrobeného, ale také na zboží, které má být teprve vyrobeno a dokonce i na takové dodávky, kdy prodávající kromě obvyklých povinností stanovených čl. 30 Úmluvy (tedy dodání zboží, předání dokladů

¹⁵⁵ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/firstcommittee/Meeting2.html>

¹⁵⁶ <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/jdraft.html>

ke zboží a vlastnického práva ke zboží) stanoví ještě povinnost vykonat práce nebo poskytnout služby. Působnost Úmluvy v této oblasti zakládá čl. 3:

Čl. 3 odst. 1: Smlouvy o dodávce zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoveno, se považují za smlouvy o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat **podstatnou část** (angl. substantial part) věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení.

Čl. 3 odst. 2: Tato Úmluva se nepoužije na smlouvy, v nichž **převažující část** (angl. preponderant part) závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb.

Oba odstavce řeší odlišné situace a tak je nutné je i samostatně interpretovat.

Smlouva o prodeji zboží, které bude teprve vyrobeno (tzv. zakázkového zboží)

Čl. 3 odst. 1: Smlouvy o dodávce zboží, které má být vyrobeno nebo vyhotoveno, se považují za smlouvy o koupi zboží, ledaže strana, která zboží objednává, se zavazuje dodat **podstatnou část** (angl. substantial part) věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení.

Posouzení, zda se ještě jedná o kupní smlouvu popřípadě o jiný smluvní typ je nutné správně interpretovat poněkud vágní kritérium „podstatná část - angl. substantial part“, které na druhé straně můžeme označit za flexibilní. Takto nastavené kritérium bylo kritizováno již v době přípravy Úmluvy. Zřejmě z

důvodu, že Úmluva se k tomuto problému nevyjadřuje, resp. nedefinuje pojem „podstatnou část“, vznikly různé koncepce pro řešení tohoto problému. První okruh autorů se domnívá, že pojem „podstatná část“ je nutné interpretovat za použití kvantitativního hlediska (angl. economic value)¹⁵⁷, které hodnotí ekonomickou významnost tedy cenu věcí dodávaných kupujícím. V této souvislosti docházelo k procentnímu vyjádření poměru věcí dodávaných kupujícím ve vztahu k hodnotě poskytnuté prodávajícím. Honnold uváděl¹⁵⁸ jako hranici 15 %. Enderlein a Maskow k tomuto vyčíslení přistoupili s nedůvěrou¹⁵⁹. Ferrari uvádí, že věci poskytnuté kupujícím tvoří podstatnou část tam, kde jejich hodnota je menší než 50 % celkové ceny zboží¹⁶⁰.

Dalším přístupem pro posouzení podstatné části je použití kvalitativního hlediska (angl. essential part)¹⁶¹, kdy je nutné zkoumat význam poskytnutých věcí například z hlediska jejich kvality nebo podle subjektivního záměru vyplývajícího z úmyslu stran popř. účelu smlouvy.

¹⁵⁷ Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991; Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html> .

¹⁵⁸ Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 106.

¹⁵⁹ Enderlein, F., Maskow, D.: International sales law, 1992, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html#art033a>

¹⁶⁰ Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html>

¹⁶¹ Enderlein, F., Maskow, D.: International sales law, 1992, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html#art033a>; Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html> .

Z hlediska legislativní historie byly sice základem pro vypracování Úmluvy starší Úmluvy ULIS a ULF, které používají jak kvantitativní tak kvalitativní kritérium, avšak pro Úmluvu bylo kvalitativní hledisko (essential criterion) z návrhu textu Úmluvy v roce 1976 vypuštěno.

Při posuzování vztahu mezi kupujícím a prodávajícím se posuzuje jen významnost věcí nutných pro výrobu a zhotovení zboží. Za použití jazykového výkladu daného ustanovení vyplývá, že pokud kupující poskytne věci nutné k balení, transportu nebo následnému testování dodávaného zboží, hodnota resp. význam těchto věcí neovlivňuje posouzení, zda se jedná o kupní smlouvu ve smyslu Úmluvy.

Judikatura k čl. 3 odst. 1 Úmluvy

Rozhodnutí rakouského soudu¹⁶² ze dne 27. 10. 1994 řešilo vztah mezi rakouskou společností, která si objednala u společnosti se sídlem na území bývalé Jugoslávie kartáče a smetáky. Rakouský kupující se ve smlouvě zavázal dodat veškerý materiál na výrobu objednaného zboží. Soud v rozhodnutí s odkazem na čl. 3 odst. 1 ale i s odkazem na čl. 3 odst. 2 rozhodl, že daný vztah se Úmluvou neřídí.

Schlechtriem k tomuto rozhodnutí uvádí, že je nepochybné, že účelem této smlouvy nebyla koupě, ale poskytnutí práce, která byla na území Jugoslávie levnější než v Rakousku¹⁶³.

¹⁶² <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/941027a3.html>, registrováno v systému CLOUT pod. č. 105.

¹⁶³ Schlechtriem, P.: Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG, Victoria University of Wellington Law Review, číslo 4, 2005, s. 781 - 794, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem9.html>

V této souvislosti chci uvést, že informace o rozhodnutích uveřejňovaných v informačních systémech o Úmluvě (CLOUT, UNILEX a CISGW3) nejsou z hlediska jejich obsahu zaměnitelné. UNILEX často obsahuje kromě výtahu úplné znění rozhodnutí, které je důležité zkoumat díky požadavku na interpretaci Úmluvy stanovené v čl. 7, a to principu podpory jednotnosti použití Úmluvy. V konkrétním případě považují ve zveřejněném znění v systému CLOUT za nedostatečné, že není uveden způsob posuzování soudu skutkové části případu týkající se „podstatné části“ věci dodaných prodávajícím.

Rozhodnutí francouzského soudu¹⁶⁴ v Chambéry ze dne 25. 5. 1993 uvedlo, že je-li obsahem smlouvy zhotovení věci (v daném případě konektorů) podle technického zadání poskytnutého kupujícím popřípadě jinou osobou odlišnou od prodávajícího, nejedná se o kupní smlouvu ve smyslu Úmluvy, protože toto technické zadání je podstatná část věci nutná pro výrobu zboží.

Ferrari ve svém komentáři toto rozhodnutí kritizuje, protože neobsahuje procentní vyjádření poměřovaných částí, tj. hodnoty poskytnutého technického zadání a hodnoty poskytnuté prodávajícím a dále poukazuje nato, že soud dostatečně nezdůvodnil své hodnocení o povaze technického zadání, když je rovnou označil za věc podstatnou pro výrobu věci.¹⁶⁵ Mohu se domnívat, že toto rozhodnutí není správné také z důvodu, který je možné zdůvodnit legislativní historií čl. 3. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, při přípravě Úmluvy byl odmítnut návrh Velké Británie, která chtěla z rozsahu Úmluvy vyloučit

¹⁶⁴ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/930525f1.html>

¹⁶⁵ Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/wais/db/editorial/ferrari930525f1.html>

takové smluvní vztahy, kde kupující dodává a) podstatnou část (angl. substantial part), nebo b) informace, odborné texty (expertízy) nutné ke zhotovení nebo výrobě (angl.: the information or expertise necessary for such manufacture or production). Domnívám se proto, že odmítnutím návrhu Velké Británie tvůrci Úmluvy vyjádřili svůj úmysl, aby do rozsahu Úmluvy byly zahrnovány i takové smluvní vztahy, ve kterých dochází k předání dokumentů, jejichž obsahem je know-how kupujícího.

Toto know-how bývá různě pojmenováno, např. projektová dokumentace, technická specifikace, výrobní postup nebo návod k výrobě. Nejde o právní pojmy a použití jednotlivých výrazů soudem zřejmě vychází z pojmů použitých v argumentaci stran sporu. Není ani možné říct, že technická praxe používá všechny tyto pojmy jednotně. Existují například rozdíly v používání pojmu technická specifikace.

Rozhodnutí francouzského soudu¹⁶⁶ v Grenoblu ze dne 21. 10. 1999 učinilo závěr, že byla uzavřena kupní smlouva podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy, a to za situace kdy si francouzský kupující objednal u španělského prodávajícího přes osm tisíc párů bot, na jejichž zhotovení měl kupující dodat ozdobné kovové prvky, které jsou grafickým ztvárněním ochranné značky Pierre Cardin. Rozhodnutí se také uvádí v souvislostech s problematikou uzavření smlouvy, protože zde soud určil, že byla uzavřena kupní smlouva za situace kdy došlo pouze k písemné objednávce kupujícího, kterou prodávající nepotvrdil. Soud své rozhodnutí

---

¹⁶⁶ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991021f1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 313.

zdůvodnil zavedenou praxí mezi stranami, která trvala již několik let.

Za kupní smlouvu ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy byl posouzen také vztah německého objednatele, který zadal výrobu 130 párů obuvi u italského výrobce obuvi podle specifikace dané objednatelem, a to v rozhodnutí německého soudu¹⁶⁷ ve Frankfurtu n. M. ze dne 17. 9. 1991.

Rozhodnutí německého soudu¹⁶⁸ v Mnichově ze dne 3. 12. 1999 označilo za kupní smlouvu podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy smluvní vztah, ve kterém došlo k objednávce výrobní jednotky na výrobu oken, když kupující část této jednotky dodával sám a prodávající se kromě dodání zbývajících částí zavázal výrobní jednotku dodat do sídla kupujícího a tam ji smontovat. Soud rozhodl, že část věcí poskytnutých kupujícím nebyla podstatná a to ani z hlediska hodnoty ani hlediska funkce a dále uvedl že aplikace Úmluvy není vyloučena ani podle čl. 3 odst. 2, protože smontování výrobní jednotky netvořilo převažující část závazku prodávajícího z důvodu, že hodnota práce instalace je jen malá v porovnání s celkovou cenou a navíc kupující měl hlavní zájem na dodání výrobní jednotky a nikoli na její instalaci.

Rozhodnutí německého soudu v Mnichově¹⁶⁹ ze dne 27. 2. 2002 konstatovalo, že smlouva na dodávku kovových kulových konzol pro obrazovky podle požadavků (specifikace) kupujícího se řídí Úmluvou. V tomto případě prodávající vytvořil prototyp konzoly podle pokynů kupujícího a tento prototyp předvedl kupujícímu a

¹⁶⁷ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/910917g1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 2.

¹⁶⁸ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991203g1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 430.

zanechal ho kupujícímu v jeho sídle k přezkoušení a prověření. Prodávající zároveň s dodáním tohoto prototypu učinil návrh smlouvy na dodávky těchto konzol za konkrétní cenu v závislosti na množství objednaných konzol. Soud rozhodl, že podle čl. 3 odst. 1 se tento vztah řídí Úmluvou, když pokyny (specifikaci) kupujícího soud nepovažoval za věc důležitou pro výrobu zboží ve smyslu Úmluvy. V odůvodnění se pak tvrdí, že aplikace Úmluvy nemůže být odepřena ani v případě, jestliže se zdá, že jde o smlouvu o dílo (Werklieferungsvertrag) podle německé právní terminologie, podstatné je, že byla dodána movitá věc. Soud dále rozhodoval o nároku na zaplacení ceny.

V dostupném textu rozhodnutí není uváděno, zda soud posuzoval samostatně část smluvního vztahu mezi stranami týkající se zhotovení prototypu konzoly podle zadání kupujícího a samostatně pak jednotlivé dodávky konzol.

Rozhodnutí švýcarského soudu¹⁷⁰ v Curychu ze dne 10. 2. 1999 stanovilo, že technická specifikace není věcí nutnou pro výrobu věci a smlouva o dodání zboží (zde knih zhotovených podle zadání kupujícího) spadá do rozsahu Úmluvy. Skutkový základ případu spočíval v objednávce švýcarského kupujícího, který požadoval u italského tiskaře vytištění katalogů umění s konkrétní kvalitou papíru. Tiskař však použil papír nižší kvality, která nebyla patrná okamžitě, ale až při používání katalogu. Soud rozhodl, že dodání tiskových podkladů pro tisk uměleckého katalogu a stanovení kvality papíru za situace, kdy materiál na vytištění katalogu opatřuje prodávající sám, je technickým upřesněním pro zboží vyrobené v budoucnu.

---

¹⁶⁹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020227g1.html>

¹⁷⁰ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990210s1.html#cx>

Problematiku posuzování technické specifikace v podobě tiskových podkladů pro výrobu zboží jako věcí, které nejsou považovány za věc důležitou pro zhotovení věci, uvádím podrobněji níže v této kapitole.

Rozhodnutí Mezinárodní obchodní komory¹⁷¹ v Paříži č. 7660/1994 konstatovalo aplikaci Úmluvy na smluvní vztah, ve kterém jedna strana objednala u druhé výrobu, dodání a instalaci kompletní automatické sběrné linky na baterie. Aplikace Úmluvy byla opřena o čl. 3 odst. 1.

Belgický soud¹⁷² ve svém rozhodnutí ze dne 15. 1. 2002 aplikoval Úmluvu na smlouvu mezi stranami, na základě které bylo dodáno zařízení v hodnotě 1,5 mil DEM, když prodávající kromě samotného zboží zajišťoval dopravu, sestavení zařízení na místě určeném kupujícím a zařízení uvedl do provozu.

Aplikace Úmluvy byla naopak odmítnuta v rozhodnutí švýcarského soudu¹⁷³ v Curychu ze dne 9. 7. 2002, protože obsah závazku mezi prodávajícím (podnikatelem v oblasti poradenství, vývoje a prodeje zařízení příslušenství pro technologie v oblasti ochrany životního prostředí) a kupujícím (podnikatel v oblasti separace odpadu) spočíval v navržení, dodání, smontování a uvedení do provozu daného výrobního zařízení za cenu cca 7 mil. DM. Tato cena byla dopředu dohodnuta. Soud daný vztah nekvalifikoval jako prodej zboží, které má být teprve vyrobeno podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy, ale jako smlouvu o dodávce

¹⁷¹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/947660i1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 302.

¹⁷² <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020115b1.html>

¹⁷³ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/020709s1.html>

na klíč, na kterou se Úmluva nevztahuje a rozhodl o použití ustanovení švýcarského práva, kde je smlouva o dodávce na klíč charakterizována souborem povinností mezi dodavatelem a odběratelem, které spočívají ve vzájemné spolupráci a poskytnutí pomoci. Tento závěr byl odůvodněn tím, že šlo o dodávku rozsáhlého zařízení, které za tím účelem muselo být vyrobeno z velkého množství dílců, když podle soudu bylo hlavním účelem smlouvy poskytnutí práce na sestavení dílců a uvedení do provozu daného zařízení, a primárním účelem vztahu tedy nebylo dodání zboží.

Toto rozhodnutí, resp. části jeho odůvodnění považují za nejednotné s ostatními shora uvedenými rozhodnutími, protože i v jiných případech docházelo k dodání, smontování a uvedení do provozu výrobního zařízení, které bylo předmětem kupní smlouvy.

Rozhodnutí švýcarského soudu¹⁷⁴ v Aargau ze dne 5. 11. 2002 aplikovalo Úmluvu na smluvní vztah mezi podnikatelem v oblasti sportovního reklamního průmyslu a držitelem práv na označení „German Touring Car Masters“. Držitel práv u prodávajícího požadoval vyrobení a dodání nafukovací vítězné brány s potiskem dle přání kupujícího (držitele práv). Prodávající v cenové nabídce kalkuloval jednotlivé položky zvlášť, a to výrobu brány, potisk brány a vedlejší výdaje jako instalace brány a její odstranění po akci. Daná objednávka se následně realizovala. Soud konstatoval, že jde o převod zboží ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy, tedy zboží, které bude teprve vyrobeno.

Obdobně jako v rozhodnutí u pozn.č. 170 (tiskové podklady pro výrobu knihy) nebyly podklady pro výrobu brány a její

---

¹⁷⁴ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/021105s1.html>

potisk považovány za podstatné věci předané kupujícím pro výrobu zboží.

Stanovisko Komise k čl. 3 odst. 1 Úmluvy

Ze shora uvedeného přehledu rozhodnutí k čl. 3 odst. 1 je patrné, že vydaná rozhodnutí nejsou vždy jednotná ve smyslu požadavku čl. 7 Úmluvy. Komise UNICTRAL si byla vědoma tohoto nedostatku, který vycházel především z aplikování prvků národního práva interpreta, a připravila v roce 2004 stanovisko k čl. 3 (dále jen Stanovisko Komise¹⁷⁵), které konstatovalo, že při výkladu je nutné zohlednit mezinárodní povahu Úmluvy a potřebu jednotnosti při používání Úmluvy, což znamená mimo jiné i nutnost porovnat jednotlivá autentická znění Úmluvy v části týkající se čl. 3, která jsou rozdílná: anglické "substantial part" a francouzské "part essentielle". Tento rozdíl zřejmě vedl podle Komise k odlišným interpretacím.

Stanovisko Komise nabídlo šalamounské řešení problematiky kvantitativního a kvalitativního hlediska posuzování výrazu „podstatná část věci“, a to konstatováním, že kvantitativní hledisko je primární při určení, zda má jít o smlouvu spadající do rozsahu Úmluvy. Pro případy, kdy toto kvantitativní hledisko nelze použít nebo to vzhledem k okolnostem případu není vhodné, a to např. v případě, kdy obě složky mají přibližně stejnou cenu, je nutné použít hledisko kvalitativní. Komise také

---

¹⁷⁵ CISG-AC Opinion no 4, Contracts for the Sale of Goods to Be Manufactured or Produced and Mixed Contracts (Article 3 CISG), 24 October 2004 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op4.html>, na jeho přípravě se

odmítla pokus paušalizovat pojem „podstatná část - substantial part“ odkazem na procentní vyjádření a zdůraznila, že obsah tohoto pojmu je nutné nacházet v každém konkrétním případě. Nejednotnost rozhodnutí posuzujících případy související s čl. 3 odst. 1 začala podle Stanoviska rozsudkem francouzského soudu v Chambéry ze dne 25. 5. 1993 (skutkový základ uveden shora).

Komise se ve svém Stanovisku vyjadřuje i k problematice předávaného know-how. Konstatuje, že pod rozsah Úmluvy spadají smluvní vztahy, kde kupující předává prodávajícímu projektovou dokumentaci, popř. technickou specifikaci, výrobní postup nebo návod k výrobě požadovaného zboží, avšak ne v každém případě. Tam kde je předávané know-how chráněno průmyslovým nebo duševním vlastnictvím třetí osoby (tj. osoby odlišné od kupujícího a prodávajícího) nemůže být takový vztah považován za kupní smlouvu spadající do rozsahu Úmluvy, a to z důvodu znění čl. 42 odst. 2 písm. b) a také v případě, kdy poskytnuté know-how zvyšuje cenu vyrobeného zboží.

Z daného vyplývá, že se mohou objevit tři druhy transakcí¹⁷⁶:

- know-how, které je dodáno kupujícím, nezvyšuje cenu prodávajícího výrobku, v těchto případech se Úmluva aplikuje,
- know-how zvyšuje hodnotu věci, avšak ne podstatně; Úmluva se aplikuje,

---

podíleli: Schlechtriem, Bonell, Garro, Goode, Lebedev, Viscasillas, Ramberg, Schwenzler, Sono, Witz .

¹⁷⁶ Fairlie, D.: A Commentary on Issues Arising under Articles 1 to 6 of the CISG (with special reference to the position in Australia), 2005, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/fairlie.html> .

- dodávané know-how je podstatnou částí výrobního procesu a zvyšuje cenu výsledného produktu; takový vztah je vyloučen z rozsahu Úmluvy.

Není pochyb o tom, že budou existovat případy, kdy bude obtížné určit, kam má být konkrétní vztah zařazen.

Stanovisko Komise dále uvádí, že za věc nutnou pro výrobu zboží ve smyslu čl. 3 odst. 1 nejsou považovány věci, které nejsou přímo nutné pro výrobu, když jako příklad je uváděn negativ při tisku a výrobě knih (k tomu srov. případ uvedený u pozn. 170), kde byly tyto věci označeny jako technická specifikace. Avšak jak již bylo uvedeno za věc nutnou pro výrobu objednané věci je Stanoviskem Komise považována projektová dokumentace, technologický postup, návod k výrobě, ale také technická specifikace (k tomu srov. případy uvedené u pozn. 164 a 167). Vzhledem k tomu, že nejde o právní pojmy, nemusí nepřesné používání těchto termínů způsobit nejednotnost v rozhodování, pokud se bude posuzovat skutkový základ. V konkrétním případě však nepovažují za rozdíl, je-li dodáván kupujícím tiskový podklad (bez uvedení, zda jde o technickou specifikaci, upřesnění či cokoli jiného) a je-li kupujícím dodáváno vyobrazení požadované podoby obuvi. V obou případech jde o znázornění výsledné podoby předmětu smluvního vztahu mezi kupujícím a prodávajícím.

Důvodem pro rozdílné posuzování těchto dvou situací pro mne není ani to, že součástí projektové dokumentace (např. pro výrobu konektorů - případ u pozn.č. 164) může být technologický postup výroby navrhované věci, a to z důvodu, že takový technologický postup vypočítává výrobní operace, které je nutné

učinit, avšak neuvádí konkrétní výrobní prostředky pro zhotovení jednotlivých operací.

Z daného důvodu vidím odlišné zdůvodnění pro obě situace jako problematické. Domnívám se, že obě skupiny předávaných věcí by měly být posuzovány jako předávané věci ve smyslu čl. 3 odst. 1.

Smíšené smlouvy

Čl. 3 odst. 2: Tato Úmluva se nepoužije na smlouvy, v nichž **převažující část** (angl. preponderant part) závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb.

Takovéto rozhraničení předchozí úmluvy (ULIS a ULF) neobsahovaly. Čl. 3 odst. 2 se snaží vymezit hranici mezi smlouvou o koupi zboží ve smyslu Úmluvy, která zároveň obsahuje závazek prodávajícího k vykonání prací či služeb a smluvním vztahem, který již pod rozsah Úmluvy nespadá, protože je kvalifikován jako jiná smlouva než kupní, např. smlouvu o dílo, smlouvou o vykonání prací, poskytnutí služeb, popřípadě smlouvou o dodávce investičního celku nebo smlouvou o dodávce na klíč. Takovýmto hraničním případem může být situace, kdy se prodávající zavazuje dodat např. stroje, které se zároveň zavazuje uvést do provozu popřípadě dohlédnout na odborné uvedení do provozu jinou osobou.

Schlechtriem uvádí, že v takových případech, kdy ekonomická hodnota závazku k dodání práce či služeb převažuje,

za což považuje podíl na celkové ceně vyšší než 50 %, jde o smlouvu, která nespadá do rozsahu Úmluvy.¹⁷⁷ Tento přístup použila ve svém rozhodnutí č. 7153/1992 Mezinárodní obchodní komora v Paříži¹⁷⁸. Při rozhodování, zda smlouva spadá podle čl. 3 odst. 2 do rozsahu Úmluvy, byla v tomto případě zohledněna výše fakturovaných částek za dodaný materiál a odvedenou práci, když obsahem smlouvy bylo zajištění materiálu a jeho následné sestavení do podoby konstrukce hotelu.

Enderlein a Maskow¹⁷⁹ podobně jako Schlechtriem uvádí, že pojem „převažující část“ je nutné vnímat jako část závazku převyšující polovinu celkového závazku a dále konstatují, že tento pojem je podobný jako pojem „podstatné části“ použitý v čl. 3 odst. 1 Úmluvy avšak s tím rozdílem, že je větší. Toto stanovisko vyvozují z odmítnutého návrhu Velké Británie při přípravě Úmluvy, který požadoval, aby se text „preponderant part“ nahradil pojmem „major part of the value“ (o jednotlivých návrzích znění čl. 3 viz. kapitola 7.3.). Z uvedeného je patrné, že doporučená řešení byla tzv. kvantitativním hodnocením pojmu „převažující část“.

V souvislosti s interpretací čl. 3 odst. 2 je možné položit otázku, jak přistupovat k tzv. smlouvám o dodávce na klíč (tzv. „turn-key“ smlouvy). Názory jednotlivých teoretiků

¹⁷⁷ Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 39.

¹⁷⁸ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/927153i1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 26.

¹⁷⁹ Enderlein, F., Maskow, D.: International sales law, 1992, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html#art033a> .

jsou opět protichůdné. Někteří¹⁸⁰ konstatují, že tyto smlouvy je nutné automaticky vyloučit z rozsahu působnosti Úmluvy a jiní uvádí¹⁸¹, že je nutné je vyloučit pouze takové smlouvy o dodávce na klíč, kde je převažující závazek prodávajícího v provedení práce nebo dodání jiné služby. S ohledem na znění čl. 3 odst. 2 se domnívám, že je nutné vždy posuzovat konkrétní obsah smluvního vztahu mezi stranami a nelze takový smluvní vztah automaticky vylučovat z rozsahu aplikace Úmluvy jen proto, že je tak smluvními stranami označen, nebo z důvodu, že právo, kterým se smluvní vztah mezi stranami řídí, takovou smlouvu o dodávce na klíč zná jako speciální smluvní typ.

Před přijetím Úmluvy, resp. k návrhu Úmluvy, který byl předložen jednotlivým zemím k připomínkám, byl vydán Sekretariátem Komise komentář ke každému navrhovanému článku. U tohoto ustanovení (jak již bylo výše uváděno) Sekretariát zdůraznil, že tento článek se nedotýká určení, zda závazky strany smlouvy uvedené v jednom dokumentu jsou ve skutečnosti vyjádřením jedné nebo dvou samostatných smluv. Tato otázka (tedy, zda závazky prodávajícího o prodeji zboží a dodávce služeb mají být považovány za dvě samostatné smlouvy, musí být řešena podle pravidel národního práva, které určí kolizní normy.

---

¹⁸⁰ Richards, B. J.: Contracts for the International Sale of Goods: Applicability of the United Nations Convention, 69 Iowa Law Review, říjen, 1983, s. 209-240, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/richards.html> .

¹⁸¹ Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 40.

Schlechtriem nejprve¹⁸² zastával názor shodný se stanoviskem Sekretariátu Komise k návrhu Úmluvy, avšak zároveň zdůrazňoval aspekt vůle stran. V pozdějším komentáři však uvádí¹⁸³, že tato otázka by se měla posuzovat primárně podle konstrukce Úmluvy a ne podle národního práva. Dále konstatuje, že tato nejasnost v praxi nezpůsobí mnoho problémů, protože pro posouzení samostatnosti smluv je v obou případech rozhodná vůle stran smlouvy. Nicméně dodává, že liberální interpretace Úmluvy, která přistoupí ke smluvnímu vztahu obsahujícímu jak dodání zboží tak vykonání práce popř. dodání služeb jako ke smlouvě jediné, musí být provázena úvahou, zda ustanovení Úmluvy konstruované primárně pro koupi zboží jsou vhodná i pro závazek k provedení služby popř. vykonání práce.

Podobně Ferrari konstatuje, že považuje za vhodnější posuzovat samostatnost smluv podle zásad obsažených v Úmluvě a ne podle národního práva určeného kolizní normou. Konstatuje, že opačným přístupem by nebyl splněním interpretační požadavek Úmluvy stanovený v čl. 7 odst. 1, který má zohledňovat potřebu podpory jednotnosti při použití Úmluvy.¹⁸⁴

¹⁸² Schlechtriem, P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Manz, Vienna: 1986, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem.html#a16>

¹⁸³ Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 40.

¹⁸⁴ Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html> .

Judikatura k čl. 3 odst. 2 Úmluvy

Rozhodnutí francouzského soudu¹⁸⁵ v Grenoblu ze dne 26. 4. 1995 aplikovalo Úmluvu podle čl. 3 odst. 2 na případ, kdy mezi stranami byla uzavřena smlouva, ve které se prodávající zavázal převést na kupujícího starší smontovatelnou halu, kterou se zároveň zavázal rozebrat na součásti. Soud aplikaci Úmluvy odůvodnil tím, že cena za vykonané práce odpovídá podílu ve výši 25 % na celkovém závazku prodávajícího.

Rozhodnutí vůbec neřešilo otázku, zda jde o dvě samostatné smlouvy popřípadě o smlouvu jedinou.

Úmluva byla aplikována také v rozhodnutí francouzského soudu¹⁸⁶ v Paříži ze dne 14. 6. 2001 na závazek prodávajícího zhotovit a dodat 128 ozdobných skleněných panelů k výstavbě části hotelu. Soud konstatoval, že závazek prodávajícího ke zhotovení ozdobných skel není závazek k vykonání práce nebo dodání služby podle čl. 3 odst. 2. Skutkový stav byl projednáván v dalším stupni u francouzského nejvyššího soudu¹⁸⁷, avšak ne z důvodu, že by byla sporná aplikace Úmluvy, toto žádná strana nezpochybňovala.

Skutkový základ případu však podle mého názoru směřuje spíše k aplikaci Úmluvy podle čl. 3 odst. 1 a ne podle čl. 3 odst. 2, protože jde o závazek k dodání zboží (ozdobných skleněných panelů jako movitého zboží), které bude teprve vyrobeno. Nedomnívám se, že smyslem čl. 3 odst. 2 Úmluvy je

¹⁸⁵ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/950426f2.html>

¹⁸⁶ Rozhodnutí nejvyššího soudu ve Francii ze dne 24. 9. 2003, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/010614f1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 481.

¹⁸⁷ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/030924f1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 494.

vyčíslovat cenový podíl vykonané práce u zboží, které se má teprve vyrobit. Je samozřejmé, že zboží, které ještě neexistuje a které se má dodat se musí vyrobit. Opačná interpretace by popřela smysl ustanovení čl. 3 odst. 1.

Úmluva však nebyla aplikována¹⁸⁸ na závazek mezi stranami, ve kterém se řešil nárok na zaplacení ceny dodané marketingové studie. Soud konstatoval, že Úmluva se v daném případě nepoužije, protože smyslem vztahu mezi žalobcem a žalovaným nebylo předání papíru (tedy zboží ve smyslu Úmluvy), ale právo využívat intelektuální závěry zachycené na tomto papíru, které nejsou zbožím ve smyslu Úmluvy, protože se nejedná o movitou věc.

Rozhodnutí belgického soudu¹⁸⁹ ze dne 4. 2. 2004 aplikovalo Úmluvu na smluvní vztah mezi stranami spočívající v dodání zboží a dále vykonání prací, které nepřevyšovaly závazek k dodání zboží. Toto rozhodnutí je zajímavé z toho důvodu, že zde soud konstatoval, že lhůta pro uplatnění práva kupujícího podle čl. 38 a 39 Úmluvy se vztahuje i na část smlouvy ohledně provedené práce.

Jestliže tedy dojde k určení, že smluvní vztah mezi stranami se řídí Úmluvou, byť obsahuje závazek k vykonání práce, použijí se pro stanovení práv a povinností stran ve vztahu k závazku vykonání práce ustanovení Úmluvy. Tam, kde potřebné ustanovení chybí a problém tedy nelze řešit ani podle obecných zásad, na kterých Úmluva spočívá, je nutné podle čl. 7

¹⁸⁸ Rozhodnutí německého soudu v Kolíně ze dne 26. 8. 1994, <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/940826gl.html> .

¹⁸⁹ <http://www.law.kuleuven.ac.be/ipr/eng/cases/2004-02-04f.html>

odst. 2 použít ustanovení právního řádu rozhodného podle ustanovení mezinárodního práva soukromého.

Rozhodnutí německého soudu¹⁹⁰ v Mainz ze dne 26. 11. 1998 posoudilo jako kupní smlouvu skutkový stav, ve kterém se prodávající kromě dodání válce na výrobu tenkého papíru zavázal toto zboží odeslat do místa určeného kupujícím, tam nainstalovat, dále pojistit toto zboží do doby uvedené do provozu, když ve sjednané ceně byly zahrnuty i případné práce. Soud konstatoval, že podle čl. 3 odst. 2 Úmluvy nedošlo k vyloučení kupní smlouvy a dále, že závazek k dodání produktu je závazkem hlavním, kdežto instalace, doprava a jiné služby jsou závazkem podřízeným.

Rozlišování který závazek je hlavní a který vedlejší může být dovozován podle mne i z toho, zda závazek k vykonání práce popřípadě poskytnutí služby může být poskytnutý i jiným subjektem odlišným od prodávající, a to bez ovlivnění kvality předmětu smlouvy. Závazek k zajištění transportu, balení, pojištění obvykle nezmění kvalitu převáděného zboží. Domnívám se, že tyto závazky ani nemohou změnit povahu kupní smlouvy. Jako příklad mohu konstruovat případ, kdy je dodáváno relativně levné zboží, kdy cena jeho transportu a pojištění převyšuje cenu za dodané zboží. S ohledem na kvalitativní posouzení případu, kdy kvantitativní posouzení by v daném případě bylo zřejmě nevhodné, se pak Úmluva aplikuje. To mě navádí k otázce, zda vůbec závazky k zajištění dopravy, balení a pojištění vůbec zahrnovat do rozsahu závazků, které se mají posuzovat ve vztahu k dodávanému zboží.

---

¹⁹⁰ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/981126g1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 346.

Tato otázka však není na místě u závazku k instalaci dodaného zboží popř. uvedení do provozu. V některých případech totiž daný závazek nemůže být splněn jiným subjektem než prodávajícím a tak takový závazek není možné považovat za závazek podřízený závazku k dodání zboží a podle okolností případu tak nemusí být ani Úmluva aplikována.

Rozhodnutí německého soudu¹⁹¹ v Mnichově ze dne 3. 12. 1999 označilo za kupní smlouvu podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy smluvní vztah, ve kterém došlo k objednavce výrobní jednotky na výrobu oken, když kupující část této jednotky dodával sám a prodávající se kromě dodání zbývajících částí zavázal výrobní jednotku dodat do sídla kupujícího a tam ji smontovat. Soud rozhodl, že část věcí poskytnutých kupujícím nebyla podstatná a to ani z hlediska hodnoty ani hlediska funkce, a dále uvedl že aplikace Úmluvy není vyloučena ani podle čl. 3 odst. 2, protože smontování výrobní jednotky netvořilo převažující část závazku prodávajícího z důvodu, že hodnota práce instalace je jen malá v porovnání s celkovou cenou a navíc kupující měl hlavní zájem na dodání výrobní jednotky a nikoli na její instalaci.

Rozhodnutí německého soudu¹⁹² v Mnichově ze dne 16. 11. 2000 stanovilo, že dodání a instalace objednaného vybavení pizzerie, které bylo upraveno podle požadavků objednatele, je kupní smlouvou ve smyslu Úmluvy, a to mj. z důvodu konstrukce smlouvy, která obsahovala individualizaci každého jednotlivého dílu pro vybavení pizzerie s uvedením ceny za tento díl, kdežto jiné závazky jako instalace dodaného vybavení a doprava byly

---

¹⁹¹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/991203g1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 430.

stanoveny jednou souhrnnou položkou. Soud konstatoval, že závazek k dodání vybavení je hlavní a tento fakt nemění ani délka doby nutná pro instalaci vybavení (dodávaného zboží) ani skutečnost, že jednotlivé vybavení bylo upravováno podle požadavků kupujícího. Soud v odůvodnění konstatoval, že při rozhodování přihlédl i ke skutečnosti, že dodávané vybavení bylo standardním prodejním sortimentem dodavatele.

Argumentace standardním sortimentem prodávajícího je podle mne nadbytečná, protože z hlediska aplikace Úmluvy je nerozhodné, zda je zboží již vyrobeno popřípadě teprve vyrobeno bude, byť podle požadavků kupujícího.

Rozhodnutí švýcarského soudu¹⁹³ v Zug ze dne 25. 2. 1999 označilo za kupní smlouvu podle Úmluvy smluvní vztah, ve kterém se prodávající zavázal dodat střešní krytinu a tuto namontovat. Soud na základě předložených faktur konstatoval, že náklady na práci nebyly vyšší než dodávka střešní krytiny a že tato střešní krytina je věc hmotná, takže takový vztah není vyloučený z rozsahu Úmluvy.

V anglickém textu zveřejněném v systému CLOUT se překvapivě objevuje termín „substantionally“, který je charakteristický pro čl. 3 odst. 1 a nikoli pro čl. 3 odst. 2 (celý relevantní text CLOUT č. 327: „In its default judgemet, the court applied the CISG, since the labour costs were not substantially higher than costs of the supplies (article 3 (2) CISG).“ Tato věta však není použita v textech¹⁹⁴ zveřejněných

¹⁹² <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/001116g1.html>

¹⁹³ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990225s1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 327.

¹⁹⁴ <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=411&step=FullText>.

v systému UNILEX a CISGW3. Je možné se domnívat, že jde o nepřesně provedený výtah z daného rozhodnutí.

Z rozhodnutí nevyplývá způsob posouzení předmětu smlouvy jako zboží ve smyslu Úmluvy. Je sice zřejmé, že střešní krytina je věcí movitou, avšak za situace, kdy jiná rozhodnutí ve svém odůvodnění zohledňují předmět smluvního vztahu podle účelu, kterého chtěly strany dosáhnout (např. případ uvedený u pozn. č. 168, kde se konstatuje, že kupující měl hlavní zájem na dodání výrobní jednotky a nikoli na její instalaci) a hodnotí se tedy předmět tzv. hlavních závazků, bylo by v případě dodání a smontování střešní krytiny vhodné, aby se soud zabýval i touto otázkou. Za hypotetické situace, kdy je prodávající dodavatelem střešní krytiny se speciálním technologickým postupem pro jeho zapracování do konstrukce střechy, kdy správnost provedení pokládky této krytiny garantuje pouze prodávající jako výrobce, by se dalo dovozovat, že smyslem vztahu mezi prodávajícím a kupujícím je zhotovení popřípadě rekonstrukce střechy, tedy oprava věci nemovité, což by již nešlo kvalifikovat podle Úmluvy jako dodání movité věci a provedení dalšího závazku spočívajícího ve vykonání prací podle čl. 3 odst. 2 a aplikace Úmluvy by měla být podle mého názoru odepřena.

Rozhodnutí Mezinárodní obchodní komory v Paříži¹⁹⁵ č. 7153/1992 konstatovalo, že smlouva mezi stranami, jejímž obsahem je obstarání materiálu a jeho následné sestavení v konstrukci hotelu je smlouvou, na kterou se aplikuje Úmluva. Při rozhodování zda smlouva spadá podle čl. 3 odst. 2 do

---

¹⁹⁵ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/927153i1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 26.

rozsahu Úmluvy se zohlednila výše fakturovaných částek za dodaný materiál a odvedenou práci.

U tohoto rozhodnutí lze zopakovat opět úvahu o účelu smlouvy, tj. zda bylo cílem smluvních stran dodání movitých věcí nebo zhotovení nemovité věci.

Rozhodnutí ruské arbitráže¹⁹⁶ ze dne 30. 5. 2000 posoudilo vztah mezi stranami jako kupní smlouvu podle čl. 3 odst. 2 Úmluvy, když obsahem závazku byla nejen dodávka materiálu ale také provedení služeb v oblasti stavebního inženýrství jako např. zhotovení realizační studie, geodetické studie, konstrukční práce a uvedení do provozu. Tribunál ze vzájemného poměru cen dodaného materiálu, který převyšoval 50 % a poskytnutých služeb dovodil aplikaci Úmluvy.

Stanovisko Komise k čl. 3 odst. 2 Úmluvy

Stanovisko Komise¹⁹⁷ k čl. 3 kromě doporučení k nejednotné interpretaci čl. 3 odst. 1 uvedlo také svá doporučení vůči odst. 2 tohoto článku.

Zejména Komise upozorňuje na nevhodnost interpretace, která stanoví 50ti % hranici pro posouzení závazku k dodání zboží a závazků k vykonání práce či poskytnutí služeb. Tuto nevhodnost zdůvodňuje tím, že případy, kdy je ekonomická hodnota závazku k vykonání práce v těsné blízkosti nad hranicí

¹⁹⁶ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000530r1.html> .

¹⁹⁷ CISG-AC Opinion no 4, Contracts for the Sale of Goods to Be Manufactured or Produced and Mixed Contracts (Article 3 CISG), 24 October 2004 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op4.html>, na jeho přípravě se podíleli: Schlechtriem, Bonell, Garro, Goode, Lebedev, Viscasillas, Ramberg, Schwenzer, Sono, Witz .

50 %, nemohou být automaticky vyloučeny z rozsahu Úmluvy. Komise tedy nedoporučuje vztahovat pojem „převažující část - preponderant part“ k nějakému konkrétnímu procentnímu vyjádření. Při interpretaci tohoto pojmu se má stejně jako v čl. 3 odst. 1 u pojmu „podstatná část - substantial part“ primárně použít kvantitativní hledisko tj. hledisko ekonomické hodnoty závazků a pouze tam, kde je toto hledisko podle okolností nevhodné nebo nelze tuto hodnotu určit, se má použít kvalitativní hledisko.

Stanovisko Komise dále zmiňuje nepřesný překlad arabské a francouzské verze čl. 3 odst. 2 podtržené v části „Tato Úmluva se nepoužije na smlouvy, v nichž převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytování služeb“, když tyto verze obsahují jednotné číslo místo množného čísla.

Současné nedostatky aplikace čl. 3 Úmluvy

V uvedených rozhodnutích většinou není zmiňováno, že došlo k určení, že dohodnuté závazky stran jsou smlouvou jedinou popřípadě více smlouvami, a to ačkoli u právních teoretiků¹⁹⁸ existuje obecná shoda o tom, že řešení tohoto problému je záležitostí interpretací smlouvy.

¹⁹⁸ Schlechtriem, P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Manz, Vienna: 1986, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem.html#a16>, Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998, s. 40, Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995, 1-126, <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/2ferrari.html>

Dále se v některých soudních rozhodnutích nesprávně dovozuje vztah mezi čl. 3 odst. 1 a odst. 2 s odkazem na charakter zboží, které je buď vyráběno sériově nebo na zakázku.

Jak jsem již uvedla, nepovažuji za vhodné, aby se do rozsahu závazků, které se poměřují podle čl. 3 odst. 2 s dodáním zboží, zahrnovaly i takové závazky, které nemění charakter kupní smlouvy, jako je závazek k dodání zboží, balení nebo pojištění.

8. Doporučení pro praxi

Z podaného přehledu judikatury a jednotlivých právních názorů je možné dovodit doporučení pro sestavování mezinárodních kupních smluv, u kterých zpracovatel chce, aby se řídily Vídeňskou úmluvou. Především je nutné vyjít ze samotné definice mezinárodní kupní smlouvy a jednotlivé prvky této definice ve smlouvě zohlednit.

Označení subjektů

Při jednání o uzavření smlouvy je vhodné, aby smluvní strany dodržovaly formální požadavky na označení jednajících subjektů, ze kterého je patrné kdo jedná, dále kde má subjekt sídlo popř. místo podnikání (význam patrný v rozhodnutí německého soudu ve Stuttgartu - srov. pozn. 140). Takový přístup by měl být samozřejmostí při jakékoli prezentaci podnikatele, ať už v tištěných prospektech, na webových stránkách, ve struktuře e-mailových adres zaměstnanců nebo na obchodních listinách. Rozhodnutím švýcarského soudu¹⁹⁹ v Aargau ze dne 11. 6. 1999 byla žalované společnosti uložena povinnost zaplatit neuhrazené faktury, které byly vystaveny na jméno společnosti, od které žalovaný koupil část podniku. Zbývající část podniku, která nebyla prodána, se přejmenovala. V době podání žaloby tedy neexistoval subjekt, který měl shodné označení jako subjekt uvedený na fakturách. Žalovaná společnost ačkoli se její označení odlišovalo od názvu společnosti, jejíž část podniku koupila, však ve své praxi používala hlavičkové

¹⁹⁹ <http://cisgw3.law.pace.edu/cases/990611s1.html>, registrováno v systému CLOUT pod č. 333.

papíry společnosti, jejíž část koupila a jejíž název již neexistoval, resp. byl jiný.

Protože mezinárodní prvek ve Vídeňské úmluvě zakládá subjektivní prvek, tedy umístění sídla smluvních stran a nikoli objektivní prvek, je tak patrný význam správného označování smluvních stran. Dále je možné již při sestavování smlouvy vyloučit nejistotu o mezinárodním prvku smlouvy v případě kolize více míst podnikání některé ze smluvních stran, a to určením místa podnikání, které je v nejužším vztahu se smlouvou a jejím plnění. Přitom je nutné brát v úvahu,

- zda posuzovaná složka podnikatele je stabilní obchodní organizací (nestačí tedy dočasné zdržení se v konkrétním místě jako např. prodejní stánek na výstavě),
- zda posuzovaná složka podnikatele fakticky vyvíjí obchodní aktivitu,
- zda tato složka podnikatele má míru nezávislosti,
- zda tato složka má nejužší vztah ke smlouvě popřípadě jejímu plnění,
- zda smluvní strana měla možnost se seznámit se skutečnostmi, které tvoří mezinárodní povahu smlouvy.

Účel smlouvy

Má-li být smlouvou založen kromě závazku k dodání zboží také závazek popř. závazky k vykonání prací popř. poskytnutí služeb, je z uvedeného účelu smlouvy možné dovodit, popřípadě je v něm přímo uvedeno, na které části smlouvy mají smluvní strany hlavní zájem (hlavní závazek smlouvy) a který závazek je akcesorický. Účel smlouvy zohlednil při svém rozhodování německý soud v Kolíně (srov. případ uvedený u pozn. 188), k určení charakteru smlouvy jako smlouvy kupní díky určení

povinnosti strany jako hlavního závazku došlo v rozhodnutí německého soudu v Mnichově (srov. případ uvedený u pozn. 192) a dále rozhodnutí německého soudu v Mainz (srov. případ uvedený u pozn. 190).

Předmět smlouvy

Úmluva se omezuje na koupi zboží, které je povahy movité, a to v době dodání kupujícím. Z důvodu tohoto časové určení pak mohla být vynesena shora uvedená rozhodnutí (např. rozhodnutí švýcarské soudu v Zug - srov. případ uvedený u pozn. 193 a dále rozhodnutí ruské arbitráže - srov. případ uvedený u pozn. 196), kde smluvní vztah byl tvořen více závazky, a to závazkem k dodání zboží a dále závazkem k vykonání práce s tímto dodaným zbožím, když po vykonání těchto prací vznikla z dodaného zboží nová věc nemovitá, popř. byly movité věci zapracovány do již stávající nemovitosti jako její trvalá součást.

Čl. 3 tedy do rozsahu Úmluvy zahrnuje mimo klasickou koupi věci již existující i koupi zboží, které bude vyrobeno na zakázku a dále tzv. smíšené smlouvy, a to za předpokladu, že jsou splněna kritéria tam stanovená.

U věcí vyrobených na zakázku musí být splněno, že kupující strana nedodá podstatnou část věcí nutných pro výrobu či zhotovení vyráběné věci. Pod rozsah dodávaných věcí kupujícím se zahrnují pouze věci, které se použijí k výrobě objednaného zboží (nezahrnují se tedy věci nutné k balení, sestavení, uvedení do provozu apod.), když interpretace „podstatné části“ se provádí primárně pomocí kvantitativního hlediska, tj.

poměření ceny věcí dodaných kupujícím a ceny věcí dodaných prodávajícím. Nelze-li toto hledisko použít, popř. je-li nevhodné, použije se kvalitativní hledisko určení podstatné části, které zohledňuje význam poskytnutých věcí kupujícím, popř. úmysl stran ohledně uzavřené smlouvy. Při kvantifikaci podstatné části předávaných věcí nelze dopředu určit jediné správné procento, které bude tvořit danou hranici a proto je nutné každý případ posuzovat individuálně.

Podobně spadají pod rozsah Úmluvy tzv. smíšené smlouvy, které kromě závazku dodání zboží zahrnují i závazek k vykonání práce popř. poskytnutí služby, který však netvoří převažující část závazku prodávajícího. Při interpretaci „převažující části“ se opět primárně uplatní kvantitativní hledisko a nelze-li toto použít popř. je-li to nevhodné, využije se kvalitativní hledisko. Opět nelze dopředu určit přesnou hranici, při které lze říct, že již jde o převažující část závazku a proto je nutné každý případ posuzovat individuálně.

Pro posouzení obou hledisek (jak podstatné části, tak převažující části) je vhodné, aby smlouva obsahovala popis těch částí závazků, které mohou způsobit odlišnou kvalifikaci smlouvy jako smluvního typu, případně jejich význam pro strany smlouvy a samozřejmě pokud možno cenu za tyto části. O problematice kalkulací se ještě zmíním v dalším textu.

Ve vztahu k předmětu smlouvy však byla výše shrnuta pravidla, která jsou dovozována z textu Vídeňské úmluvy. Vzhledem k tomu, že je Úmluva je charakteristická široce akceptovanou zásadou smluvní volnosti stran, kdy mohou smluvní

strany vyloučit použití této Úmluvy, nebo, s výjimkou čl. 12, kteréhokoli jejího ustanovení nebo její účinky změnit, je možné dosáhnout aplikace Úmluvy i v některých případech, které jsou Úmluvou vyloučeny.

Uvádí se²⁰⁰, že zásada smluvní volnosti má své limity, protože je považováno za problematické smluvní rozšíření rozsahu aplikace Úmluvy na věci výslovně vyloučené v čl. 2, a to z důvodu existence nutně použitelných pravidel jednotlivých vnitrostátních právních řádů. Tento rezervovaný postoj však již nezaznívá²⁰¹ ve vztahu k čl. 3 a Schlechtriem²⁰² dokonce výslovně uvádí, že lze smluvně rozšířit rozsah aplikace Úmluvy i na případy, kdy převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytnutí služeb. Je tedy možné smluvně dohodnout, že smluvní vztah, kde podíl závazků k vykonání práce popř. poskytnutí služby tvoří „převažující část“ závazků prodávajícího, ačkoli je podle textu Úmluvy z rozsahu vyloučen, bude řízen Úmluvou.

Cena

Již bylo několikrát zmíněno, že charakter transakce (tj. zda půjde výlučně o kupní smlouvu ve smyslu Úmluvy nebo o mezinárodní smlouvu o dílo) ovlivňuje stanovení ceny ve smlouvě (srov. případy uvedené u pozn. č. 168, 185, 192, 193, 195). Je vhodné tedy uvažovat o stanovení ceny nikoli jedinou souhrnnou položkou, což na jedné straně může vyjadřovat vůli, aby smluvní

---

²⁰⁰ Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991, s. 129 - 133.

²⁰¹ shodně s pozn. 200.

vztahy mezi stranami byly posuzovány jako jediná smlouva, avšak na druhé straně to může vést ke kvalifikaci daného vztahu jako smlouvy o dílo, ale o rozepsání cen za jednotlivé položky zvlášť. A to samostatně pro dodávané zboží a samostatně pro jednotlivé závazky prodávajícího, tedy zvlášť např. cenu za instalaci dodaného zařízení, cenu za balení, transport, pojištění, za zaškolení personálu kupujícího, cenu za testování. Je však pochopitelné, že prodávající například tyto informace v jednotlivých položkách nemusí chtít poskytnout. Je obvyklou praxí, že i při velmi podrobném položkovém rozpočtu, který je podkladem pro jednání o uzavření smlouvy, jsou kombinovány v jedné položce jak cena práce tak cena dodaného materiálu. Tvůrci programů pro tvorbu položkových rozpočtů²⁰³ toto zohledňují a již předem definují kromě základních položek, které jsou tvořeny pouze cenou za konkrétní práci popř. materiál, i tzv. agregované položky, které souhrnně uvádí jednotkovou cenu obsahující jak materiál tak práci na zpracování tohoto materiálu.

Není jednoznačně přijímáno, zda pod rozsah Úmluvy spadají tzv. barterové transakce. Pokud tedy smluvní strany chtějí za dodané zboží platit jiným zbožím, je vhodné uvažovat o tom, zda jejich požadavkům budou dostačovat dvě samostatné kupní smlouvy, ve kterých bude uvedena konkrétní finanční částka, když případný zápočet by byl vyhotovován podle práva určeného kolizními ustanoveními mezinárodního práva soukromého.

---

²⁰² Schlechtriem P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sales of Goods, Manz, 1986, dostupné rovněž <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/slechtriem.html#a4>

Volba práva a výběr místa pro vedení sporu

Pokud je smlouva sestavována se záměrem, aby byla řízena Vídeňskou úmluvou, považují za vhodné, aby vůle stran ohledně Úmluvy byla vyjádřena výslovně, a to i v případech, kdy pro aplikaci Úmluvy je dostačující volba práva státu, které Úmluvu obsahuje.

Při výběru práva státu nestačí informace o tom, zda daný stát je smluvním státem Úmluvy, ale je nutné vyhodnotit stav výhrad a prohlášení daného státu podle čl. 92 - 96.

Případný výsledek sporu (zejm. v případě nedošlo-li stranami k volbě práva) může ovlivnit i místo, ve kterém bude spor z mezinárodní kupní smlouvy projednáván. Otázka výběru místa vedení sporu však přesahuje téma této práce.

---

²⁰³ RTS, a.s. a jejich produkt BUILDpower, ÚRS PRAHA, a.s. a jejich produkt KROS plus, FIRST, s.r.o. a jejich produkt RSV a další.

9. Závěr

Při sestavování mezinárodní kupní smlouvy popř. smlouvy o dílo je možné díky zásadě smluvní volnosti upravit vztah mezi smluvními stranami podle jejich potřeby. Tou může být třeba maximální jednoduchost smlouvy, jindy naopak velmi podrobná úprava všech práv a povinností stran. Někdy smluvním stranám může dokonce záležet na formálním pojmenování smlouvy. V této souvislosti nelze nezmínit vnitrostátní praxi, kdy podnikatelé preferovali uzavírání smlouvy o dílo na tzv. stavební práce z důvodu nižšího zdanění transakce daní z přidané hodnoty namísto kupní smlouvy na dodání movité věci a samostatné smlouvy o instalaci tohoto zboží.

Vídeňská úmluva je vynikající nástroj, který může pomoci požadavky jednotlivých podnikatelů splnit. Úmluva má stále širší uplatnění nejen díky stále se rozšiřujícímu okruhu smluvních států, ale také díky zvyšující se míře informovanosti o výhodách Úmluvy. Komise UNCITRAL tuto Úmluvu propaguje a informační systém, který vytvořila, je dobrým základem k dosahování požadované jednotnosti při interpretaci Úmluvy a tím i právní jistoty stran o případném rozhodnutí jejího možného sporu.

Domnívám se, že by bylo vhodné, kdyby Komise zaměřila svou pozornost také na spolupráci s jednotlivými mezinárodními svazy podnikatelů, které vydávají pro své členy doporučené vzory smluv, všeobecných podmínek a návodů k těmto dokumentům. Protože jsou podnikatelé jako členové těchto svazů lépe informováni o existenci doporučených smluv vydaných jejich

svazem, využívají ve své praxi právě tyto vzory, které ale nemají povahu unifikované přímé normy jako Vídeňská úmluva. Činnost svazových organizací tak ve svém důsledku oslabuje rozsah používání Úmluvy a případné spory mohou být nakonec finančně náročnější, protože kromě práva určeného mezinárodním právem soukromým je nutné zkoumat mnohdy obsáhlé smlouvy spolu s všeobecnými podmínkami, které jsou pravidelně přikládány. Bylo by vhodné, kdyby existovala k nejvýznamnějším vzorovým dokumentům těchto organizací studie, která by označovala rozsah jejich překrytí s Vídeňskou úmluvou a tím by i stanovila části vzorových dokumentů, které jsou pro danou oblast unikátní. Tak by mohlo být dosaženo zjednodušení kontraktačního procesu kombinací pravidel Vídeňské úmluvy a definovaných speciálních pravidel jednotlivých oborů.

Dále se domnívám, že by bylo přínosem, kdyby Komise vypracovala stanovisko k problematice *lex mercatoria* resp. jejího vztahu k Úmluvě. Vzhledem k tomu, že se tento pojem objevuje v komentářích ale i v rozhodnutích k Úmluvě, má praxe tendenci s tímto pojmem pracovat, a to i v situaci, kdy neexistuje jednotná definice tohoto pojmu.

V souvislosti s problematikou mezinárodní smlouvy o dílo docházím k závěru, že v současné době není potřeba vyvíjet iniciativu, která by danou oblast unifikovala v podobě přímé normy jako je tomu u Vídeňské úmluvy ve vztahu k mezinárodní kupní smlouvě. Vycházím z ideje, že Vídeňskou úmluvu lze použít jako základ pro sestavení mezinárodní smlouvy o dílo, která obsahuje rovněž závazek dodat druhé smluvní straně materiál (tj. ne na smlouvy, které jsou čistě činnostní), když

pravidla Úmluvy mohou být doplněna o konkrétní ustanovení, které Úmluva pro smlouvu o dílo neobsahuje.

Vídeňská úmluva navíc kromě charakteristického dodání zboží do svého rozsahu aplikace zahrnuje i takové smluvní vztahy, které obsahují závazek k vykonání práce popř. poskytnutí služby. Přestože se způsob interpretace a aplikace k čl. 3 Úmluvy vyvíjel a historicky vykazoval nejednotnost, je možné říct, že v současné době existuje pro tuto oblast přesvědčivá syntéza jednotlivých ambivalentních přístupů. Vídeňská úmluva je tak zároveň unifikovanou přímou normou pro takové smíšené smlouvy.

Seznam použité literatury:

- Balaš, V., Šturma, P.: Kurs mezinárodního ekonomického práva, C.H.BECK, Praha, 1997.
- Basedow, J.: Princip země původu a mezinárodní právo soukromé na evropském vnitřním trhu služeb, Právní fórum, 2006, č. 4.
- Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol.: Kurz obchodního práva - obchodní závazky, C.H.BECK, Praha, 2003.
- Boguszak, J., Čapek, J., Gerloch, A.: Teorie práva, ASPI, 2003.
- Bystrcký, R.: Základy mezinárodního práva soukromého, ORBIS, Praha, 1958.
- Čepelka, Č., Šturma, P.: Mezinárodní právo veřejné, Eurolex Bohemia, Praha, 2003.
- David, V., Sladký, P., Zbořil, Z.: Mezinárodní právo veřejné, Linde, Praha, 2004.
- Gerloch, A.: Teorie práva, Aleš Čeněk, Dobrá Voda 2001.
- Boguszak, J., Čapek, J., Gerloch, A.: Teorie práva, ASPI, 2003,
- Kanda, A.: Mezinárodní kupní smlouva, Academia, Praha, 1988,
- Kincl, J., Urfus, V.: Římské právo, Panorama, Praha, 1990,
- Kučera, Z., Tichý, L.: Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním, Panorama, Praha, 1989,
- Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, Doplněk, Brno, 2004,
- Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, ORBIS, Praha, 1975,
- Kučera, Z.: Vybrané otázky srovnávacího mezinárodního práva soukromého, Karolinum, Praha, 1996,
- Kučera, Z., Pauknerová, M., Růžička, K., Zunt, V.: Úvod do práva mezinárodního obchodu, Aleš Čeněk, 2003,
- Kučera, Z.: K pojmu a předmětu unifikace v mezinárodním právu, Právník, 1987, č. 4,

- Malenovský, J.: Mezinárodní právo veřejné obecná část, Doplněk, Brno, 1993,
- Malenovský, J.: Mezinárodní smlouvy podle čl. 10a Ústavy ČR, Právník 2003, č. 9,
- Másilko, V., Steiner, V. : Mezinárodní právo soukromé v praxi, Orbis, Praha 1976,
- Ondřej, J.: Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní, Aleš Čeněk, Plzeň, 2004.
- Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní - aktuální otázky, Právní rozhledy, příloha Evropské právo, 2003, č. 8.
- Pauknerová, M.: Mezinárodní civilní procesní právo po vstupu České republiky do EU - vybrané otázky, Právní rozhledy, 2004, č. 9.
- Pelikánová, I.: Obchodní právo, II díl, Codex Bohemia, Praha, 1998.
- Rozehnalová, N.: Lex mercatoria - fikce či realita, Právník č. 10-11, 1998.
- Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách, MU, Brno, 2003.
- Rozehnalová, N., Týč, V.: Vnější obchodní vztahy Evropské unie, Masarykova univerzita, Brno, 2006.
- Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, Masarykova univerzita, Brno, 2001.
- Rozehnalová, N.: Právo mezinárodního obchodu, ASPI Wolters Kluwer, Praha, 2006.
- Salač, J.: Lex mercatoria - Nástin vývoje a význam, Právník č. 5, 1998.
- Seidl-Hohenveldern, I.: Mezinárodní právo veřejné, ASPI Wolters Kluwer, Praha, 2006.

Serafín P., Veselý V.: Obchodní podmínky FIDIC dostupné na <http://www.cace.cz/publikace.php> .

Simon, D.: Komunitární právní řád, ASPI, Praha, 2005.

Šturma, P.: Globalizace a vláda práva (rule of law) v mezinárodním právu, příklad práva WTO, Právník č. 8, 2006.

Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, C.H.BECK, Praha, 1999.

Tomášek, M.: Dějiny čínského práva, Academia, 2004.

Zahraniční literatura:

Bianca, C.M., Bonell, M.J.: Commentary on the International Sales Law, Giuffrè, Milan, 1987.

Bonell, M.J., Liguori, F.: The U.N. Convention on the International Sale of Goods: A Critical Analysis of Current International Case Law - 1997 (Part 1), Revue de droit uniforme/Uniform Law Review, 1997.

Borisova, B.: Geographic sphere of application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, 2002.

Bunni Nael G.: The FIDIC Form of Contract, Blackwell Science, 1997.

Dholakia, S.: Ratifying the CISG - India's Options, předneseno na konferenci: "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Singapur, 22 -23. 9. 2005.

Douglas, J.: Arbitration of the International Sale of Goods Disputes under the Vienna Convention.

Enderlein, F., Maskow, D.: International sales law, 1992,

<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/enderlein.html#art033a>

Fairlie, D.: A Commentary on Issues Arising under Articles 1 to 6 of the CISG (with special reference to the position in Australia), 2005.

Felemegas, J.: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Article 7 and Uniform Interpretation, Review of the Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), Kluwer Law International, 2000-2001.

Ferrari, F.: Uniform Interpretation of the 1980 Uniform Sales Law, 24 Georgia Journal of International and Comparative Law, 1994-95.

Ferrari, F.: Specific Topics of the CISG in the Light of Judicial Application and Scholarly Writing, 15 Journal of Law and Commerce, 1995.

Forte, A.: The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods: Reason or Unreason in the United Kingdom, 26 University of Baltimore Law Review, 1997.

Goode, R.: Rule, Practice and Pragmatism in Transnational Commercial Law, International & Comparative Law Quarterly, ročník 54, číslo 3, červen 2005.

Honnold, J.O.: Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention, Kluwer Law and Taxation Publishers, Boston, 1991.

Chuerboonchai, T.: International Sales Law: the CISG and Thailand, předneseno na konferenci: "Celebrating Success: 25 Years United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Singapur, 22 -23. 9. 2005.

Koch, R.: The Concept of Fundamental Breach of Contract under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), Review of the Convention on

- Contracts for the International Sale of Goods (CISG) 1998, Kluwer Law International (1999).
- Koneru, P.: The International Interpretation of the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods: An Approach Based on General Principles, 6 Minnesota Journal of Global Trade, 1997.
- Loewe, R.: The Sphere of Application of the UN Sales Convention, Pace International Law Review, svazek 10, 1998.
- Lorenz, W.: Contracts for Work on Goods and Building Contracts, International Encyclopedia of Comparative Law, svazek VIII - Specific contracts, Kapitola 8.
- Mills, A.: The Private History of International Law (January 2006) v časopisu International and Comparative Law Quarterly, Vol. 55, č. 1, 2006.
- Molineaux, Ch.: Moving Moving toward a Lex Mercatoria - A Lex Constructionis, 14 Journal of International Arbitration ,č. 1, 1997.
- Mustill, M.J.: The New Lex Mercatoria: The First Twenty-Five Years, 4 Arbitration International, 1988.
- Nottage, L.: Who's afraid of the Vienna Sales Convention (CISG)?, Victoria University of Wellington Law Review, ročník 36.
- Richards, B. J.: Contracts for the International Sale of Goods: Applicability of the United Nations Convention, 69 Iowa Law Review, říjen, 1983.
- Rodríguez, A.M.L.: Lex Mercatoria, www.rettid.dk/artikler/20020046.pdf
- Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention of the International Sale of Goods, BECK, Mnichov, 1998.

Schlechtriem, P.: Requirements of Application and Sphere of Applicability of the CISG, Victoria University of Wellington Law Review, č. 4, 2005.

Schlechtriem P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sales of Goods, Manz, 1986.

Schlechtriem, P.: Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods, Clarendon Press, Oxford, 1998.

Schlechtriem, P.: Uniform Sales Law - The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Manz, Vienna: 1986,

<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem.html#a16> .

Schmitthoff, C.M.: International Trade Usages, Institute of International Business Law and Practice Newsletter, Zvláštní číslo, publikační číslo ICC 440/4, Paříž, 1987.

Winship, P.: The Scope of the Vienna Convention on International Sales Contracts, International Sales: The United Nations Convention for the International Sale of Goods, s. 1-53 (Nina M. Galston & Hans Smit eds., 1984,

Ročenky a sborníky:

CISG-AC Opinion no 4, Contracts for the Sale of Goods to Be Manufactured or Produced and Mixed Contracts (Article 3 CISG), 24 October 2004 <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op4.html>,

Obchodní podmínky a další pomůcky pro konzultační praxi ve výstavbě, ČKAIT, Praha, 1998.

Sborník přednášek francouzských učitelů na Právnické fakultě MU v letech 1997 - 1998, Acta Universitatis Brunensis, Brno, 1998.

UNCITRAL Yearbook I z roku 1968, s. 168.

UNCITRAL Yearbook III z roku 1972, s. 74.

UNCITRAL Yearbook VI z roku 1975, s. 51.

UNCITRAL Yearbook VII z roku 1976, s. 90.

UNCITRAL Yearbook VIII z roku 1977, s. 110 - 137.

Komentář k návrhu Úmluvy publikován pod č. UN DOC. A/CONF. 97/5
Final statement and recommendations of the participants to the
Conference "Celebrating Success: 25 Years United Nations
Convention on Contracts for the International Sale of Goods
(CISG)" pořádáno v Káhiře, Egypt, 14. - 15. 9. 2005.

Rezoluce Komise publikovaná v Úředním věstníku C 63, 15. 3.
2003.

NABÍDKA

NÁZEV ZAKÁZKY:

PRO:

Prozkoumali jsme Obchodní podmínky, Technické podmínky, Výkresy, Soupis prací, další související dokumenty, připojenou Přílohu a dodatky č. _____ pro výstavbu výše uvedeného díla. Tímto nabízíme provedení a dokončení stavby a odstřanění veškerých vad v souladu s touto nabídkou, jejíž součástí jsou všechny uvedené dokumenty, za částku ve výši _____

(v měsících platby) _____

nebo sumu, která bude stanovena v souladu s Podmínkami smlouvy o dílo.

Přijímáme Vaše návrhy na jmenování ŘŘS, tak jak jsou uvedeny v souvisejících dokumentech _____

[Doplnili jsme související dokumenty o vlastní návrhy na druhého člena ŘŘS, ale tyto návrhy nejsou podmínkou této nabídky].

Souhlasíme s tím, že tato nabídka bude platit do _____ a že pro nás zůstane závazná a může být přijata kdykoli do této doby. Uznáváme, že Příloha k nabídce tvoří součást této nabídky.

Bude-li naše nabídka přijata, poskytneme uvedenou záruku za provedení díla, začneme s realizací díla co nejdříve to bude rozumně proveditelné po datu započetí prací, a dokončíme stavbu v souladu s výše uvedenými dokumenty ve lhůtě pro dokončení.

Pokud a dokud nebude připravena a realizována formální smlouva, bude tato nabídka, spolu s jejím písemným přijetím z Vaší strany, představovat závaznou dohodu mezi námi.

Chápeme, že nejste povinni přijmout nejnižší nebo jakoukoli nabídku, kterou obdržíte.

Podpis _____ funkce _____

řádně oprávněný podepisovat nabídky jménem _____

Adresa _____

Datum _____

*Jestliže je uchazeč nepřijímán, může být tento odsavec vypuštěn a nahrazen tímto textem.

Nepřijímáme Vaše návrhy na jmenování ŘŘS. Vložili jsme své návrhy do Souvisejících dokumentů, ale tyto návrhy nejsou podmínkami této nabídky. Pokud nejsem pro Vás akceptovatelné, navrhuje, aby ŘŘS byla jmenována společně v souladu s článkem 20 2 Podmínek smlouvy o dílo

PŘÍLOHA K NABÍDCE

[Poznámka: s výjimkou položek, u nichž byly vloženy požadavky objednatele, musejí být následující informace vyplněny před podáním nabídky]

Název článku	Článek	Údaje
Název a adresa objednatele	1.1.2.2 a 1.3	_____
Název a adresa zhotovitele	1.1.2.3 a 1.3	_____
Jméno a adresa správce stavby	1.1.2.4 a 1.3	_____
Lhůta pro dokončení stavby	1.1.3.3	_____ dnů
Lhůta pro oznámení vad	1.1.3.7	_____ 365 dnů
Elektronické přenosové systémy	1.3	_____
Použité právo	1.4	_____
Úřední jazyk	1.4	_____
Komunikační jazyk	1.4	_____
Doba pro přístup na staveniště	2.1	_____ dnů po datu započetí prací
Výše záruky za provedení díla	4.2	_____ % schválené hodnoty díla, v měnách a poměrech, v nichž je smlatná cena za dílo
Normální pracovní doba	6.5	_____
Odškodnění za zpoždění stavby	8.7 14.15(b)	_____ % ceny za dílo za den, v měnách a poměrech, v nichž je smlatná cena za dílo
Maximální částka odškodnění za zpoždění	8.7	_____ % ceny za dílo
V případě provizorních položek:		
Procento pro úpravu cen provizorních položek	13.5 (b)	_____ %
Parafy signatáře nabídky		_____

V případě, že platí článek 13.8:

Úpravy kvůli změnám v nákladech; 13.8 pro platby každý měsíc [ROK] v
Tabulka(y) údajů úprav _____ (měna)

Koeficient; velikost ukazatele	Země původu; měna ukazatele	Zdroj ukazatele; název/definice	Hodnota k uvedenému datu (datum)*	
			Hodnota	Datum
a = 0.10 pevný				
b = práce				
c =				
d =				
e =				

* Tyto hodnoty a data potvrzují definici každého ukazatele, ale nedefinují ukazatele k základnímu datu

Celková záloha _____ 14.2 _____ % schválené hodnoty
smlouvy o dílo

Počet a čas splátek _____ 14.2 _____
_____ % v _____
_____ % v _____

Měny a poměry _____ 14.2 _____
_____ % v _____
_____ % v _____

Počáteční splátka zálohy _____ 14.2(a) _____
_____ když splátky čími _____
_____ schválené ceny díla _____ %

Splátková amortizace zálohy _____ 14.2(b) _____
_____ %

Procento zadržení _____ 14.3 _____
_____ %

Limit zadřezaných peněz _____ 14.3 _____
_____ % schválené ceny díla

V případě, že platí článek 14.5:

Zařízení a materiály _____ 14.5(b) _____
Zařízení a materiály _____ [seznam]
k zaplacení při naložení _____
na cestě na stavenišťe _____ [seznam]

Zařízení a materiály _____ 14.5 (c) _____
k zaplacení po dodání _____ [seznam]
na stavenišťe _____ [seznam]

Minimální částka Potvrzení _____ 14.6 _____
o dílčí platbě _____ % schválené ceny díla

Parafy signatáře nabídky _____

Mají-li být platby provedeny pouze v měně / měnách uvedených na první straně nabídky:

Měna / měny platby _____ 14.15 _____ jak jsou uvedeny v nabídce

Mají-li být některé platby provedeny v měně / měnách neuvedených na první straně nabídky:

Měny platby _____ 14.15 _____

Měnová jednotka	Procento splatné v měně	Směnný kurs: počet jednotek měny za jednu jednotku cizí měny
Místní: _____ [název] Cizí: _____ [název]		1000

Lhůty pro předložení pojistek: _____ 18.1 _____ dní

(a) důkaz o pojištění _____
(b) příslušné pojistky _____ dní

Maximální částka odpočtů _____ 18.2(d) _____
za pojištění rizik objednatel

Minimální částka pojištění odpovědnosti _____ 18.3 _____

RKS bude: _____ 20.2 _____
Buď: _____ jediný člen / rozhodce
Nebo: _____ tříčlenná RKS

Imenování (nedojde-li k dohodě) _____ 20.3 _____
provede _____
Prezident FIDIC nebo osoba
prezidentem jmenovaná

V případě stavebních sekcí:

Definice části stavby:	Popis	Lhůta pro dokončení	Odškodnění za zpoždění
	(článek 1.1.5.6)	(článek 1.1.3.3)	(článek 8.7)

[V této Příloze je smyslem textu kurzívou pomoci tomu, kdo píše návrh určitě smlouvy o dílo, a poskytnout mu pomůcku v tom, která ustanovení jsou pro určité dílo relevantní. Tento text kurzívou se nemá objevit v zadávací dokumentaci, neboť by to uchránilo ve větší míře nepřipadající.]

Parafy signatáře nabídky _____

SMLOUVA O DÍLO

Tato smlouva uzavřena dne _____ měsíce _____ 19__

mezi _____ (dále jen "objednatel") na jedné straně a _____ (dále jen "zhotovitelem") na straně druhé,

přičemž objednatel si přeje, aby stavba znaná jako _____ byla realizována zhotovitelem, a přijal zhotovitelemu nabídku na provedení a dokončení této stavby a odstranění všech vad na ní,

objednatel a zhotovitel se dohodli takto:

1. V této smlouvě budou mít slova a výrazy stejný význam, jaký je jim připsován v Obchodních podmínkách, k nimž se vztahuje tato smlouva.
2. Bude se mít za to, že následující dokumenty tvoří součást smlouvy a jako její součást budou čteny a vykládány:

- (a) Dopis o přijetí nabídky datovaný _____
- (b) Nabídka datovaná _____
- (c) Dodatky č. _____
- (d) Obchodní podmínky
- (e) Technické podmínky
- (f) Výkresy a
- (g) úplně související dokumenty.

3. Vzhledem k platbám, které má objednatel uhradit zhotoviteli, tak jak je zde zmínováno, se zhotovitel tímto zavazuje objednateli, že provede a dokončí stavbu a odstraní na ní všechny vady, v souladu s ustanoveními smlouvy o dílo.

4. Objednatel se tímto zavazuje zaplatit zhotoviteli, vzhledem k provedení a dokončení stavby a odstranění vad na ní, cenu za dílo nebo jinou takovou sumu, která by se stala splatnou podle ustanovení smlouvy o dílo v době a způsobem předepsaným ve smlouvě o dílo.

Na důkaz toho strany uzavírají tuto smlouvu, která vstupuje v platnost v den a rok, kdy byla sepsána, v souladu se zákony, jimiž obě strany podléhají.

PODEPSÁN _____ za zhotovitele a jeho jménem v přítomnosti _____

Svědék: _____

Jméno: _____

Adresa: _____

Datum: _____

DOHODA O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ

[pro jednolátnou RRS]

Název a podrobnosti díla _____

Název a adresa objednatel _____

Název a adresa zhotovitele _____

Jméno a adresa člena _____

přičemž objednatel a zhotovitel spolu uzavřeli smlouvu o dílo a společně si přeji jmenovat člena, který bude jednat jako jediný rozhodce a bude rovněž nazýván "RRS".

Objednatel, zhotovitel a člen se společně dohodli takto:

1. Podmínky této Dohody o rozhodním řízení zahrnují "Všeobecné podmínky Dohody o řešení sporů", které jsou přiloženy ke Všeobecným podmínkám "Obchodních podmínek", 1. vydání 1999, vydané Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils (FIDIC), a následující ustanovení. V těchto ustanoveních, která obsahují dodatky a doplňky ke Všeobecným podmínkám Dohody o rozhodním řízení, budou mít slova a výrazy stejný význam, jakž jim je připsován ve Všeobecných podmínkách Dohody o rozhodním řízení. *[Podrobnosti o dodatkách Všeobecných podmínek Dohody o rozhodním řízení, pokud nějaké dodatky existují. Například: V procedurálních pravidlech přiložených ke Všeobecným podmínkám Dohody o rozhodním řízení je pravidlo 7 vypuštěno.]*

3. V souladu s kapitolou 6 Všeobecných podmínek Dohody o rozhodním řízení bude člen placen následujícím způsobem:
pevná částka _____ za kalendářní měsíc,
plus denní poplatek _____ za den.

4. Vzhledem k těmto poplatkům a dalším platbám, které uhradí objednatel a zhotovitel v souladu s kapitolou 6 Všeobecných podmínek Dohody o rozhodním řízení, se člen zavazuje jednat jako RRS (jako rozhodce) v souladu s touto Dohodou o rozhodním řízení.

5. Objednatel a zhotovitel se společně i jednotlivě zavazují zaplatit členovi, vzhledem k tomu, že bude vykonávat tyto služby, v souladu s kapitolou 6 Všeobecných podmínek Dohody o rozhodním řízení.

6. Tato Dohoda o rozhodním řízení se bude řídit právem _____

PODEPSÁN _____ za zhotovitele a jeho jménem v přítomnosti: _____

Svědék: _____

Jméno: _____

Adresa: _____

Datum: _____

PODEPSÁN _____ člen v přítomnosti: _____

Svědék: _____

Jméno: _____

Adresa: _____

Datum: _____